

**BIBLIOTECA ȘTIINȚIFICĂ
A UNIVERSITĂȚII DE STAT „ALECU RUSSO” DIN BĂLȚI**

CONFLUENȚE , BIBLIOLOGICE

Revistă de biblioteconomie și științele informării

ISSN: 1857-0232

Nr. 4(30), 2012

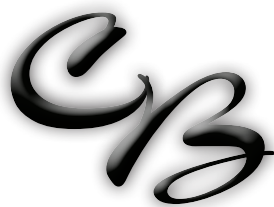
**BIBLIOTECA
ȘTIINȚIFICĂ**

**UNIVERSITATEA
DE STAT "A. RUSSO"
MUN. BĂLȚI**

Confluente Bibliologice

Revistă de biblioteconomie și științele informării

4, 2012

Director: Elena HARCONIȚA

Colegiul de redacție:

Lina MIHALUȚA,

director-adjunct

Valentina TOPALO,

șef CD al ONU, șef Serviciu Manifestări Culturale

Silvia CIOBANU,

șef Serviciu Marketing. Activitate Editorială

Elena STRATAN,

șef Serviciu Cercetare. Asistență de Specialitate

Alexe RĂU,

directorul-general al Bibliotecii Naționale din Republica Moldova

Silvia GHINCULOV,

dr. în științe economice, directorul Bibliotecii Științifice ASEM

Radu MOȚOC,

inginer, secretarul Asociației Pro Basarabia și Bucovina, Filiala Galați

Maria ȘLEAHTIȚCHI,

dr. în științe filologice, conf. univ. Universitatea de Stat „Alec Russo”, Bălți

Nicolae ENCIU,

dr. hab. în științe istorice, conf. univ. Institutul de Istorie, Stat și Drept al Academiei de Științe a Republicii Moldova

Coperta / viziune grafică / machetare:

Silvia CIOBANU, șef Serviciu Marketing. Activitate Editorială

Achiziții recente (notițe bibliografice): Ana NAGHERNEAC, bibliotecar principal, serviciul Documentare Informare Bibliografică

Tehnoredactare: Svetlana ȘIȘCANU, bibliotecar

Adresa redacției:

str. Pușkin, 38, mun. Bălți, 3100, Republica Moldova

Tel/fax: (231)23362; E-mail: libruniv@usb.md; Web: <http://libruniv.usb.md>

Tiparul: Biblioteca Științifică a Universității de Stat „Alec Russo” din Bălți

© Biblioteca Științifică a Universității de Stat „Alec Russo”

ISSN: 1857 - 0232

Sumar / Summary

CARTEA DE VIZITĂ / VIZITING CARD

Elena HARCONIȚA
Snejana ZADAINOV

**Particularitățile de dezvoltare ale
colecției Bibliotecii universitare de la
Bălți în 20 de ani de independență a
Republicii Moldova: 1991 – 2011/ The
peculiarities of the development of Balti
university library collection in 20 years of
independence of the Republic of Moldova:
1991-2011 ..... 5-18**

BIBLIOMESAGER / LIBRARY MESENGER

**Rubrică îngrijită
de Elena STRATAN**
Elena Stratan's column 19-28

OPORTUNITĂȚI MODERNE / UP-TO-DATE OPPORTUNITIES

Elena STRATAN
**Lucrările Conferinței „Impactul accesului
deschis la informație asupra calității
rezultatelor cercetării științifice” la
Biblioteca Științifică Medicală a USMF
„Nicolae Testemițanu”, Chișinău,
23 octombrie, 2012 / The proceedings of
the conference „The impact of open access
to information on the results of scientific
research” at the „Nicolae Testemitanu”,
Scientific Medical Library, Chisinau, October
23, 2012 ..... 29-32**

Irina GANGAN

**Lărgirea accesului deschis la informația
de profil medical – obiectiv strategic al
bibliotecii științifice medicale /
Scientific Medical Library's objective
is the extension access to information
of medical profile 33-38**

ABRM / LARM

Lina MIHALUȚA
Elena STRATAN

**Congresul al VII-lea al Bibliotecarilor din
Republica Moldova / The VII-th Congress of
Librarians in the Republic
of Moldova 39-45**

PAGINI DE ISTORIE / THE PAGES OF HISTORY

Radu MOȚOC
**„Starostele de zidari” - Ion Mincu
(1852-1912) / Ion Mincu - the „chief of the
bricklayer” (1852-1912) 46-54**

SĂRBĂTORI PENTRU SUFLET / SPIRITUAL FETES

Elena ȚURCAN
**Muzica este chemată să ne transforme
ego-ul... / The music is called to transform
the ego mind 55-88**

Elena ȚURCAN
**Costache Parno - vestitul lăutar
din Bălți / Balti Famous fiddler
Costache Parno 59-63**

Sumar / Summary

RAFTUL DE SUS / TOP SHELF

Radu MOȚOC

Citește-mă Românie! /

Read me Romania! **64-73**

OMAGIERI / HOMAGES

Valentina TOPALO. **Rigoare, profesionalism, dinamism, flexibilitate sau sub semnul aniversării / Harshness, professionalism, dynamism, flexibility or under the sign of the anniversary** **74-77**

Valentina TOPALO

Prin prisma viitorului. La vîrstă majoratului de imagine, efort

și realitate / In the light of the future.

The age of image and reality **78-80**

Lucia Zadoraico la vârsta împlinirilor/

Lucia Zadoraico - at reigned fulfillments ... **81**

MUSAFIRII BIBLIOTECII /

LIBRARY'S GUESTS **82-83**

AUTORII / AUTHORS **84**

PARTICULARITĂȚILE
DE DEZVOLTARE ALE COLECȚIEI
BIBLIOTECII UNIVERSITARE DE LA BĂLȚI
ÎN 20 DE ANI DE INDEPENDENȚĂ A
REPUBLICII MOLDOVA: 1991 – 2011

**The peculiarities of the development
of Balti university library collection in 20 years
of independence of the Republic of MOLDOVA:
1991-2011**

**Elena HARCONIȚA
Snejana ZADAINOV**

Abstract: *The collections were and will always remain the essence of any libraries. The quality of the training, scientific research, depends on up-to-dateness and their size in a library, competitiveness depends of the education of future specialists trained for the culture and economy of Moldova. In this study is kepted of the evolution of Scientific Library collection of the State University „Alecus Russo” for 20 years, financial investments, donations, year report by type, genre and language of documents.*

Colecțiile constituie temelia funcționării oricărei biblioteci, fără colecții bibliotecă ca instituție socială nu poate să existe.

Colecțiile bibliotecare sînt foarte importante din perspectiva lor informațională și în calitate de resurse materiale. Ele sînt esența bibliotecii ca instituție ce satisface necesitățile de informare ale comunității. Nici o bibliotecă cu un milion de volume nu poate fi rea. Zeci de ani categoria bibliotecii era determinată de volumul colecțiilor ei. Chiar și astăzi, unul din cele mai importante criterii de apreciere a nivelului de organizare a instituției este mărimea colecțiilor ei. Dar cantitatea nu întotdeauna înseamnă și calitate. Specialiștii din domeniul biblioteconomiei susțin că „O colecție mai mică, de înaltă calitate poate fi de mai mult folos decît o colecție formată în bună parte din cărți vechi, deteriorate și depășite, în care titlurile noi se pierd printre publicațiile mediocre. Apelarea la materiale de referințe învechite poate duce la dezinformarea utilizatorilor”. (Biblioteca publică. Liniile directoare IFLA/UNESCO pentru dezvoltare, p.52)

CARTEA DE VIZITĂ

Dezvoltarea colecțiilor bibliotecare fiind un proces continuu, odată început nu se poate opri atîta timp cît există însăși biblioteca. Constituirea și dezvoltarea colecțiilor este una din cele mai importante activități bibliotecare direct proporționale cu creșterea și diversificarea lor pe diverse suporturi informaționale.

Are oare astăzi dreptate Profesorul Ion Stoica atunci cînd spune că conceptul tradițional de colecție și-a pierdut validitatea? Aproape toate colecțiile universitare sînt astăzi incomplete, discontinui și dezechilibrate.

Într-adevăr, posibilitatea de a achiziționa și a asigura accesul la diverse baze de date și sisteme informaționale a schimbat filosofia bibliotecilor și a permis trecerea de la ideologia de a deține documentele la ideologia de a asigura accesul la ele pînă la suspendarea abonamentelor fizice, dacă ne referim la publicațiile periodice și accesul la versiunea lor electronică.

Principala preocupare a bibliotecilor este de a satisface nevoile de informare și studiu ale utilizatorilor. Propria colecție trece pe planul doi, obține un rol secundar.

„În societatea informației, susține bibliotecarul Ion Stoica, structurile universitare răspund nevoii de continuitate și schimbare, împreunînd cu succes aceste două zone fundamentale și contradictorii ale existenței. Organizările informaționale din teritoriul universitar nu pot avea o altă filosofie și alte obiective decît cele ale structurilor paterne, nici la nivelul întregului, nici la nivelul segmentelor”.

Cum oare se respectă acest postulat în procesul de dezvoltare a colecțiilor Bibliotecii universitare de la Bălți?

În anii 50 – 80 ai secolului al XX-lea colecțiile bibliotecilor universitare, la fel ca și ale altor biblioteci din fosta u.r.s.s., erau acumulate, cu precădere, din achiziții. Achizițiile oneroase, din alocațiile bugetare de stat, se înfăptuiau în mod centralizat, prin Colectorul republican (un fel de depozit), care aduna cărți de la toate editurile și le propunea tuturor instituțiilor bibliotecare. Era un sistem bine gîndit, specialiștii din fiecare bibliotecă erau invitați într-o anumită zi, pe rafturile mari așteptau mostre de carte pe care bibliotecarii le cercetau cu atenție și determinau numărul de exemplare pentru achiziție. Prețurile erau stabilite de stat, cartea era ieftină. În anul 1991 – o carte costa în medie circa 40 de bani. Pe această cale bibliotecile cumpărau cîte 500 și 1000 de exemplare de fiecare titlu, urmărind asigurarea de 1: 1 pe anumite tipuri și genuri literare. Achizițiile erau foarte bogate, cîte 40 – 50 000 de volume per an.

Doar o parte din colecția de cartea rară de pe atunci, la Biblioteca universității din Bălți, o constituiau donațiile oferite de unele biblioteci mari din Rusia. Acestea se păstrează pînă în prezent.

După Declarația de independență a Republicii Moldova (1991), în dezvoltarea colecțiilor bibliotecare intervin schimbări esențiale, în primul rînd legate de proveniența lor și reducerea drastică a mijloacelor financiare. Dispare Colectorul, statul nu mai susține achizițiile bibliotecilor universitare, aceasta devenind pre-

rogativa instituțiilor fondatoare din sursele extrabugetare. Mărimea alocațiilor diferă de la an la an, în dependență de acumulările efectuate și repartizarea lor valorică pe fiecare articol.

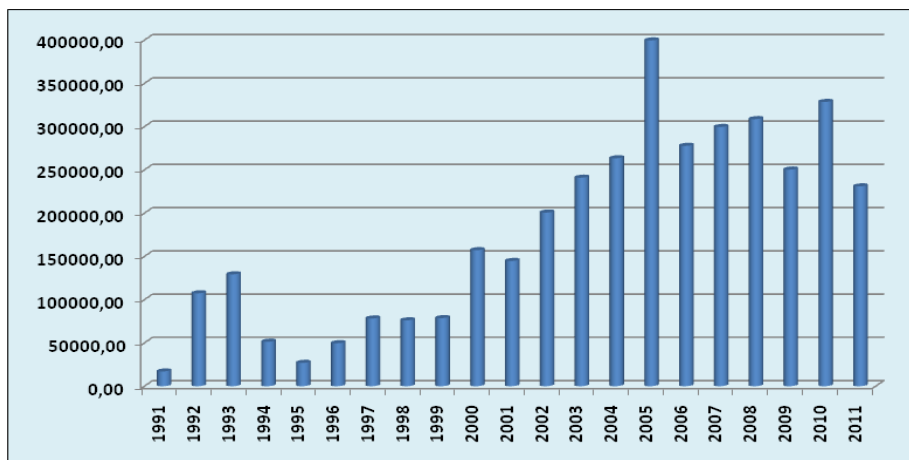
Fig. 1. Alocații financiare din buget pentru dezvoltarea colecțiilor: anii 1991 – 2011

Valoarea	Anii
16 988,75	1991
107 314,2	1992
129 300	1993
51 350,54	1994
26 924	1995
49637	1996
78 222,94	1997
76 136,86	1998
78 647,72	1999
157 159,77	2000
144 714	2001
200 669	2002
240 936	2003
263 413	2004
399 617,81	2005
277 753,92	2006
299 577,34	2007
308 669,03	2008
250 381,81	2009
328 565,55	2010
230 918,49	2011

Pînă în anul 2002, Biblioteca beneficia de un buget variabil: de la 17 000 pînă la 200 000 lei. Cea mai mare alocație financiară a avut loc în anul 2005, cînd au fost achiziționate circa 5 000 de documente. Începînd cu anul 2007 bugetul rămîne aproape acelaș, diferite însă sînt prețurile: de la 57 lei în 2005 la 132 lei în anul 2011 cînd au fost realizate, de fapt, cele mai mici achiziții în istoria Bibliotecii.

lata de ce cu circa 17 000 lei în anul 1999 au fost cumpărate 34 356 cărți și 691 titluri la publicații periodice, iar în anul 2011 cu 230 918 lei – doar 164 de cărți și 285 titluri abonate.

Fig. 2. Alocații financiare din buget pentru dezvoltarea colecțiilor: anii 1991 – 2011

În acești 20 de ani au fost achiziționate în total 381 368 exemplare în 104 746 titluri documente și abonamente la publicații periodice, în mediu, câte 3,6 exemplare per titlu.

Fig. 3. Achiziții total din buget: cărți, publicații în serie, materiale AV și documente electronice 1991-2011

Anii	Achiziții
1991	35 101
1992	34 717
1993	3 875
1994	18 565
1995	5 663
1996	2 917
1997	4 058
1998	3 442
1999	2 397
2000	3 064
2001	2 404
2002	2 585
2003	2 236
2004	2 852
2005	4 913
2006	2 878
2007	1 282
2008	1 512
2009	1 189
2010	1 347
2011	453

Fig. 4. Achiziții total din buget: cărți, publicații în serie, materiale AV și documente electronice 1991-2011

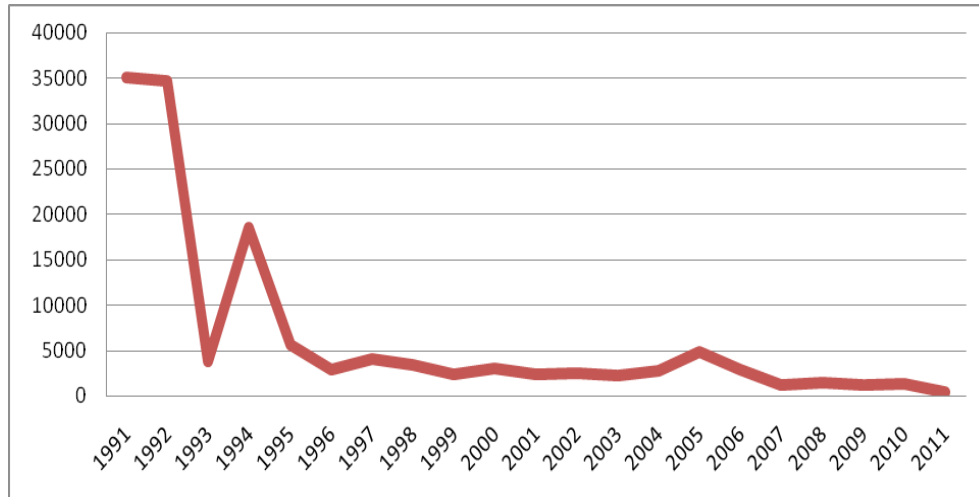
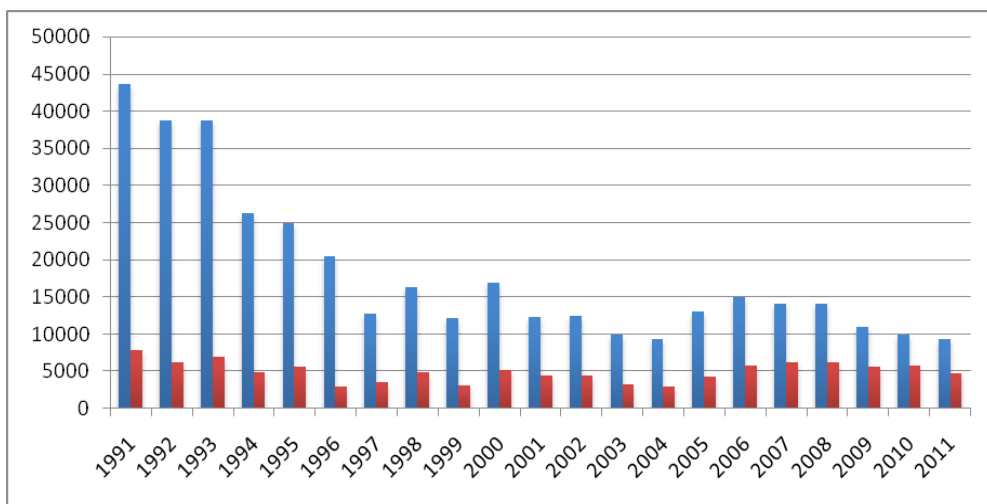

Fig. 5. **Achiziții total** (titluri și exemplare)

Anii	Achiziții (titl.)	Achiziții (ex.)
1991	7803	43581
1992	6218	38747
1993	6894	38684
1994	4904	26216
1995	5565	24884
1996	2944	20493
1997	3577	12828
1998	4929	16307
1999	3061	12232
2000	5154	16939
2001	4414	12276
2002	4414	12527
2003	3270	9894
2004	2944	9283
2005	4341	13087
2006	5765	15044
2007	6222	14020
2008	6172	14105
2009	5606	10967
2010	5769	9867
2011	4780	9387

Fig. 6. **Achiziții total** (titluri și exemplare)

Bibliotecile încep să relaționeze direct cu editurile, cu librăriile din R. Moldova și din România, dată fiind necesitatea acută de a achiziționa documente în limba română. La începutul anilor 90 colecția de carte în limba română (grafie latină) constituia doar 5% din fondul total. Foarte reprezentative în vederea unor achiziții selecte și deosebit de valoroase au fost parteneriatele cu librăria JUNIMEA, HUMANITAS, EUROLIBRIS, librăriile univesității „A. I. Cuza”, Universității Tehnice „Gh. Asachi”, Universității de Științe Agricole și Medicină Veterinară „Ion Ionescu de la Brad”, Iași, de unde se cumpărau cărți la prețuri avantajoase, în mod direct, fără intermediari.

Cele mai mari achiziții de carte românească sînt constatate în anul 1993

CARTEA DE VIZITĂ

– 30 692 exemplare. Timp de 20 de ani au fost procurate 232 508 documente în limba română, grafie latină, ceea ce formează 63 % din toate achizițiile în acești 20 de ani. Astfel, în anul 2011 cărțile în limba română constituie 24% din colecția integrală.

Colecția în limbile străine se completează cu precădere din donații, deaceea înregistrările anuale sînt foarte variate – în total 58 159 u. m. ori 10,05%. Documentele în limbile minorităților naționale, unde prevalează, de fapt limba rusă , au fost achiziționate în proporție de 24,4% ori 89 772 exemplare.

Fig. 7. **Achiziții per limbi: anii 1991 – 2011**

Anii	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
în limba română	17594	23354	130692	18406	17925	15268	9276	10329	8938	9841	6837	6238	5840	4765	8439	6429	7657	7291	7013	5473	4903
în lb. minor. naț.	24 460	13 086	4 845	3800	2418	2 188	2 000	2 548	1639	3605	3364	2944	2610	2192	2671	3684	2651	2578	1970	2792	1727
în lb. str.	1527	2307	3151	4010	4541	3895	1552	3430	1864	3493	330	3342	1444	2074	1977	4931	3712	4236	1984	1602	2757

Fig. 8. **Achiziții per limbi : anii 1991 – 2011**

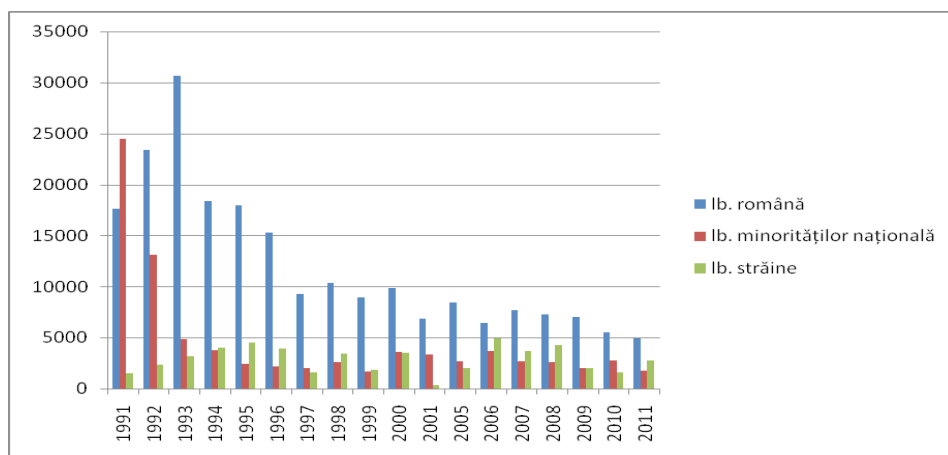
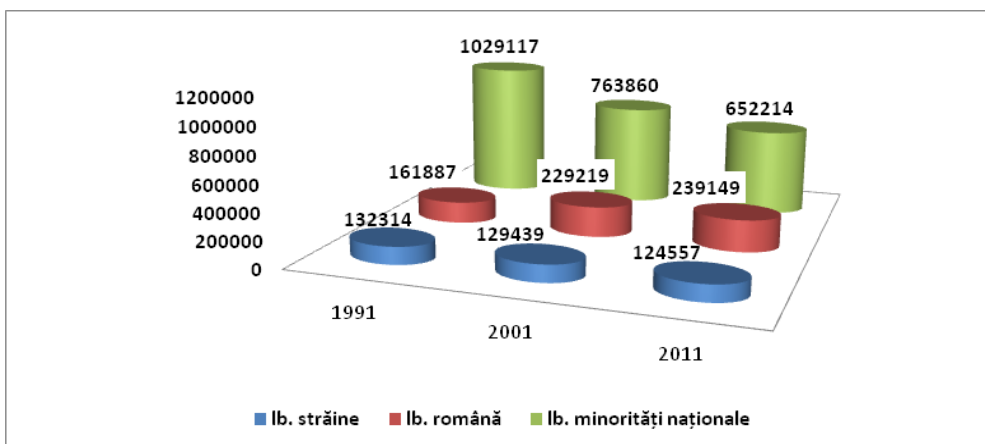

Fig. 9. *Existent colecții total pe limbi 1991; 2001; 2011*

Am subliniat mai devreme că calitatea colecțiilor bibliotecare este apreciată după relevanța acestora necesităților de studiu și cercetare științifică, după numărul de utilizatori și circulația documentelor într-o bibliotecă. În acest context o deosebită importanță îl are procesul de selecție. Selecția documentelor pentru achiziție se face, în primul rând, conform profilului de completare, fiind luate în calcul necesitățile de studiu ale studenților, cadrelor didactice, de continuitate a colecțiilor, de valoare a autorilor ș.a. Dacă înainte se lucra mai mult cu planurile tematice ale editurilor, în anii 2000 selecția preventivă a titlurilor se face din listele propuse de furnizori (cărți din România și Rusia), a librărilor, din magazinele on-line, de pe site-urile celor mai prestigioase edituri, din publicațiile Bibliografiei Naționale a Moldovei și a celei din România. Apar noile condiții de achiziții – concursuri ori licitații, în dependență de suma planificată pentru dezvoltarea colecțiilor. Anterior se organizau câteva concursuri pe an, astfel se reușea întocmirea unor comenzi mai complexe, în vizorul completatorului nimereau mai multe publicații noi, acum aria acestora s-a micșorat. Chiar dacă în oferta Bibliotecii sînt incluse mai multe titluri de ultimă apariție, comanda nu întotdeauna poate fi satisfăcută, dată fiind distanța prea mare de timp de la colectarea datelor și întocmirea comenzii pînă la achiziția propriu-zisă. Dependența bibliotecilor de aceste condiții și birocrațismul lor, încalcă ritmicitatea achizițiilor – una din cele mai importante cerințe în achiziția de documente.

Într-o astfel de manieră a dezvoltării colecțiilor bibliotecare nu se mai pre-tinde la plenitudine - o categorie calitativă de coraport a fluxului documentar ce indică la disponibilitatea documentului din momentul selecției pînă la integrarea lui în circuitul info-documentar. Nu este posibilă crearea unor colecții optimale ori superflue, ci doar a celor cu diverse lacune, insuficientă ca varietate de titluri și număr de exemplare. Elocvente în acest sens sînt rezultatele studiilor

bibliometrice din anul 2011, care au constatat lacune considerabile în dezvoltarea unor segmente importante de colecții.

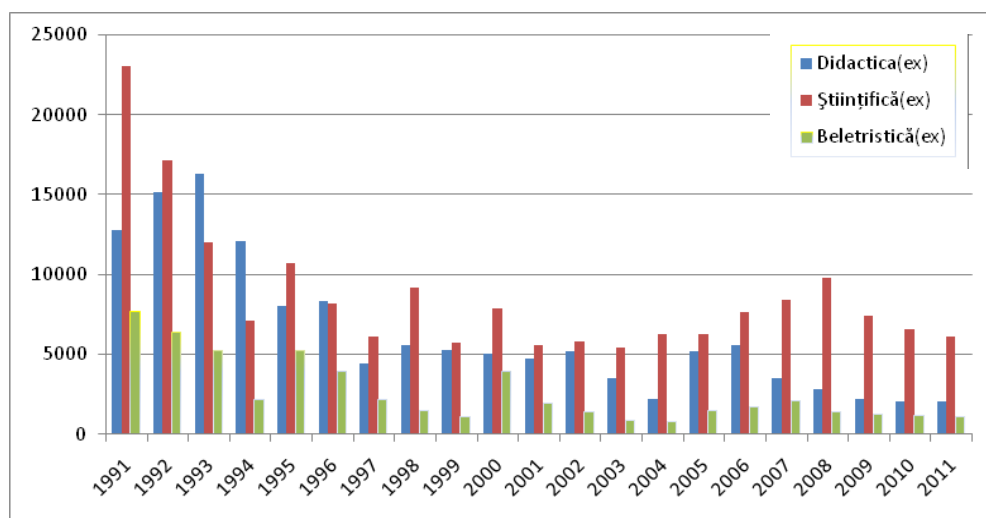
Conform tipurilor de documente, în acești ani, colecția bibliotecare s-au adugat 178 414 ex. – documente științifice – 46 %; 137 078 ex.- documente didactice – 36 %; beletristică – 55 229 ex. - 14,5%.

Cei mai bogați ani pentru cărțile științifice și didactice au fost 1991-1995.

Fig. 10. **Achiziții documente științifice, manuale, beletristică**

Anii	Didactica	Științifică	Beletristică
1991	12810	23051	7720
1992	15176	17151	6415
1993	16324	12011	5265
1994	12138	7140	2212
1995	8076	10717	5275
1996	8334	8205	3954
1997	4473	6159	2196
1998	5595	9225	1487
1999	5283	5786	1163
2000	5088	7862	3989
2001	4724	5580	1972
2002	5186	5861	1464
2003	3515	5473	906
2004	2201	6268	814
2005	5250	6311	1526
2006	5624	7695	1725
2007	3502	8398	2120
2008	2837	9843	1425
2009	2250	7448	1269
2010	6623	2058	1186
2011	2069	6172	1146

Fig. 11. **Achiziții documente științifice, manuale, beletristică**

Tabelele și diagramele prezentate indică scăderea considerabilă a achizițiilor oneroase de documente, în ultimii 20 de ani. Achizițiile anuale totale per utilizator s-au redus de la 4,32 la 0,95 unități, ceea ce pentru o bibliotecă de învățământ este foarte puțin. Normele IFLA de o creștere anuală de 0,3 u.m. per utilizator se referă la bibliotecile publice.

Fig. 12. *Achiziții per utilizator*

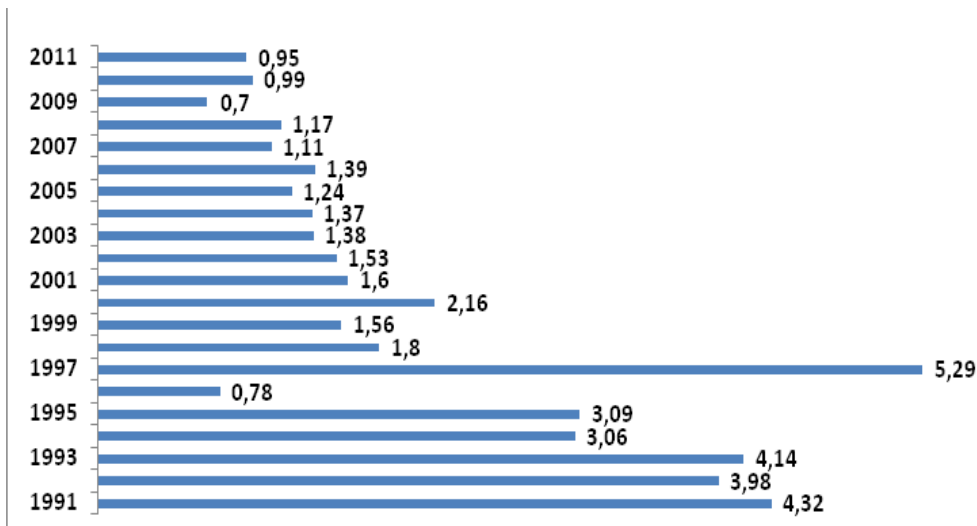
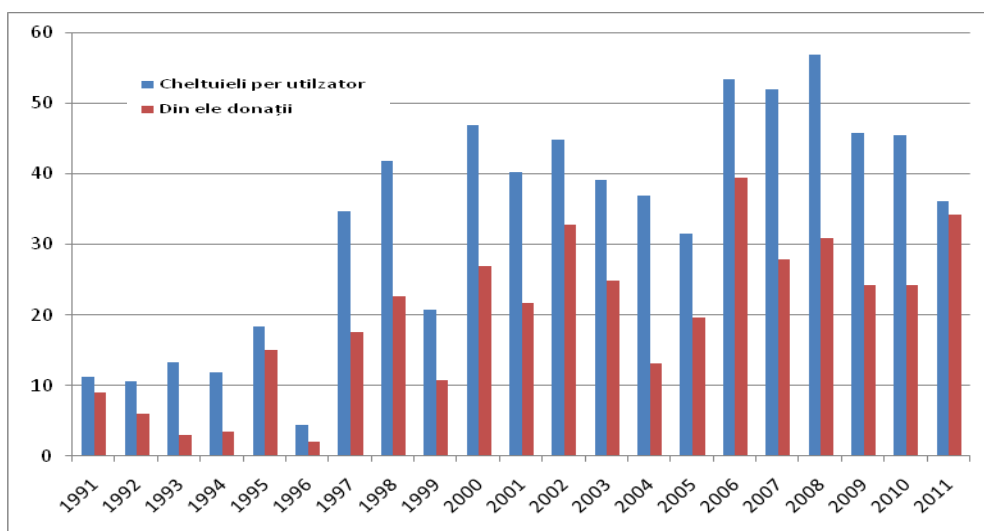

Fig. 13. *Cheltuieli per utilizator total/donații*

Anii	Din ele donații	Cheltuieli total
1991	9,09	11,23
1992	5,97	10,64
1993	3,06	13,30
1994	3,57	11,90
1995	15,06	18,41
1996	2,10	4,48
1997	17,58	34,69
1998	22,75	41,91
1999	10,74	20,80
2000	26,91	47,03
2001	21,82	40,25
2002	32,78	44,98
2003	24,87	39,17
2004	13,15	36,95
2005	19,70	31,56
2006	39,53	53,53
2007	28,00	52,00
2008	31,00	57,00
2009	24,25	45,86
2010	24,25	45,50
2011	34,22	36,23

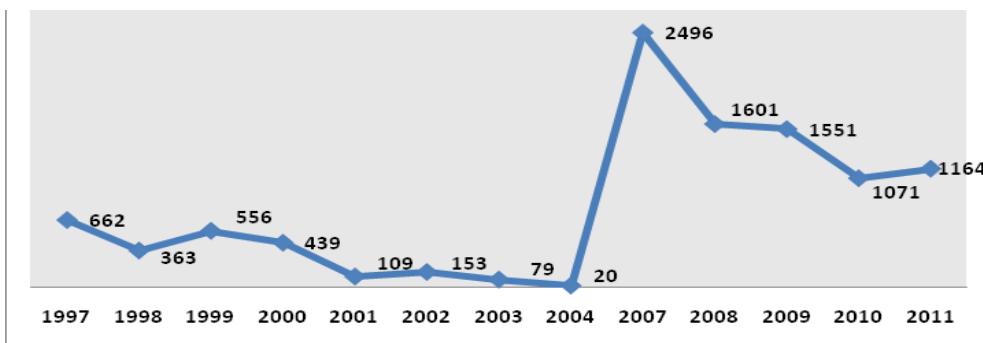
Fig. 14. **Cheltuieli per utilizator total/donații**

Cele mai mari cheltuieli per utilizator au avut loc în anul 2008, 54% fiind cheltuielile acoperite din donații. În anul 2006 au fost constatate cele mai mari investiții din donații per utilizator.

Rapoartele oficiale ale Bibliotecii (statistice și text) conțin date integrale privind achizițiile de documente din acești ani, inclusiv donațiile, schimbul interbibliotecar național și internațional (pe care, la fel, le considerăm donații, deoarece nu există un coraport echitabil dintre ceea ce expediem și ceea ce primim), proiectele de investiții, proiectele de cercetare ale universitarilor, depozitul legal. Conform Hotărârii Guvernului R. Moldova nr. 610 din 2 iulie 1997 Anexa nr.2 Depozitul legal de publicații, Biblioteca Universității de Stat „A. Russo” din Bălți devine beneficiar de depozit legal.

Fig. 15. **Depozit Legal :1997 -2011**

7 ani din cei 20 nu am beneficiat de exemplarul DL, iar în acei 13 ani am primit 10 268 u.m. în valoare de 325 153 lei ori. Doar 3 % din toate achizițiile, 3 % foarte importante – pe această cale a fost completată colecția națională de documente din Biblioteca universității.

În 20 de ani utilizatorii bibliotecii au primit 210 695 volume din donații în valoare de 4 016 945 lei. Ele au format 55 % din toate achizițiile; valoarea lor depășind de circa 3 ori valoarea achizițiilor oneroase : 4 016 945 lei și 1 448 298 lei.

Fig. 16. *Donații (exemplare)*

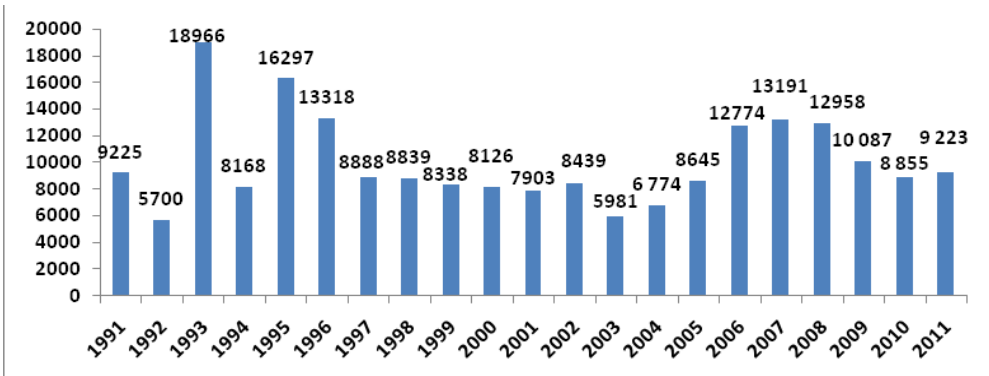
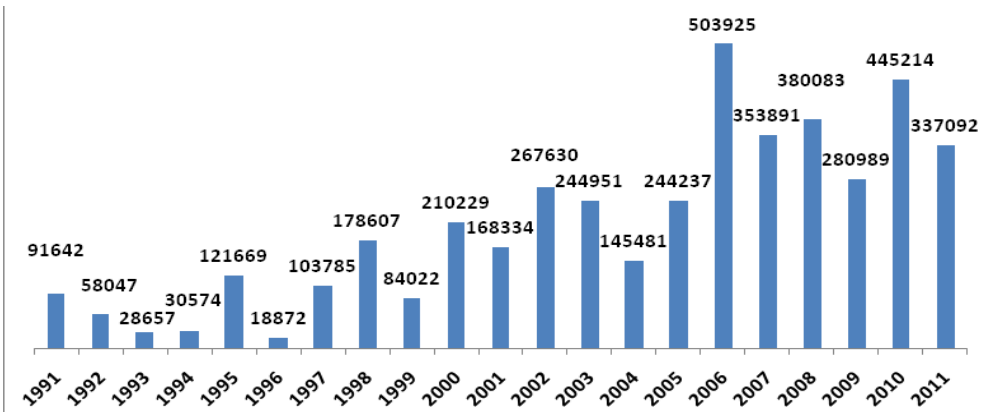

Fig. 17. *Valoarea donațiilor*

Abonarea la publicațiile periodice, la fel, a fost pasibilă unor modificări esențiale, factorul principal fiind lipsa resurselor financiare, bugete tot mai austere, prețurile periodicelor tot mai mari. De la 691 titluri în anul 1991, s-a ajuns la 285 titluri abonate în anul 2011.

CARTEA DE VIZITĂ

Serviciul de Dezvoltarea a colecțiilor, anterior numit Serviciu de completare și Evidență, a fost creat acum 50 de ani, având competențele și responsabilitățile inerente de respectare a principiilor specifice de achiziționare a documentelor pe diverse suporturi informaționale, care să răspundă pe deplin curriculumului universitar și să reflecte interesele de studiu și de cercetare ale studenților și cadrelor didactice universitare.

Cu regret, noi nu am putea aprecia achizițiile anuale după indicii pe care le utilizează mai multe biblioteci din lume: achiziții anuale în proporție de X % din tot ceea ce se editează în Republică; X % din toate titlurile ce sînt incluse în catalogul Poștei Moldovei.

Dacă vom considera că tot ce s-a achiziționat în ultimii 20 de ani a fost și editat (doar presupunem, fiindcă aici, cu siguranță, au încăput cărți din anii precedenți) în acești ani, atunci putem afirma că 31% (alte biblioteci indică 50%) din toată colecția o constituie documentele de la finele secolului XX și începutul Mileniului 3. Cu alte cuvinte, în 20 de ani colecția Bibliotecii a fost actualizată doar 25 -30 la sută.

Reformarea colecțiilor, inițiată în anii 90 ai secolului trecut, a inclus nu numai o schimbare strategică a procesului de achiziție, dar și eliminarea masivă a cărților în grafie chirilică, a lucrărilor clasice marxism – leninismului în corespundere cu Ordinul nr.86 din 18.04.1991 al Ministerului Culturii și Cultelor *Cu privire la reorganizarea completării fondurilor și excluderea publicațiilor superflue, depășite moral, nesolicitate de cititori și care nu țin de profilul de activitate al bibliotecilor publice.*

Astfel în anii 1992-1993 au avut loc cele mai mari decontări din colecțiile bibliotecilor din Republica Moldova, inclusiv din Biblioteca universităților: 106 653 și respectiv 114 914 exemplare.

În total, timp de 20 de ani, au fost decontate 702 951 de volume. Printre ele, foarte multe manuale, programe, publicații periodice ce nu fac parte din patrimoniul destinat păstrării permanente.

Fig. 18. **Eliminarea documentelor depășite moral, fizic și superflue: 1991 – 2011**

Anii	Eliminat	% din col.
1991	71204	5,3
1992	106653	8,1
1993	114914	9,3
1994	39283	3,4
1995	34313	3
1996	16579	1,5
1997	7383	0,6
1998	1353	0,1
1999	18674	1,5
2000	38633	3,3
2001	29158	2,5
2002	27204	2,4
2003	52222	4,9
2004	36069	3,4
2005	28820	2,8
2006	20259	1,3
2007	20951	1,5
2008	8916	0,6
2009	15822	1,4
2010	5590	0,57
2011	8951	0,88

Fig. 19. *Eliminarea documentelor depășite moral, fizic și superflue : 1991 – 2011*

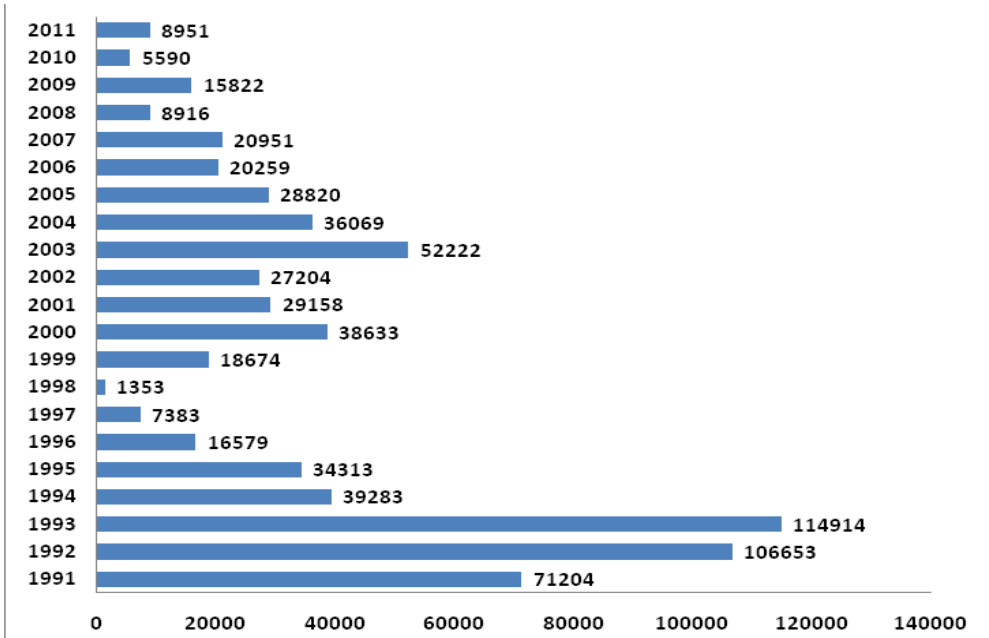
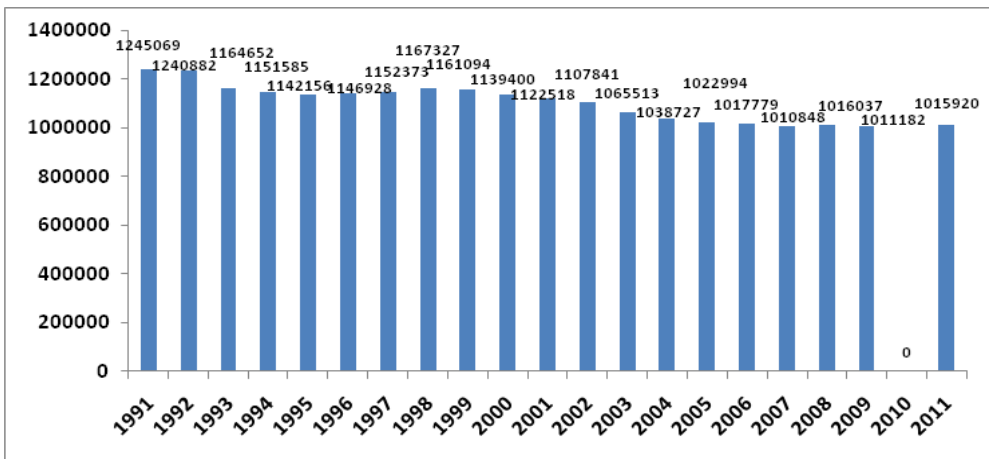

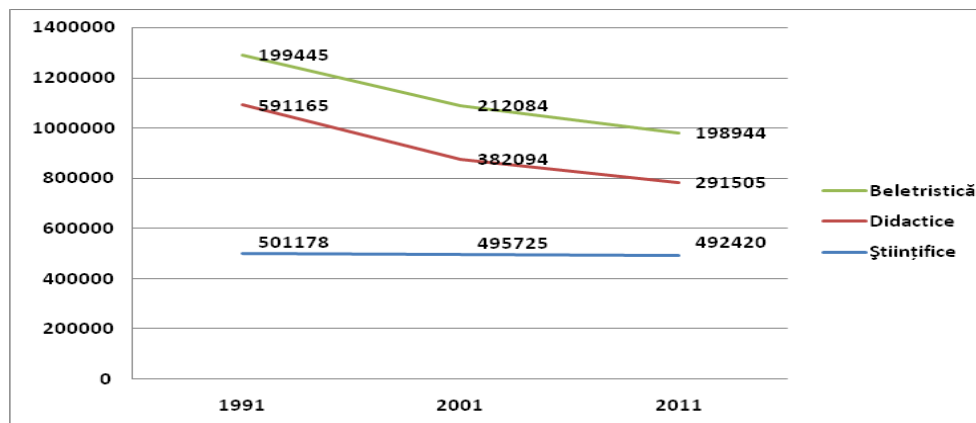
Fig. 20. *Colecția totală per ani*

De la 1 245 069 u. m. în anul 1991 colecția Bibliotecii a crescut în 20 de ani cu 381 368 u. m. în 104 746 titluri, eliminând 702 951 u. m. , aproape de 2 ori mai mult, astfel ca în anul 2011 să gestioneze 1 015 920 de documente.

Fig. 20. **Structura colecției după tipul de documente**

Astăzi colecțiile speciale formate din materiale AV numără 2 162 u.m.: primele CD-uri și DVD-uri au fost înregistrate în anul 2001, de atunci s-au adunat 1 427 de unități, ceea ce constituie 0,4 % din toată colecția, considerăm însă, că numărul acestora trebuie să crească, în primul rând din contul publicațiilor periodice, cărților electronice ș.a. Trebuie schimbat coraportul fondului după limbi, accentul trebuie plasat și în continuare pe documentele în limba română, eliminând publicațiile depășite moral și fizic în toate limbile. Este bine să se revină la ritmicitatea firească a achizițiilor și la selectarea de-vizu a documentelor.

Recunoaștem, că Profesorul Ion Stoica are dreptate atunci când vorbește despre situația de azi a colecțiilor bibliotecare, sperăm, însă, că vor veni vremuri mai bune pentru colecțiile bibliotecare unde se păstrează pînă în prezent istoria civilizației umane: de la tăblițele de lut și manuscrisele pe papirus pînă la excelențele creații poligrafice din zilele noastre. În concurența dintre documentele tradiționale și electronice, primele le depășesc pe celelalte deoarece oamenii au înțeles deja avantajul și dezavantajul lecturii pe ecran. Studiile sociologice demonstrează opțiunea omenirii de a accesa, informația științifică, cu precădere, de pe ecran, dar de a face instruire și de a avea plăcerea lecturii de loasir totuși dintr-o carte tipărită.

Referințe:

1. *Biblioteca Științifică. Raport de activitate 1991-2011*. Univ. de Stat „Alecu Russo”, Bibl. Șt., Centrul Managerial, coord. : E. HARCONIȚA (red.), red. : L. MIHALUȚA, E. STRATAN, design/copertă/machetare : S. CIOBANU, tehored. Natalia CULICOV. Bălți, 1991-2011
2. *Biblioteca publică : Linii directoare IFLA/UNESCO pentru dezvoltare*. Ch. : Epigraf S.R.L., 2007, p. 51
3. STOICA, Ion. *Bibliotecile Universitară și dezvoltarea colecțiilor de documente în societatea informației* [online] [accesat 2. 10. 2012]. Disponibil: <http://www.lisr.ro/4-5-stoica.pdf>

Comunicat final pe marginea lucrărilor Colloquia professorum Tradiție și inovare în cercetarea științifică". Ediția a 3-a, Secțiunea Bibliotecii – Conferința Biblioteca universitară contemporană: spații reale și virtuale

Sărbătorirea celei de-a 67 – a aniversării a Universității și a Bibliotecii pe 12 octombrie 2012 a început cu reînăugurarea Muzeului *Memorii peste timp*, actualizat și remodelat într-un concept nou, în care sunt prezentate evoluția și performanțele Bibliotecii, imaginile celor mai valoroși bibliotecari, care prin munca lor s-au zidit în memoria instituției, partenerii din țară și străinătate care ne susțin în vederea sporirii și diversificării resurselor informaționale, serviciilor modernizate și dotării materiale.

Concept organizațional: În conferință au participat 55 de bibliotecari universitari, au fost prezentate 18 comunicări, rezultatele investigațiilor științifice în domeniul biblioteconomic și bibliografic pe 3 direcții principale:

Managementul participativ. Dimensiuni noi de formare a competențelor tehnologice; Oportunități și servicii modernizate pentru utilizatori; Dezvoltarea colecțiilor și organizarea informațiilor.

Subiecte abordate: managementul personalului, profesionalizarea angajaților și motivarea pentru asigurarea performanței și competitivității Bibliotecii; realizarea Programelor de informatizare: *Statistica* – evidența în format electronic a indicilor principali de activitate; Baza de date *Opere muzicale în MP3*; fișarea analitică în catalogul electronic; experiențe de catalogare a publicațiilor în serie de tip Anale; accesul la informațiile despre colecțiile, serviciile și produsele universitarilor bălțeni prin Biblioteca deschisă *Open Library* și *Calameo* – cel mai mare catalog internațional de publicații; bazele de date internaționale accesibile prin Biblioteca universitară, utilizarea oportunităților sălii de lectură virtuale *Biblioteca electronică a Tezelor de doctor a Bibliotecii de Stat a Rusiei*; noi spații științifice și culturale propuse de AUF; marketingul bibliotecar prin *Blogurile Bibliotecii* și rețelele de socializare; rezultatele studiilor socioogice privind comunicarea științifică în mediul universitar; *revistele de știință și cultură filologică în instruirea și cercetarea studenților și profesorilor*; cunoașterea literaturii române din R. Moldova de către studenții de la Bălți; particularități de dezvoltare a colecțiilor bibliotecii universitare bălțene în 20 de ani de independență a R. Moldova: 1991 - 2011; Depozit legal *Universitaria* - fond intangibil în patrimoniul universitar; sintagma Mit și Poezie în colecțiile Bibliotecii.

Expoziții, lansări: Lansarea revistei electronice a bibliotecilor universitare din R. Moldova BIBLIOUNIVERSITAS@ ABRM.md; Expoziția *BIBLIOTECONOMIE SI STIINTELE INFORMARII: APARITII EDITORIALE* 2012.

Activități în cadrul ZILELOR UNIVERSITĂȚII ȘI A BIBLIOTECII (5-12 octombrie 2012)

Pe 10 octombrie 2012, în cadrul orelor de formare profesională continuă, bibliotecarii universitari au participat la 2 Ateliere profesionale *Prezentarea referințelor bibliografice și a citări la resurse de informare în baza Standardului SM ISO 690:2012 Informare și documentare – Reguli pentru referințe bibliografice și citări la resurse de informare (ISO 690:2010, IDT), abrobat 05.04 2012* – formatori Ana Nagherneac, bibliotecar principal, Serviciul Documentare Informare Bibliografică, Lina MIHALUȚA, director adjunct; *Metode de calcul a Indicatorilor de performanță în baza Standardului SM ISO 11620:2011 Informare și documentare. Indicatori de performanță pentru biblioteci – Anexa A, B. 1 Resurse, acces și infrastructură, B. 2 Utilizare, B. 3 Eficiența, B. 4 Potențialul și dezvoltare* – formatori: Ludmila Răileanu, șef serviciu Comunicarea Colecțiilor, Natalia Culicov, șef serviciu Referințe Bibliografice.

Formare profesională în cadrul Filialei BIN – Biblioteci de învățământ din Nord a ABRM

Pe 09 octombrie 2012 în cadrul ZILELOR UNIVERSITĂȚII ȘI A BIBLIOTECII (5-12 octombrie 2012) și LUNARULUI INTERNAȚIONAL AL BIBLIOTECILOR ȘCOLARE cu sloganul: *Bibliotecile Școlare: cheia către trecut, prezent și viitor*, la Biblioteca universitară s-a desfășurat Training-ul *Bibliotecarii din învățământul preuniversitar în conexiune globală*. Au participat: 21 de bibliotecari școlari, specialiști responsabili de activitatea bibliotecilor școlare din raioanele Bălți, Dondușeni, Edineț, Fălești, Glodeni, Ocnița, Rezina, Sîngerei, Soroca, Ungheni și bibliotecari de colegiu și din școli profesionale, municipiul Bălți. Programul a inclus: Mesajul de deschidere al directoarei Bibliotecii, Elena Harconița, Președintele Filialei BIN, lansarea LUNII INTERNAȚIONALE A BIBLIOTECILOR ȘCOLARE, lansarea

Săptămîinii Internaționale a Accesului Deschis, 22 - 28 Octombrie 2012; Prezentarea tutorialelor *Contul pe Google, Crearea Blogului în Blogger* - L. Mihaluța, director adjunct, E. Stratan, șef serviciu Cercetare. Asistență de specialitate; Oportunități de accesare a bazelor de date internaționale de pe site-ul Bibliotecii Științifice a Universității de Stat „Alec Russo”: *Biblioteca electronică a Tezelor de doctor a Bibliotecii de Stat a Rusiei; EUBookchop; REM, AUF* - V. Topalo, șef Centru Manifestări Culturale, Șef CD ONU; Crearea blogului *Bibliotecilor școlare, de colegiu și școli profesionale din municipiu / raion: aplicații – trainerii consultanți: L. Mihaluța, E. Stratan, M. MAGHER, G. CAZACU, A. ANTONOV, R. Toncoglaz, E. ȚURCAN, A. PURICI*; Participanții au primit mape cu flyere: *Sala de Lectură virtuală a Bibliotecii electronice a Tezelor de doctor a Bibliotecii de Stat a Rusiei, EUBookchop, Blogurile sălilor de lectură a Bibliotecii*, tutoriale: *Crearea contului Google, Accesați Google+, Creare Blog în Blogger; Apelul Nataliei Cheradi*, coordonatorul Programului EIFL-OA Moldova privind participarea la Săptămîna Accesului Deschis 2012, 22-28 Octombrie

Chișinău, 11 octombrie 2012

Felicitări dnei Valentina TOPALO, șef serviciu la Biblioteca Științifică a Universității de Stat „Alec Russo” din Bălți cu acordarea distincției de stat Medalia „Mihai Eminescu”, cu prilejul Zilei Mondiale a Pedagogului, pentru muncă îndelungată și prodigioasă, contribuție la perfecționarea procesului instructiv-educativ și activitate metodică-didactică și organizatorică intensă. Felicitări, dragă colegă!

Săptămîna Internațională a Accesului Deschis

Inaugurarea Săptămîinii Internaționale a Accesului Deschis la Universitatea de Stat „Alec Russo” a început cu lansarea lucrării bibliografice prilejuate de aniversarea a 65-a a Facultății de Științe Reale: *Contribuții științifice ale cadrelor didactice de la Facultatea de Științe Reale /alcăt. : Maria Fotescu, Elena Scurtu, Ana Nagherneac ; ed. îngr. de Elena Harconița ; red. bibliogr. : Lina Mihaluța ;*

BIBLIOMESAGER

desing/cop./machetare: Silvia Ciobanu ; Bibl. Șt. a Univ. de Stat „Alec Russo” din Bălți. – Bălși, 2012. – 374 p. – (Bibliographia universitas). – ISBN 978-9975-05-085-2.

Elena Harconița, directoarea Bibliotecii și autoarele volumului Maria Fotescu, Elena Scurtu, Ana Nagherneac au atenționat publicul asupra faptului că elaborarea, editarea și expunerea on-line a unei astfel de lucrări contribuie foarte mult la creșterea vizibilității investigațiilor științifice a Universității de la Bălți, precum și a preocupărilor de cercetare bibliografică a bibliotecarilor, calitatea lor fiind susținută cu multă competență de redactorul bibliografic Lina Mihaluța, director adjunct și Silvia Ciobanu, șef serviciu.

Au urmat mesaje de informare privind inițiativa Accesului Deschis, Declarațiile de la Budapesta, Berlin, Bethesda, subsemnarea și alinierea Asociației Bibliotecarilor și a Bibliotecilor instituțiilor de învățământ superior din Moldova la această mișcare, importanța ei pentru comunicarea științifică, rolul monografiei doctorului Nelly Țurcan Comunicarea științifică în contextual accesului deschis la informație (Chișinău, 2012) pentru înțelegerea și valorificarea accesului deschis în Universitatea bălțeană. A fost făcută retrospectiva programelor consacrate Săptămânii Accesului Deschis, realizarea lor în universitate și Bibliotecă, începînd cu anul 2009, fiind reactualizată informația despre onorabilele distincții: Diplomele de Excelență pentru contribuții la dezvoltarea conținutului digital și Accesul Direct la informație în cadrul Săptămânii Accesului Deschis 2010, la dezvoltarea Consorțiului eFL Direct Moldova și cu prilejul aniversării a zecea de la înființarea Consorțiului eFL Direct Moldova (25 ianuarie 2001).

Realizarea Programului din acest an îndeamnă toți bibliotecarii la acțiuni cît mai concrete, explicite și argumentate pentru beneficiul utilizatorilor: cadre didactice și studenți.

Prezența Bibliotecii la Conferințele USARB

Prezența Bibliotecii la *Conferința Internațională Problematicele educației incluzive în Republica Moldova: perspective și soluții practice* (19-20 octombrie) s-a manifestat prin organizarea și prezentarea expoziției *Incluziunea Educațională – o prioritate a Învățământului Național*. Materialele conferinței, redactate de dr. Valeriu Cabac au intrat în colecția Bibliotecii.

Prezența Bibliotecii la conferința științifică cu genericul „ORAȘUL BĂLȚI ȘI REGIUNILE ÎNVECINATE ÎN RETROSPECTIVA ISTORIEI” cu expoziția on-line BĂLȚI: REPERE ISTORICE ȘI CULTURALE, eveniment organizat de Universitatea de Stat „Alecu Russo” din Bălți, Institutul de Istorie Socială „ProMemoria”, Agenția Națională Arheologică, Arhiva Națională a Republicii Moldova, Institutul Patrimoniului Cultural al Academiei de Științe a Moldovei și Muzeul de Istorie și Etnografie din Bălți, 14 noiembrie 2012, în incinta Universității de Stat „Alecu Russo” din Bălți.

În cadrul Seminarului Republican pentru directorii adjuncți din colegii cu genericul *Învățarea autonomă și autoreglată* au fost prezentate: expoziția tematică *Dimensiunile autocunoașterii și autoevaluării* (A. Hăbășescu, bibliotecar principal, sala de lectură nr. 3 Științe psihopedagogice, ale naturii, reale, artă); Biblioteca electronică a tezelor de doctor a Bibliotecii de Stat a Rusiei (V. Topalo, șef CD ONU).

Inaugurarea Expoziției

BULGARIA – NATO Istoria văzută prin obiectivul fotografiilor

La 5 noiembrie în Biblioteca Științifică a fost inaugurată Expoziția BULGARIA – NATO Istoria văzută prin obiectivul fotografiilor. Expoziția a fost inaugurată de PhD George PANAIOTOV, Ambasadorul Extraordinar și Plenipotențiar al Republicii Bulgaria în Republica Moldova. La eveniment au participat: Mr. Georgi STEFANOV, second Secretary Head of Political Section, Ecaterina VÂICU, director de programe Centrul de Informare și Documentare privind NATO,

Valentina PRIȚCAN, prorector pentru Relații internaționale și integrare europeană, Elena HARCONIȚA, directoarea Bibliotecii, studenți și cadre didactice universitare, bibliotecari. La 5 ani de Diplomatie Publică a CID NATO Ecaterina VÂICU a oferit Universității de Stat „Alecu Russo” din partea CID NATO *Certificatul de Apreciere* pentru Contribuții aduse în promovarea Subiectelor de Securitate în Societatea din Republica Moldova.

Zilele Tineretului la Biblioteca Științifică (12-16 noiembrie 2012)

La manifestările culturale și științifice organizate conform Programului Bibliotecii dedicat „Zilelor Tineretului” au participat studenți de la Facultățile; Științe Reale, Științele Educației, și Artă, Limbi și Literaturi Străine, Filologie, Economie, Drept, cadre didactice, bibliotecari. Circa 200 de tineri au participat la diverse activități în Cluburile: Cărții, ONU NORD și Educație Civică Europeană: lansări de reviste, cărți, prezentări de expoziții tematice, baze de date EBSCO, AUF, EUBookshop, colecția electronică a tezelor de doctor din colecția Bibliotecii de Stat din Rusia (RGB).

Clubul Cărții:

Lansarea revistei *Tineri jurnaliști fără frontiere*, revistă editată de Asociația „Floare Albastră”, în cadrul Proiectului „Tineri jurnaliști fără frontiere”, finanțat de primăria Botoșani și cofinanțat de Asociația „Floare Albastră”, Editori coordonatori Carmen Moraru și Maria Popa, moderator Valentina Topalo, 12 noiembrie.

Prezentarea paginii web a Bibliotecii Științifice, a bazelor de date internaționale - V. Topalo. L. Mihăluță, R. Toncoglay, T. Pogrebneac, 13 noiembrie.

Lansarea cărții: *Casa verde: 16 tineri poeți și prozatori basarabeni*, inclusiv bălțenii: A. Moraru, A. Băcu, A. Blan, V. Botnaru, M. Tichie, Moderatori: A. Moraru, V. Topalo, 14 noiembrie.

Tineri muzicieni alături de nume cunoscute: expoziție tradițională, prezentare de E. Țurcan, șef ODM, 13-14 noiembrie.

Clubul ONU NORD, Centrul Educația Civică Europeană

Problemele de Gen și Obiectivele de Dezvoltare ale Mileniului: lecție publică susținută de Olga Scripovscaia, locotenent colonel, prima femeie ofițer ai Armatei Naționale, 14 noiembrie.

Strategia de parteneriat cu Moldova pentru anii financiari 2014-2017: consultări publice noiembrie-decembrie. Presentare: Victor Neagu, Ofițer de Comunicare BM, Carolina Odobescu, coordinator al portofoliului de proiecte al BM, 15 noiembrie

Consecințele Migrației: prezentarea piesei de teatru social al echipei IMPACT (studenți de la diverse facultăți, membri ai Grupului Y-PEER ai Bibliotecii Științifice), 15 noiembrie.

Acad. Prof. univ. Ion I. DEDIU, Institutul de Ecologie și Geografie, Academia de Științe a Moldovei, a prezentat prelegerea publică „Bazele ecologiei moderne” pentru studenții Facultății Științe ale Naturii și Agroecologie.

DI Academician a oferit Bibliotecii universitare o donație impunătoare de documente: cărți, reviste pentru care îi mulțumim cu multă grațitudine. Menționăm lucrările excepționale *Enciclopedia de Ecologie* (2010) și *Tezaurul terminologic al ecologiei* (2010), elaborate în cadrul proiectului conceptual unic - *Bazele ecologiei moderne*. *Enciclopedia de Ecologie* la care autorul a muncit peste 50 de ani, include circa 12 mii de termeni, o bibliografie ce cuprinde peste 700 de surse și care contribuie la edificarea fundamentului ecologiei moderne.

„Prin această lucrare ne-am propus să facem ordine științifică în terminologia ecologică, eliminând confuziile, multiplele sinonime, subiectivismul și inexactitatea în definiții. Pentru a realiza acest deziderat, am ales ca metodologie prolegomenică studiul de sinteză a genezei și evoluției ecologiei ca știință teoretică, starea ei actuală, relațiile cu alte științe, domeniile de aplicație practică, în special în domeniul protecției mediului vital al omului și utilizării raționale a resurselor naturale, domenii distincte (din punct de vedere scientologic) de ecologia ca atare.”

Zilele Catedrelor (22-27 noiembrie, 2012)

La ședința Catedrelor de Economie și Management, Informatică Aplicată și Tehnologii Informaționale, Psihologie și Asistență Socială au fost prezentate: Achizițiile recente în domeniu (E. Scurtu, șef serviciu DIB, Ana Nagherneac bibliotecar principal SDIB); Bazele de date accesibile în Biblioteca universitară, blogul Săliilor de lectură nr. 1, 3 (V. Topalo, șef CD ONU); Săla de lectură virtuală *Biblioteca electronică a tezelor de doctor a Bibliotecii de Stat a Rusiei* (R. Toncoglaz, bibliotecar Mediateca); Prezentarea referintelor bibliografice și citarea resurselor de informare (A. Nagherneac, bibliotecar principal SDIB); Baze de date oferite de Agenția Universitară de Francofonie (AUF) (T. Pogrebneac, bibliotecar, Oficiul Documente în limbi străine, Punctul de Informare AUF).

Zilele Informării bibliografice în subdiviziuni (23-29 noiembrie, 2012)

Programul Zilelor informării a inclus: Prezentarea expoziției *Achiziții recente* (Veronica Barbaroș, Stela Covalciuc, Gabriela CAZACU bibliotecare); Trecerea în revistă a expozițiilor tematice „21 noiembrie Ziua filosofiei”, „2005-2014. Deceniul pentru Educație în Scopul Dezvoltării Durabile”, „2005-2015. Deceniul Apă pentru Viață”, „Destăinuiri sufletești. Romane de dragoste” (Ala Lîsîi, bibliotecar principal); prezentarea noilor facilități ale sitului Bibliotecii, blogul Sălii de Lectură nr.1 Științe Socioumanistice și Economice (Liliana Iavorschi, bibliotecar), blogului Oficiului *Documente în Limbi Străine*; Prezentarea Achizițiilor noi și a bazelor de date oferite de Agenția Universitară a Francofoniei (AUF) - Tatiana POGREBNEAC, bibliotecar.

Au participat: masteranzi, anul 1, specialitatea Didactici Moderne ale Disciplinelor Filologice (DD11M), Facultatea de Filologie, studenții grupei AP21Z, anul 2, specialitatea Administrația Publică, Facultatea de

Drept, 60 de studenți din 5 grupe de la facultățile LLS și Filologie (EF31Z, EF31Z, FE42Z, FE22Z, RF32Z). Participanților le-au fost distribuite materiale promoționale.

Locul desfășurării: sala de împrumut nr. 1 Documente Științifice și Beletristică, sala de împrumut nr. 2 Materiale didactice / metodice, sala de lectură nr. 4 ODLS.

Ora interactivă *Metodologia cercetării științifice* cu studenții de la Facultatea Științe ale Educației și Arte

În cadrul oficiului Documente Musicale a avut loc o oră a cursului Metodologia cercetării științifice, grupa MZ 217, profesor dr. hab. conf. univ. Vladimir Babii, catedra Artă și Educație Artistică, Facultatea Științe ale Educației și Arte, la care au fost prezentate:

Achizițiile recente în domeniul Muzică;

Facilitățile Site-ului Bibliotecii: Buletinul informativ bibliografic/expoziția tematică *Achiziții recente*, inclusiv pe Calameo etc.;

Produsul științific al cadrelor didactice de la Facultatea Științe ale Educației și Arte în Biblioteca Digitală, Catalogul Electronic, în colecțiile Bibliografii, biobibliografii on-line;

Blogul Oficiului Documente Musicale;

Sala de Lectură virtuală *Biblioteca electronică a tezelor de doctor a Bibliotecii de Stat a Rusiei*.

S-au produs: Elena Țurcan, șef oficiu, Ariadna Musteață, bibliotecar.

Valentina Topalo - Cel mai eficient Coordonator al Centrului de Informare Europeană 2012

Delegația Uniunii Europene în RM a acordat Dnei Valentina Topalo, șef CIUE, Diploma cu titlul de *Cel mai eficient Coordonator al Centrului de Informare Europeană 2012*, în cadrul Trainingului de Informare și Comunicare pentru coordonatorii Centrelor de Informare a Uniunii Europene din RM, desfășurat la Chișinău, în zilele de 26-27 noiembrie.

Ziua Drepturilor Omului

Pe 10 decembrie, 2012, În Clubul ONU NORD / Educația Civică Europeană a fost marcată *Ziua Drepturilor Omului*. Invitata evenimentului a fost Olga Scripovscaia, locotenent – colonel, comandanta Centrului militar teritorial Bălți, prima femeie – ofițer a Armatei Naționale care a participat în misiunile pacificatoare ale Națiunilor Unite. Dumneaei a ținut o lecție publică: „Problemele de Gen în contextul Obiectivelor de Dezvoltare ale Mileniului”. Au participat 60 de studenți, cadre didactice, bibliotecari. În contextul tematicii abordate, coordonatorul CD a ONU, Valentina Topalo a prezentat expoziția: *10 decembrie - Ziua Drepturilor Omului*, documentele fiind pe probleme ce vizează combaterea discriminării și promovării egalității ca unul dintre drepturile fundamentale ale omului.

Donații de carte

Mulțumim cu grațitudine donatorilor Bibliotecii: profesori universitari, scriitori, editori (Ion GAGIM, Ion MANOLI, Elena ROTARI, Grigore CANTEMIR, Olga ELPUJAN, Valeriu CABAC, Elena, ZOLOTARIOV, Vitalie RUSU, Ludmila CABAC, Anatolie FAIGHER, Pavel TOPALO, Maria ORLOV, Thomas WILHELMI, Simion BĂNCILĂ, Boris MARIAN, Anton MORARU, Valeriu CAPCELEA, Ilie LUPU, Elena DRAGAN, Petru BUTUC, Victoria FONARI, Noie Vasile ROTARU, Felicia LUPAȘCU) pentru cărțile prețioase oferite în sprijinul instruirii și cercetării științifice USARB. De asemenea colecțiile Bibliotecii s-au îmbogățit cu donații relevante din partea Agenției Universitare de Francofonie (AUF), din Proiectul European Tempus „Weten”, Asociația umanitară internațională „Medecins du Monde”, Biblioteca Academie Române, Filiala Cluj-Napoca, director dl dr. Ioan CHINDRIȘ, Revista Internațională de Științe Umanitare și Sociale. Facultatea de Psihologie și Științe Social-Politice Agathos, editura Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași etc.

LUCRĂRILE CONFERINȚEI
„IMPACTUL ACCESULUI DESCHIS
LA INFORMAȚIE ASUPRA CALITĂȚII
REZULTATELOR CERCETĂRII ȘTIINȚIFICE”
la Biblioteca Științifică Medicală a USMF „Nicolae
Testemițanu”, Chișinău, 23 octombrie, 2012

**The proceedings of the conference „The impact
of open access to information on the results of
scientific research” at the „Nicolae Testemițanu”,
Scientific Medical Library,
Chisinau, October 23, 2012.**

Elena STRATAN

Abstract: *In Open Access Week (22-28 October 2012) at Scientific Medical Library of SUMF „Nicolae Testemițanu” took place the conference „The impact of open access to information on the quality of the results of scientific research”, which was attended by about 50 representatives of the university libraries in R. Moldova (Chisinau, Balti, Lithuania, Kyrgyzstan). In the programme were presented 11 papers that focused on the topic of Open Access, policy, gold road, green road, creating institutional repository etc.*

La 23 octombrie, în Săptămîna Accesului Deschis (22-28 octombrie 2012) și 10 ani ai Inițiativei de la Budapesta despre Open Access, Biblioteca Științifică Medicală a USMF „Nicolae Testemițanu” a organizat Conferința „Impactul accesului deschis la informație asupra calității rezultatelor cercetării științifice”, la care au fost invitați colegi din bibliotecile științifice universitare din țară și de peste hotare.

Lucrările conferinței, desfășurate în spațioasa Sală INFOMEDICA, au fost moderate de Liubovi KARNAEVA, director BȘM a USMF „Nicolae Testemițanu”. Cuvîntul de salut a fost adresat de dr. habilitat, profesor universitar Viorel PRISĂCARI, prorector pentru activitatea științifică USMF „Nicolae Testemițanu”.

Structura conferinței a cuprins o temă de actualitate majoră, dezbătută dintr-o perspectivă internațională, ilustrată de experiențele bibliotecarilor și practicienilor, definindu-se astfel un forum de discuție profesională. Importanța

OPORTUNITĂȚI MODERNE

și interesul extrem de ridicat al tematicii au fost demonstrate și de numărul mare de participanți - 50 de reprezentanți ai bibliotecilor universitare din R. Moldova (Chișinău, Bălți), Lituania, Kirghizstan.

În cadrul Programului au fost prezentate 11 comunicări ce au vizat cu predilecție subiectul Accesului Deschis, „ca o nouă normă în instruire și cercetare” cu

semnificativul generic *Setați implicit Accesul Deschis: Responsabilitatea managerială și noile provocări ale accesului deschis* (HARCONIȚA Elena, director); *Accesul deschis la informație: politici, calea de aur, calea verde* (KRETAVICIENE Meile, director, Biblioteca și Centrul de Informare a Universității de Medicină din Kaunas, Lituania); *Programele Research4Life: suport în procesul de cercetare științifică* (CIUBREI Silvia, director adjunct); *Crearea repozitoriului instituțional USMF „Nicolae Testemițanu” – soluție în diseminarea rezultatelor științifice medicale* (VEDEAN Elizaveta, director adjunct); *Формирование открытой электронной образовательной среды в Американском университете в Центральной Азии* (РАФИКОВА Сафия Кашафовна, директор Научной Библиотеки, Американский университет Центральной Азии, Kirghizstan); *Научная информация в открытом доступе – роль библиотек в продвижении открытых научных информационных ресурсов* (БАТТАЛОВА Сания Салихзяновна, ассоциированный вице-президент по оценке и планированию, Американский университет в Центральной Азии, вице-президент Ассоциации „Библиотечно-информационный консорциум”, Kirghizstan); *Lărgirea accesului deschis la informația de profil medical – obiectiv strategic al Bibliotecii Științifice Medicale a USMF „Nicolae Testemițanu”* (GANGAN Irina, bibliotecar principal, Secția Prelucrare Analitico-Sintetică a Documentelor); *Accesul deschis la informație – alternativă pentru informarea medicilor practicieni* (ZAVTUR Galina, șef secție Asistență Metodologică de Specialitate; RACU Mariana, bibliotecar, Secția Dezvoltare Colecții); *Formarea culturii informației – facilitate în utilizarea informației cu acces deschis* (NIȚĂ Svetlana, șef secție INFOMEDICA; VETRILĂ Mariana, șef oficiu; LEVINȚA Veronica, șef oficiu, Secția INFOMEDICA); *Proiectul anului: prin blogurile Bibliotecii mai aproape de utilizatori* (MIHĂLUȚĂ Lina, director adjunct; STRATAN Elena, șef serviciu); *Технология виртуальных машин для автоматизации* (МАЛАХОВА Людмила, inginer coordonator; КОЛЕСНИКОВ Александр, inginer coordonator, Secția Automatizare Tehnologii de Bibliotecă).

Prezentările au generat discuții incitante, iar participanții au intervenit cu exemplificări concrete. În cadrul dezbaterilor au fost abordate subiecte stringente

versus impedimente și soluții în crearea repozitoriilor instituționale în Republica Moldova, măsurile de convertire a cercetărilor în necesitatea publicării în arhivele cu acces deschis DOAJ, DOAR etc. Astfel în **DOAJ – Directory of Open Access Journals** (8 233 reviste academice din 121 de țări, în 50 de limbi) R. Moldova are înregistrate trei reviste: **Computer Science Journal of Moldova; Matematica. Buletinul Academiei de Științe a Moldovei; Limbaj și Context** - revistă editată la Universitatea din Bălți și doar o singură resursă înregistrată în DOAR – *Tezele depuse la Consiliul Național pentru Acreditare și Atestare (CNAA)*.

Dna Liubovi Karnava, directoarea BȘM a vorbit despre o colaborare mai eficientă dintre bibliotecile universitare în vederea augmentării asigurării informaționale a învățământului și cercetării, cooperării între biblioteci și comunitatea științifică pentru sporirea vizibilității și promovarea rezultatelor științifice la nivel internațional etc. Bibliotecile științifice universitare sînt disponibile și îndeamnă comunitățile academice să profite de oportunitățile OA, oferă suportul informațional necesar pentru cercetători privind integrarea în lumea infinită a Accesului Deschis prin diseminarea și pla-sarea publicațiilor științifice în Acces Deschis. Dar inițiativa /promovarea Accesului Deschis și după 10 ani de la lansare întâmpină greutăți legate de probleme organizatorice, tehnologice și metodologice care ar putea fi rezolvate mai ușor la nivel de Consorțiu.

Au fost deosebit de relevante discuțiile, inclusiv prin skype cu partenerii BȘM din Lituania, Kirghizstan, care au prezentat experiențe utile ce au impresionat prin consistență lor, precum Proiectul de integrare a serviciilor de bibliotecă într-un spațiu informațional unic – eLABa www.elaba.lt, www.lvb.lt, crearea în cadrul Consorțiului bibliotecilor a primului repozitoriu în care au fost implicate 14 biblioteci www.krad.bik.org.kg, experiența Bibliotecii Electronice AUCA pe platforma DSpace <http://elibrary.auca.kg:8080/dspace/>, activitățile desfășurate cu cercetătorii, aspiranții din universități în vederea răspîndirii cunoștințelor, extinderea ariei de utilizatori.

Pe marginea subiectului discutat a intervenit Natalia Cheradi, coordonator OA în R. M., care a informat despre campania Săptămâna Internațională a Accesului Deschis (AD) eveniment care se desfășoară anual la nivel global, pe blogul OA, fiind plasate / monitorizate programele instituțiilor bibliotecare din R. M. în vederea promovării AD. D-ei a mai relatat despre Repozitoriul ASEM care urmează a fi înregistrat în decembrie 2012, acum elaborîndu-se pachetul de politici necesar

OPORTUNITĂȚI MODERNE

pentru înregistrarea în Directoriul de arhive-repozitorii - DOAR OPEN care deține deja 2 000 de arhive digitale. De asemenea d-ai oferit Directorului Bibliotecii și celor 2 directori adjuncți un set original de birotică cu insemnul Open Acces pentru inițiativa promovării unei conferințe de anvergură dedicate Accesului Deschis.

În mapele participanților au fost inserate: Materiale informative și promoționale privind Accesul Deschis (pliante, flyere, postere, calendare, fluturașe), elaborate de Biblioteca Științifică Medicală (*Săptămîna Accesului Deschis, 22-28 octombrie, IMPLICĂ-TE AZI PENTRU REZULTATELE DE MÂINE!, Resurse informaționale în Acces Deschis, Întrebă-mă despre Accesul Deschis*); material despre BȘM *Ghidul Biblioteca Științifică Medicală: informații generale, Biblioteca Electronică Didactică – e-Library, Baze de date de profil medical și farmaceutic - Medical Database, Ghidul INFOMEDICA, Catalogul Electronic Online – WebOPAC, Centrul de Informare și Documentare al Organizației Mondiale a Tineretului (CID OMS); Ghidul Muzeului Universității de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”: 65 de ani de la înființarea USMF: 35 de ani de la întemeierea Muzeului USMF, Chișinău, 2011.*

În sala de lectură a fost vernisată expoziția *Subiectul Accesului Deschis în publicațiile de specialitate.*

În încheierea conferinței participanților cu comunicări li s-au înmînat Certificate.

Menționăm organizarea excelentă a conferinței asigurată de echipa BȘM care a reușit performanța de a crea o ambianță adecvată subiectului propus și care a reprezentat o deosebită oportunitate pentru cei prezenți de a împărtăși colegilor eforturile

pe care comunitatea bibliotecară medicală le depune în crearea unui spațiu unic informațional.

Apreciam efortul colegilor universitari care se constituie cu certitudine în modele de bune practici ce pot fi diseminate cu succes. Credem în utilitatea și eficacitatea acestui tip de eveniment care se înscrie plener în obiectivul principal al celei mai progresiste mișcări a cercetătorilor Open Access, promovarea ideii accesului deschis la informația științifică și care oferă astăzi o singură și unică soluție: ALĂTURĂ-TE INIȚIATIVEI, CONSULTĂ, SCRIE, PUBLICĂ ÎN ACCES DESCHIS.

LĂRGIREA ACCESULUI DESCHIS LA
INFORMAȚIA DE PROFIL MEDICAL –
OBIECTIV STRATEGIC AL BIBLIOTECII
ȘTIINȚIFICE MEDICALE

**Increasing open access to medical information –
strategic goal of the Scientific Medical Library**

Irina GANGAN

Abstract: *The free exchange of scientific and medical information can play an important role in developing of the country. Access to information is critical to advancing science and promoting healthy people and knowledge is indispensable in making informed decisions in health care, education, and research. As new models of scholarly communication emerge, the Scientific Medical Library has responded by developing and supporting new methods of providing access to information and by creating new publishing support services. The Library started to create an Institutional Repository designed to capture the scholarly output of the State Medical and Pharmaceutical University „Nicolae Testemitanu” of Moldova and to maximize the research impact of this output. The Scientific Medical Library has been key player in promoting, developing and supporting open access publishing initiatives and services in medical higher education and for whole medical community of Republic of Moldova.*

Dezvoltarea economică a unei țări depinde în mare măsură de puterea sa științifică și capacitatea de a rezolva probleme în domenii de importanță majoră, cum ar fi sănătatea publică, managementul de mediu, sau progresul industrial. Știința este o pîrghie a ascensiunii și progresului unui stat. Dezvoltarea științei autohtone, inclusiv în domeniul medicinei, constituie garantul succesului nostru în aderarea la structurile europene.

Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” contribuie esențial la dezvoltarea științei medicale în Republica Moldova. USMF dispune de un potențial științific reprezentativ: 549 doctori în științe medicale, 146 doctori habilitați, 137 cercetători științifici, 181 doctoranzi. O fructuoasă activitate științifi-

că de profil este desfășurată în cadrul centrelor științifice, laboratoarelor științifice, Asociațiilor științifice specializate (Asociația Urologilor, Asociația Chirurgilor, Asociația Pediatrilor), precum și Asociației Științifice a Studenților și Rezidenților.

An de an se efectuează cercetări științifice în direcții strategice precum biomedicina, farmaceutica, sănătatea publică, stomatologia. USMF participă la numeroase proiecte de cercetări științifice instituționale, naționale, internaționale, proiecte pentru tineri cercetători, diverse proiecte de inovare și transfer tehnologic.

Cercetătorii științifici studiază și implementează în practica medicală noi metode de diagnostic, tratament și profilaxie, noi produse medicamentoase pentru care obțin brevete de invenții și certificate de inovații. Întreaga activitate de cercetare a Universității contribuie la eficientizarea sistemului de sănătate în general, al cărui scop este ameliorarea sănătății populației Republicii Moldova.

La baza tuturor activităților de cercetare științifică în medicină, ca și în alte domenii, este în primul rând INFORMAȚIA ȘTIINȚIFICĂ, accesul la rezultatele studiilor științifice și clinice, comunicarea științifică, cu alte cuvinte partajarea cunoașterii constituie motorul pentru progresul științific.

Se știe că medicina este un domeniu dinamic, în care în fiecare an se reînnoiesc datele despre etiopatogenia maladiilor, se perfecționează metodele de diagnostic și de tratament, apar noi remedii medicamentoase. În aceste condiții accesul liber către informația științifică de calitate de ultimă oră este vital pentru domeniul medicinei și farmaceuticii.

Conceptul de Acces Deschis la rezultatele cercetărilor s-a răspândit larg în comunitatea științifică internațională.

Aplicat asupra domeniului medicinei, accesul deschis la rezultatele cercetărilor este adesea echivalent cu stabilirea unui diagnostic corect și prescrierea unui tratament eficient. Cu alte cuvinte *Accesul Deschis la informații în medicină salvează vieți*. Peter Murray-Rust, cercetător științific la Universitatea din Cambridge, susține această idee, subliniind că „*Accesul închis, limitat la informații înseamnă că oamenii vor muri (Closed access means people die)*” [4]. În cazul în care medicii practicieni nu au acces la literatura de specialitate corespunzătoare, nu sunt la curent cu ultimele realizări în domeniu, atunci ei pot lua decizii incorecte (diagnosticare greșită, tratament necorespunzător etc.), ceea ce înseamnă că unii pacienți pot deceda. „Deci, soldul este: Dacă dorim un sistem de publicare cu acces închis, atunci trebuie să acceptăm faptul că prețul este viața oamenilor” [4].

Informația este seva vitală a practicii medicale, consideră Hooman Momen reprezentant al Organizației Mondiale a Sănătății, care declară că „Sănătatea (medicina) este, probabil, zona celei mai intense cereri pentru acces mai larg la informații științifice și tehnice, în mare parte pentru că eșecul în obținerea lui poate fi literalmente fatal” [5]. Optimizarea comunicării științifice, o mai bună informare în sistemul de sănătate înseamnă asistență medicală mai bună, medicamente mai

eficiente, oameni mai sănătoși.

Biblioteca Științifică Medicală, centru specializat de informare și documentare, are drept scop asigurarea documentară și informațională a proceselor de studiu, cercetare și practică medicală, contribuind astfel și la dezvoltarea științei medicale din Republica Moldova.

Una din direcțiile prioritare ale Bibliotecii este facilitarea și extinderea accesului utilizatorilor la resursele informaționale electronice medicale. Grație parteneriatului cu bibliotecile din Carolina de Nord, Biblioteca Științifică Medicală beneficiază de acces gratuit pentru utilizatorii săi la baze de date de profil medical și farmaceutic. La acestea pot fi adăugate și bazele de date abonate prin intermediul consorțiului „Resurse Electronice pentru Moldova”. Astfel medicii și cercetătorii științifici au acces gratuit, full-text la o multitudine de reviste științifice medicale. În cazul dat dezavantajul este prețul mare pentru abonament și anumite riscuri – de exemplu editorii își pot schimba politicile de acces, oferind acces doar la rezumatul articolelor sau oferă cu întârziere accesul la rezultatele cercetărilor recente.

De asemenea, Biblioteca Științifică Medicală beneficiază de acces gratuit la o serie de baze de date de profil medical prin intermediul unor proiecte instituite de Organizația Mondială a Sănătății pentru țările în curs de dezvoltare (de ex. Programul HINARI). Listele țărilor eligibile pentru acces gratuit se bazează pe venitul național brut (VNB) pe cap de locuitor (cifrele Băncii Mondiale). Această ofertă este temporară, recent Biblioteca Științifică Medicală a primit o înștiințare precum că Republica Moldova deja nu mai face parte din lista țărilor eligibile și, începând cu anul 2014, va trebui să achite pentru acces taxa de 1000 dolari anual.

Biblioteca Științifică Medicală întreprinde toate măsurile posibile pentru a facilita accesul utilizatorilor săi la informația medicală. Resursele informaționale electronice în acces deschis au devenit deja un mijloc indispensabil de informare și documentare pentru specialiștii din domeniul medicinei și farmaceuticii. Datorită promovării facilităților Open Access, în ultimii ani se atestă o tendință de creștere a utilizării resurselor informaționale electronice în acces deschis, care vin să completeze golurile informaționale existente în colecția Bibliotecii.

Biblioteca Științifică Medicală susține ideea Accesului Deschis la informația științifică, date și publicații, considerând Accesul Deschis un element important în optimizarea comunicării științifice și totodată o oportunitate pentru diseminarea rezultatelor de cercetare ale cadrelor didactico-științifice ale USMF „Nicolae Testemițanu”.

Accesul la rezultatele studiilor științifice și clinice trebuie să fie disponibil imediat din momentul publicării lor (articole full-text, nu doar rezumatele lor), de oriunde (adică să fie disponibil în Internet, utilizatorul să nu fie obligat să viziteze biblioteca) și pentru orice persoană (medic, cercetător științific, student sau chiar pacient). Accesul Deschis full-text la informații reprezintă un motor pentru dezvoltarea științei și medicinei, pentru ridicarea nivelului de cunoștințe a

membrilor comunităţii medicale din Republica Moldova, ceea ce este o condiţie necesară pentru integrarea în spaţiul de cercetare naţional şi internaţional.

Biblioteca Ştiinţifică Medicală şi-a asumat un rol-cheie în dezvoltarea şi promovarea Accesului Deschis. Pentru asigurarea procesului de studiu cu publicaţii didactice, a constituit *Biblioteca Electronică Didactică* (pe site-ul Bibliotecii: <http://library.usmf.md>). În prezent *Biblioteca Electronică Didactică* oferă acces full-text la versiunea electronică a 107 publicaţii în limbile română, rusă şi engleză. Biblioteca online dispune de un motor de căutare, care permite efectuarea căutărilor după autor, titlu şi limbă. Toate publicaţiile din Biblioteca Electronică Didactică aparţin cadrelor didactice ale USMF „Nicolae Testemiţanu” şi sunt plasate pe site cu permisiunea deţinătorilor dreptului de autor (declaraţie scrisă, cu semnătura titularului). Biblioteca electronică este completată sistematic cu publicaţii noi, în concordanţă cu programele de studiu şi la recomandarea catedrelor.

De asemenea, prin intermediul site-ului, în scopul valorificării şi promovării potenţialului ştiinţific al Universităţii, Biblioteca asigură accesul online la *Analele Ştiinţifice ale USMF „Nicolae Testemiţanu”* (a. 2008-2011), atât pentru întreaga comunitate medicală din Republica Moldova, cât şi din străinătate. La moment dezavantajul este lipsa unui motor de căutare şi a unui sistem de indexare, care ar permite efectuarea căutărilor după mai multe criterii.

În viitorul apropiat Biblioteca Ştiinţifică Medicală va da startul constituirii Repozitoriului Instituţional USMF „Nicolae Testemiţanu”, care să satisfacă nevoile de informare ale tuturor categoriilor de utilizatori de informaţii ştiinţifice medicale. Paşi importanţi au fost întreprinşi deja în această direcţie:

1. Iniţiativa creării Repozitoriului Instituţional a fost înaintată administraţiei Universităţii şi promovată în rîndul creatorilor de lucrări ştiinţifice,
2. Au fost analizate mai multe soft-uri, destinate constituirii Repozitoriilor instituţionale, dintre care a fost selectat şi testat softul DSpace,
3. S-a procurat un server performant, care să permită stocarea şi preservarea datelor pe termen lung,
4. S-a constituit grupul de lucru,
5. La moment se lucrează asupra elaborării Regulamentului Repozitoriului Instituţional USMF „Nicolae Testemiţanu” şi structurii acestuia.

Crearea Repozitoriului Instituţional ar asigura creşterea vizibilităţii producţiei ştiinţifice a USMF şi a prestigiului ei. Pe parcursul anului 2011 colaboratorii Universităţii au publicat 2054 lucrări ştiinţifice, inclusiv 25 monografii, 13 manuale, 22 ghiduri practice şi compendii, 46 elaborări metodice, 1336 articole ştiinţifice, din care 126 în reviste internaţionale, 977 în reviste naţionale recenzate, 107 articole în culegeri internaţionale şi 109 în cele naţionale. Au fost susţinute 41 de teze de doctor şi 5 teze de doctor habilitat. Prin Repozitoriul Instituţional cu Acces Deschis s-ar face mai bine cunoscute numeroasele realizări ştiinţifice ale membrilor comunităţii medicale din Republica Moldova la nivel naţional şi internaţional.

Extinderea Accesului Deschis la informația pentru cercetarea științifică medicală se realizează la Biblioteca Științifică Medicală prin instruirea și asistarea utilizatorilor în accesarea informației în Acces Deschis la Centrele de Informare INFO-MEDICA. Bibliotecarii informează utilizatorii despre noul model de comunicare științifică - mișcarea Accesului Deschis, despre dezvoltarea Repozitoriilor Instituționale în care ar putea publica rezultatele muncii lor, despre oferta de resurse electronice medicale cu acces deschis etc. Biblioteca Științifică Medicală practică organizarea „Zilei Specialistului” în cadrul instituțiilor medicale din Moldova, activitate care cuprinde o expoziție de publicații medicale, prezentarea serviciilor și resurselor informaționale electronice ale Bibliotecii, demonstrarea bazelor de date de profil medical la care Biblioteca oferă acces, precum și a resurselor electronice cu acces deschis.

Totodată instruirea privind resursele informaționale medicale electronice, inclusiv cu acces deschis, are loc în cadrul cursului *Bazele culturii informaționale*, destinat studenților anului I (toate facultățile) și masteranzilor an. I de la Școala de Management și Sănătate Publică. La USMF studenții chiar din primii ani de studii sunt implicați activ în cercetarea științifică, obligatoriu elaborează anual teze de an și în ultimul an de studii - teze de licență, participă activ în cadrul cercurilor științifice studențești și la Conferințele științifice anuale ale colaboratorilor și studenților USMF „Nicolae Testemițanu”.

Pe lângă cele relatate mai sus, Biblioteca Științifică Medicală informează și promovează ideea Accesului Deschis în cadrul comunității medicale din Republica Moldova prin:

- elaborarea și distribuirea pliantelor cu informații despre Accesul Deschis, beneficiile, avantajele, dezvoltarea Repozitoriilor Instituționale etc.
- elaborarea și distribuirea posterelor despre Accesul Deschis pe toate paourile de informații ale Universității;
- plasarea informațiilor despre mișcarea Open Access pe site-ul Bibliotecii;
- organizarea expozițiilor tematice despre Accesul Deschis la rezultatele cercetărilor;
- chestionarea și interviewarea comunității științifice medicale privind utilizarea resurselor informaționale electronice cu Acces Deschis;
- organizarea Campaniei de informare privind OA în Săptămîna Accesului Deschis.

Accesul Deschis la informația științifică medicală va avea un efect favorabil asupra sănătății publice, educației pentru sănătate, precum și asupra dezvoltării economice a țării noastre. Rezumînd, putem spune că Accesul Deschis la rezultatele cercetărilor științifice este extrem de important, mai ales în medicină, unde accesul în timp util la informația necesară poate salva sau îmbunătăți viața cuiva.

Referințe bibliografice:

1. CANESSA, E. and ZENNARO, M. Science Dissemination using Open Acces (2008) [online] [accesat 12 septembrie 2012]. Disponibil: <http://sdu.ictp.it/openaccess/book.html>
2. Declarația asociației bibliotecarilor din Republica Moldova privind Accesul Deschis la informație. In: *Buletin ABRM*. 2010, nr. 2(12), p. 65.
3. LYNCH, Clifford. Institutional repositories: Essential infrastructure for scholarship in the digital age. *ARL Bimonthly Report*, 226 [online] [accesat 2 mai 2012]. Disponibil: <http://www.arl.org/newsltr/226/ir.html>
4. MURRAY-RUST, PETER. Open Access saves lives [online] [accesat 25 august 2012]. Disponibil: <http://blogs.ch.cam.ac.uk/pmr/2011/10/24/open-access-saves-lives/>
5. MOMEN, H. Equitable access to scientific and technical information for health. *Bulletin of the World Health Organization*. 2003, vol. 81, nr. 10, p. 700 [online] [accesat 25 august 2012]. Disponibil: http://www.scielosp.org/scielo.php?script=sci_arttext&pid=S0042-96862003001000003&lng=en
6. SUBER, PETER. Open Access Overview [online] [accesat 2 mai 2012]. Disponibil: <http://www.earlham.edu/~petres/fos/overview.htm>
7. SUBER, PETER. Removing the barriers to research: An introduction to open access for librarians. *College & Research Libraries News*, 64, pp. 92-94 [online] [accesat 2 mai 2012]. Disponibil: <http://www.earlham.edu/~peters/writing/acrl.htm>
8. ȚURCAN, N. Accesul deschis – un nou model de acces la informație și cunoaștere. In: *Bibliopolis*. 2011, nr. 1, pp. 9-17.
9. <http://eifloamoldova.wordpress.com/>
10. <http://openaccessweek.org>

CONGRESUL AL VII-LEA
AL BIBLIOTECARILOR
DIN REPUBLICA MOLDOVA

**The VII-th Congress of Librarians
in the Republic of Moldova**

**Lina MIHALUȚA
Elena STRATAN**

Abstract: *On 28-29 November 2012, Library Association of the Republic of Moldova (LARM) organized the VII-th Congress of Librarians in Moldova entitled „Libraries Now! Inspiring, Surprising, Empowering“! Scientific Library of the State University „Alecu Russo“ of Balti was represented by 5 delegates: Elena Harconița, Lina Mihaluța, Valentina Topalo, Stratan Elena, Silvia Ciobanu. The Congress elected a new President and approved the resolution theme: „The Library – Investment in the Future“.*

Asociația Bibliotecarilor din Republica Moldova (ABRM) a organizat, în zilele de 28-29 noiembrie 2012, Congresul al VII-lea al Bibliotecarilor din Republica Moldova cu genericul „*Bibliotecile acum! Te inspiră, surprind, mobilizează!*” Biblioteca Științifică a Universității de Stat „Alecu Russo” din Bălți a fost reprezentată de 5 delegați: Elena Harconița, Lina Mihaluța, Valentina Topalo, Elena Stratan, Silvia Ciobanu.

În prima zi, 28 noiembrie, s-au desfășurat ședințele secțiunilor pe tipuri de biblioteci ale ABRM: Secțiunea *Biblioteci publice*: dezbateri profesionale „Re-vitalizarea bibliotecilor publice”; Secțiunea *Biblioteci universitare*: masa rotundă „Tendințe corporative în activitatea bibliotecilor universitare”; Secțiunea *Biblioteci de colegii*: Atelier profesional „Aplicarea sistemului de măsurători statistici și indicatori de performanță – componentă esențială a activității info-bibliotecare”; Secțiunea *Biblioteci școlare*: atelierul profesional „Biblioteca școlară – „insulă” de speranță și încredere pentru tînăra generație.

Pe 29 noiembrie, ora 10.00, în incinta Filarmonicii Naționale „Serghei Lunchevici”, Sala Mică s-a desfășurat ședința în plen, moderatoare Dr Lidia Kulikovski, președintele secțiunii bibliotecilor publice, directoarea Bibliotecii Municipale „B. P. Hasdeu” din Chișinău.

ABRM

Lucrările Congresului au fost salutate de Olga Bîrlad, șef Direcție politici culturale în teritoriu și cultura scrisă. A urmat alegerea componenței nominale a Secretariatului, Comisiei de votare, Comisiei de redactare a Rezoluției Congresului.

Programul Congresului a inclus:

- Activitatea Biroului ABRM în anii 2008-2012: priorități realizări, orientări – L. Costin, președinte ABRM;
- Prezentarea publicațiilor *ABRM în timp* – L. Corghenci, *Revista Română de Biblioteconomie și Știința Informării* – S. Ghinculov
- Raportul Comisiei de cenzori – A. Susarenco
- Prezentarea Proiectului Building Strong Library Association (realizat de ABRM în parteneriat cu Federația Internațională a Asociațiilor Bibliotecarilor (IFLA) și suportul Programului Novateca – M. Harjevschi, vice președinte ABRM
- Desemnarea candidaților și votarea componenței nominale a Consiliului ABRM și a Comisiei de Cenzori
- Alegerea Biroului și a Președintelui ABRM
- Raportul Comisiei de Votare. Mesajul președintelui nou ales. Votarea Rezoluției Congresului

Delegații la Congres au apreciat pozitiv activitatea Biroului ABRM, au adus cuvinte de mulțumire și recunoștință președintelui ABRM, Ludmila Costin și au ales o nouă componență a Consiliului Administraiv al ABRM, bibliotecile din învățământ fiind reprezentate de: Natalia Cheradi, director adjunct la Biblioteca Științifică ASEM, Rodica Avasiloaie, directoarea Bibliotecii Academiei de Muzică, Teatru și Arte Plastice, Lina Mihaluța, director adjunct, Biblioteca Științifică a Universității de Stat „Alec Russo” din Bălți, Viorica Lupu, director adjunct, Biblioteca Republicană Științifică Agricolă a UASM, Zinaida Stratan, directoarea Bibliotecii Științifice a UTM, Ecaterina Scherlet, directoarea Bibliotecii Universității Pedagogice „Ion Creangă”, Tatiana Ambroci, șefa Bibliotecii Colegiului de Constructii, Liuba Arion, specialist principal, metodist, DGETS, Chișinău, Zinaida Slutu, șefa Bibliotecii Liceul Teoretic „Spiru Haret”, Chișinău.

Noul Președinte al ABRM a fost ales în unanimitate în persoana Mariane Harjevschi, directoarea Bibliotecii Publice de Drept.

În încheiere a fost aprobată Rezoluția Congresului VII al Bibliotecarilor din Republica Moldova cu genericul *Investind în biblioteci - investești în viitor*.

În mapele participanților au fost oferite materiale informative și didactice: rapoartele de activitate ale secțiunilor *Biblioteci publice* (președinte L. Kulikovski) *Biblioteci universitare* (președinte L. Carnaev), *Biblioteci de colegii* (președinte T. Ambroci), *Biblioteci școlare* (președinte L. Arion), comisiilor ABRM: Catalogare-Indexare (președinte V. Chitoroagă), Cultura Informației (președinte L. Tcaci), Standardizarea activității de bibliotecă (președinte I. Tătărescu), Activitatea de promovare și implementare a standardelor de specialitate monitorizată de Biblioteca Științifică a Universității de Stat „Alec Russo” din Bălți (E. Harconița,

director, L.Mihaluța, director adjunct), Activitate editorială (președinte T. Coșeri), Formarea profesională continuă. Etică și deontologie (președinte L. Corghenci), Relații internaționale și activități de fundraising (președinte M. Harjevschi), Cadrul de Reglementare. Protecție socială (președinte C. Balaban), raportul Comisiei Concursului *Cele mai reușite lucrări în domeniul biblioteconomiei și științelor informării* „Profesionalism și originalitate în activitatea editorială a bibliotecarilor din Republica Moldova” (președinte E. Harconița), raportul privind activitatea Filialei BIN ABRM din Bălți (președintele Filialei E. Harconița, secretar E. Stratan), Recomandările IFLA privind Cultura Informației și media, Rezoluția Congresului, publicațiile de specialitate *ABRM în timp*, Revista Română de Biblioteconomie și Știința Informării nr. 2/2012, Buletinul ABRM nr. 2 / 2011, nr.1/ 2012, InfoStand biblioteconomic, nr.1-2 (5-6) 2012.

Asociația Bibliotecarilor din Republica Moldova în timp, 1991-2011 / ABRM; aut.-alcăt.: Ludmila Costin, Viorica Lupu, Vera Sobețchi ; au contribuit: Elena Harconița, Natalia Cheradi, Lilia Tcaci; red. șt.: Ludmila Corghenci. – Ch., 2012. – 68 p.

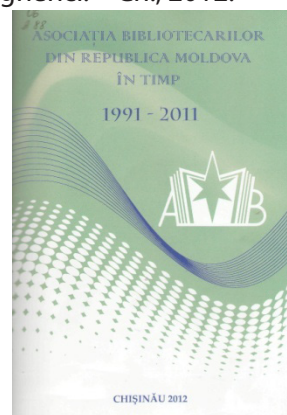
Lucrarea este o inițiativă meritorie a instituției care a deținut 2 mandate a președinției ABRM - Biblioteca Republicană Științifică Agricolă a UASM. Este o carte despre omniprezența ABRM, or după cum menționează L. Corghenci în *Fenomenul augmentării valorii profesionale sau cuvânt înaintea Noi*, toți „ne confecționăm” asociația! Prin ABRM putem crea acel viitor în care bibliotecarul și Biblioteca vor fi dominați de succes.

Lucrarea este structurată în 4 compartimente. Articolul de fond (semnat de Ludmila Costin, președintele ABRM) cuprinde cronică activității, etapele, prioritățile logistice ale ABRM:

ridicarea statutului social al bibliotecarului, cadrul de reglementare, formarea profesională a bibliotecarilor, colaborare, activitatea editorială.

După cum menționează președintele ABRM din cele 46 de filiale „cele mai active sînt Filiala BIN, președinte - Elena Harconița...”

Compartimentul *Oameni. Evenimente. Impact* (1991-2011) evocă implicațiile în timp ale liderilor profesionali ai ABRM, mandate și responsabilități în cadrul ABRM (președinți, vicepreședinți, consiliul de conducere, biroul executiv, secretariatul, comisii profesionale specializate, secțiuni pe tipuri de biblioteci, zonale). De asemenea conține o cronică relevantă a evenimentelor și a proiectelor de succes din acești ani (organizarea întrunirilor profesionale: conferințe, congrese, ateliere, mese rotunde, concursuri republicane, constituirea filialelor, constituirea consorțiilor EBSCO, eIFL Direct Moldova, REM, Tin LIB, inaugurarea Școlii de Biblioteconomie, lansarea paginii web www.abrm.md, a Buletinului ABRM, a

ABRM

revistei secțiunii Bibliotecii universitare Bibliouniversitas@ABRM.md etc.

Compartimentul *Publicații editate sub egida ABRM* inserează 32 titluri cărți, seriale editate sub egida secțiilor, comisiilor, filialelor etc. Din cele 26 de lucrări 18 (70%) sunt ale universitarilor, inclusiv 9 (35%) sînt realizate de bibliotecarii universitari bălțeni:

ABRM-20 de ani [Resursă electronică]; http://www.youtube.com/watch?v=_P-3vWdv7nl

Bazele culturii informaționale : curs univ.

http://tinread.usb.md:8888/tinread/fulltext/bsu/baz_cult_inf.pdf;

Bibliotecile școlare din Republica Moldova : Rap. statist. 2006;

http://tinread.usb.md:8888/tinread/fulltext/bci_scolare/raport_statist.pdf

Catalogul lucrărilor editate de bibliotecile universitare și specializate din Republica; Moldova http://tinread.usb.md:8888/tinread/fulltext/public_bibl/catalog_bibl.pdf <http://ru.calameo.com/books/00113334912a4da021dab>

Catalogul publicațiilor elaborate de bibliotecile academice, universitare și specializate din Republica Moldova; <http://tinread.usb.md:8888/tinread/fulltext/harconita/catalog.pdf>

Concursul „Cele mai reușite lucrări în domeniul biblioteconomiei și știința informării” 2004 – 2007; <http://tinread.usb.md:8888/tinread/fulltext/harconita/concurs.pdf>

Harconița, Elena. Concursul Național "Cele mai reușite lucrări în domeniul biblioteconomiei și științelor informării (2004-2010)

http://tinread.usb.md:8888/tinread/fulltext/public_bibl/concurs_national.pdf

<http://ru.calameo.com/books/00113334990f4853b9b6c>

Harconița, Elena. ABRM - Filiala Bălți la 20 de ani de activitate;

http://tinread.usb.md:8888/tinread/fulltext/public_bibl/filiala.pdf

<http://ru.calameo.com/books/001133349c435dd84e736>

Harconița, Elena. Bibliotecile școlare din Republica Moldova : Studiu statist. 2005-2010.

http://tinread.usb.md:8888/tinread/fulltext/public_bibl/bibl_scolare.pdf

<http://ru.calameo.com/books/001133349084add22f132>

Compartimentul *ABRM în presă: prezențe bibliografice* este unul foarte *impresionant*: înregistrează circa 119 lucrări despre activitatea ABRM, semnate de bibliotecari (inclusiv 51 articole ale bibliotecarilor universitari), ziariști, oameni de cultură.

„Un merit incontestabil al lucrării – te face să gîndești... Cum să îmbunătățim activitatea ABRM? Ce doresc eu de la ABRM? Cum contribui eu în calitate de membru la această îmbunătățire?... Rămînem în speranța unor gânduri creative și constructive, oferind noi șanse Profesiunii de Bibliotecar și Bibliotecii” – afirmă pe bună dreptate L. Corghenci în *Fenomenul augmentării valorii profesionale sau*

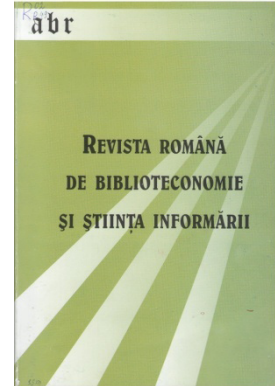

cuvânt înainte.

Revista Română de Biblioteconomie și Știința Informării : Rev. trim. ed. de Asoc. Bibliotecarilor din România / Asoc. Bibliotecarilor din România (ABR) ; nr. coord. de dr. S. Ghinculov ; trad. dr. C. Apostoleanu. – București, 2012. – An. 8, Nr. 2. – 84 p. – ISSN 1841-1940.

Revista este editată de Asociația Bibliotecarilor din România, director, prof. univ. dr. Mircea Regneală - președinte, ABR, redactor - șef dr. Robert Coravu. Tema acestui număr este *Bibliotecile din Republica Moldova*. Articolele din această revistă își propun să facă cunoscute rezultatele cercetărilor și proiectelor importante desfășurate în ultimii ani în principalele instituții biblioteconomice din Republica Moldova, 5 dintre ele sînt semnate de bibliotecarii universitari. În cuprins:

- *Despre bibliotecile din Republica Moldova, din mai multe perspective* - Silvia Ghinculov
- *Asociația Bibliotecarilor din Republica Moldova în timp* - Ludmila Costin
- *Crearea spațiului informațional academic unic - soluție eficientă pentru organizarea și diseminarea informației* - Elena Harconița, Ecaterina Zasmenco, Liubovi Karnaev
- *Producția editorială din Republica Moldova în cifre: anul 2011* - Valentina Chitoroagă
- *Revistele științifice electronice și modelele alternative de comunicare științifică* - Nelly Țurcan
- *Promovarea proprietății intelectuale - în proces de continuă actualizare* - Petre Racu, Ana Sofroni
- *O carte despre vicisitudinile unui destin de bibliotecar (Silvia Ghinculov. Sub zodia cărții: provocarea schimbărilor în domeniul infodocumentar)* - Natalia Cheradi
- *O valoroasă biobibliografie pentru un mare poet (Grigore Vieru: biobibliografie. Ed. îngrijită de Claudia Balaban)* - Ludmila Corghenci

Considerăm că publicația poate deveni o platformă de conexiune a specialiștilor de pe ambele maluri ale Prutului. Publicația promovează noi idei, viziuni, paradigm, supune dezbaterii subiecte sensibile, ceea ce va contribui, indiscutabil, la dezvoltarea științei biblioteconomice în ansamblu.

Acest proiect este unul valoros pentru bibliotecarii din RM, deoarece revista *Română de Biblioteconomie și Știința Informării* este un titlu de referință, avînd o prezență distinctă în peisajul biblioteconomiei românești, menționează dr. S. Ghinculov. Revista este indexată și în baza de date EBSCO Library and Information Science Source.

Buletinul ABRM: Publ. periodică / Asoc. Bibliotecarilor din Rep. Moldova. – Ch., 2011. – Nr.2 (14). – 88 p. – ISSN 1857-4459; http://issuu.com/tatianacoseri/docs/buletin_abrm_2011_14_2

Buletinul ABRM este o publicație periodică a ABRM, apare din 2005. Responsabil de ediție Ludmila Costin, președinte al ABRM, redactor-șef Tatiana Coșeri, Prezentul număr este dedicat evenimentului principal al anului 2011, Conferința Aniversară a ABRM (20 de ani de la constituirea ABRM) „Biblioteca mai mult decât biblioteca: Integrare, Inovare și Informație pentru toți”, care s-a desfășurat pe 16-18 noiembrie 2011.

În Buletin sînt publicate comunicările de la ședința în plen, Declarația Conferinței Aniversare a ABRM (16-18 noiembrie 2011), Manifestul IFLA pentru Statistică, Conferința *Biblioteca dincolo de Bibliotecă: inovare și lectură pentru toți*, sesiunea de comunicări *Biblioteca universitară: creativitate și inovare în organizarea și diseminarea informației*, Atelierele profesionale *Bibliotecile din învățămîntul secundar profesional și mediu de specialitate: actualitate, probleme, soluții, perspective*, *Biblioteca Școlară: provocări și exigențe moderne*, *Formarea profesională continuă: implicații ale ABRM*. Impact pentru biblioteci, *Cultura informației: proiecte și activități de succes în biblioteci*, *Aspecte practice ale catalogării documentelor: studiu de caz*.

Buletinul poate fi lecturat în Catalogul interactiv Issuu.

Buletinul ABRM : Publ. periodică / Asoc. Bibliotecarilor din Rep. Moldova. – Ch., 2012. – Nr.1 (15). – 56 p. – ISSN 1857-4459 ; http://issuu.com/tatianacoseri/docs/buletin_abrm_2012_15_1

În acest număr sînt publicate materialele sesiunii de comunicări *Tehnologiile informaționale în biblioteci: probleme cotidiene și căi de soluționare* din cadrul Conferinței aniversare a ABRM *Biblioteca mai mult decât biblioteca: Integrare, Inovare și Informație pentru toți*, care s-a desfășurat pe 16-18 noiembrie 2011.

Rubrica *Activitatea ABRM* conține 2 mesaje de felicitare adresate comunității bibliotecare de Ziua profesională a Bibliotecarului semnate de M. Harjevschi, L. Bolocan. Rezultatele concursurilor naționale „Cel mai bun bibliotecar al anului 2011” și „Cele mai reușite lucrări în domeniul biblioteconomiei și științelor informării” sînt

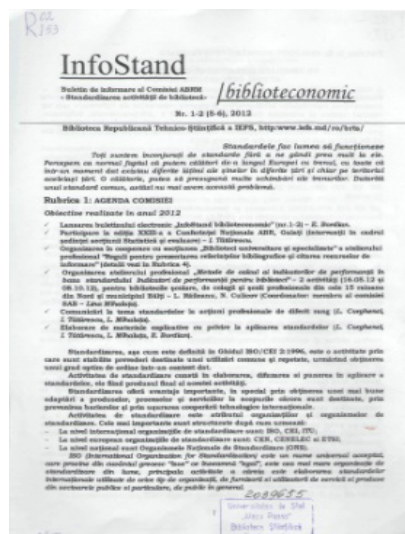

prezentate în articolele *Oameni și acțiuni inovative – cum ne influențează?* semnat de L. Corghenci, *Cercetarea și creativitatea bibliotecarilor pentru sporirea valorilor documentare naționale* semnat de E. Harconița.

În rubrica *Noutăți editoriale* Ana Sofroni recomandă o carte (Bunica către nepoțelul său).

InfoStand biblioteconomic : Bul. de informare al Comis. ABRM „Standardizarea activității de bibl." / Bibl. Republicană Șt. Agricolă ; nr. îngr. de E. Bordian. - Ch., 2012. – Nr 1-2 (5-6). – 8 p.

În rubrica *Agenda Comisiei* sînt expuse obiectivele realizate în anul 2012, inclusiv activitățile realizate în cadrul Bibliotecii universității bălțene și a Filialei BIN privind implementarea standardelor de specialitate. Rubrica *În sprijinul formării profesionale* oferă informații despre un standard important pentru bibliotecari, autori cercetători, editori. Standardul SM 690:2012 Informare și documentare. Reguli pentru prezentarea referințelor bibliografice și citarea resurselor de informare, rezultatul comun al activității Comitetului Tehnic CT 1 Biblioteconomic. Informare. Documentare și Bibliotecii Științifice „Andrei Lupan” a AȘM, este aprobat prin hotărîrea Institutului Național de Standardizare și Metrologie nr. 871-ST din 05.04.2012 și pus în aplicare din 30 aprilie 2012. Sînt expuse modele de prezentare a referințelor bibliografice, monografii (cărți), contribuții, rapoarte științifice, teze, autoreferate, publicații electronice, citări. Rubrica *Experiențe. Acțiuni de informare și documentare* cuprinde informații despre acțiunile desfășurate către Ziua Mondială a Standardizării (14 octombrie). În rubrica *Informații* este prezentată legislația în domeniu standardizării în Republica Moldova.

„STAROSTE DE ZIDARI” - ION MINCU (1852-1912)

Ion Mincu - the „chief of the bricklayer” (1852-1912)

Radu MOȚOC

Abstract: *The article contains information about the Romanian architect Ion Mincu (1852-1912), his contributions regarding formation of modern architecture. The most important works are: Central girls School-1890; Galati Administrative Palace – 1904; Commerce Bank of Craiova; „The buffet” or „Romanian Pub” in Bucharest – 1892; Lahovary homes, Monteoru and Vernescu; Gheorghieff families tombs, Cantacuzino and Ghica from Belu cemetery; the design of the Cathedral furniture from Constance etc..*

Personalitatea lui Ion Mincu este legată de perioada de formare a arhitecturii moderne românești. Dezvoltarea științelor, artei și culturii din care face parte și arhitectura, sunt legate de evoluția istoriei. Denumirea de „arhitect” în Țările Române, pînă la începutul secolului al XIX-lea, nu era cunoscută, se utiliza termenul de „staroste de zidari”. O excepție o constituie spătarul Mihai Cantacuzino, care la începutul sec. al XVIII-lea studiasse în Italia și arta arhitecturii, ceea ce însă constituie un caz izolat ¹

Constituirea statului român modern și cîștigarea independenței au creat condiții favorabile dezvoltării activității din domeniul construcțiilor, care vizau locuințe private și sedii de instituții, precum: bănci, ministere, palate de justiție, etc.

Soluțiile adoptate pentru arhitectura noilor clădiri nu puteau fi altele, decît cele încadrate în stilul eclectic caracteristic academismului școlii fran-ceze, care domina arhitectura Europei din perioada respectivă. Pentru acele timpuri, în România era firesc, ca arhitecții după planurile cărora au fost construite aceste clădiri să fie francezi sau români, cu studii la „Școala Națională de Arte Frumoase” din Paris.

Semnalăm cîteva dintre cele mai importante clădiri ridicate în această perioadă:

- Banca Națională a României, care constituie opera arhitecților Cassien

---

¹ CAFFÉ, Mihai. *Ion Mincu*. București: Ed. Minerva, 1970, p. 5.

Bernard și Albert Galleron (1883-1885)

- Ateneul Român, conceput de arhitectul francez Albert Galleron în spiritul eclectismului de școală franceză. (1886-1888)
- Palatul de Justiție din București, executat după planurile arhitectului A. Ballu. (1890-1895)
- Palatul Ministerului Agriculturii, construit în anul 1896, arhitect Louis Blanc
- Palatul Casei de Economii și Consemnațiuni, arhitect Paul Gottereau. (1896-1900)
- Universitatea „A. I. Cuza” din Iași, construită după planurile arh. Louis Blanc. (1896)
- Teatrul Național din Iași (1896) și cele din Cluj și Oradea, constituie opera arhitecților Fellner și Helmer
- Palatul Poștei Centrale, opera arhitectului Alex. Săvulescu. (1900)²

Arhitectura românească din ultimul deceniu al sec. al XIX-lea și primele două decenii ale următorului secol, a făcut un pas înainte pe drumul eliberării de sub tutela atotputernică a ce se numea, academismul „Școlii de Belle-Arte” din Paris. În țările europene se afirma ideea de a se utiliza specificul național în artă. Acest spirit l-a preocupat și a fost promovat de către Alexandru Odobescu, care îi îndemna pe arhitecții români să: „studieze cu atenție și să nu piardă nici o ocazie de a folosi toate elementele artistice, care se regăsesc în monumentele românești rămase din trecut”³.

Primul arhitect care a încercat să opună eclectismului din arhitectura acelor timpuri, opere noi, în ale căror forme se afirmau pentru prima dată trăsături specifice naționale, a fost **Ion Mincu**.

Ion Mincu s-a născut la Focșani, în data de 20 decembrie 1852. Studiile secundare și le face la Liceul „Unirea” din Focșani, în perioada anilor 1863-1871. În anul 1871 se înscrie la „Școala Națională de poduri și șosele” din București, pe care o absolvă în anul 1875, obținând diploma de inginer. Paralel cu ingineria, a studiat câțiva ani la „Școala de bele-arte și pictură” de la București. După o practică de doi ani ca inginer, renunță la cariera de inginer și în anul 1877 se înscrie la celebra deja „École des Beaux-Arts” din Paris, obținând diploma de arhitect în anul 1884. Remarcat de Asociația arhitecților francezi, primește din partea acestora, un premiu în anul 1883.

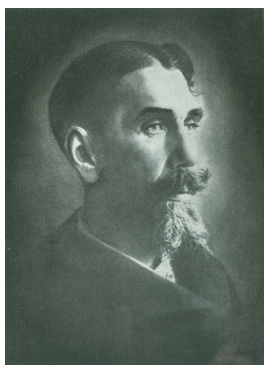

Fig. 1. Ion Mincu

Călătoria de studii pe care Ion Mincu o efectuează în Spania, îi va deschide universul coloristic și pitoresc al artei iberice.

² IONESCU, Grigore. *Arhitectura pe teritoriul României de-a lungul veacurilor*. București: Ed. Academiei, 1982, pp. 538-539, 541-542, 544-545

³ Ibidem, p. 548

PAGINI DE ISTORIE

„Spre deosebire de alți arhitecți, el n-a devenit un rob al manierei deprinse pe băncile școlii, referitor la academismul eclectic, care stăpînea mințile multor arhitecți din Franța”, afirmă profesorul arhitect Grigore Ionescu. Pentru a concepe lucrări noi de arhitectură, cu motive naționale, era nevoie de a cunoaște temeinic arta populară și cu precădere arhitectura românească veche.

Lucrările lui Ion Mincu nu sunt numeroase.

1. O primă grupare o constituie o serie de locuințe de tip vilă sau locuințe reprezentative, ale unor familii aristocrate, cum sunt:

- Casa Vitzu - 1884
- Casa Lahovary - 1886
- Casa Monteoru – 1889
- Casa Vernescu – 1889
- Casa Robescu din București – 1890
- Casa Robescu din Galați – 1896
- Vila Robescu din Sinaia – 1897
- Casa N. Petrașcu – 1904

2. Din categoria edificiilor publice, care includ și cele două proiecte ne-realizate: „Ospelul Comunal” (Primăria Capitalei) și fațada Ministerului de război, trebuie amintite următoarele proiecte finalizate prin executarea clădirilor:

- Școala centrală de fete – 1890
- Palatul administrativ din Galați – 1904
- Banca Comerțului din Craiova, construcția finalizată în anul 1912
- „Bufetul” sau „Cîrciuma românească” din București – 1892

3. Pe lângă cele două categorii de clădiri menționate, trebuie amintită și arhitectura cavourilor, pe care arhitectul le-a realizat în cimitirul Belu din București, pentru familiile: Gheorghieff, Cantacuzino și Ghica, care întregesc opera arhitectului „cu o notă de gravitate monumentală”⁴.

4. Pentru a întregi complexitatea lucrărilor abordate de arh. Ion Mincu, merită a fi semnalată atenția acordată de acesta artelor aplicate, precum proiectarea mobilierul catedralei din Constanța.

Pentru a doua comandă primită ca arhitect, „**Casa Lahovary**” din București, Ion Mincu a studiat timp de un an mai multe mănăstiri și case vechi țărănești din județul Argeș și Vâlcea, după care a trecut la executarea proiectului.

⁴ CAFFÉ, Mihai, op. cit, p.23

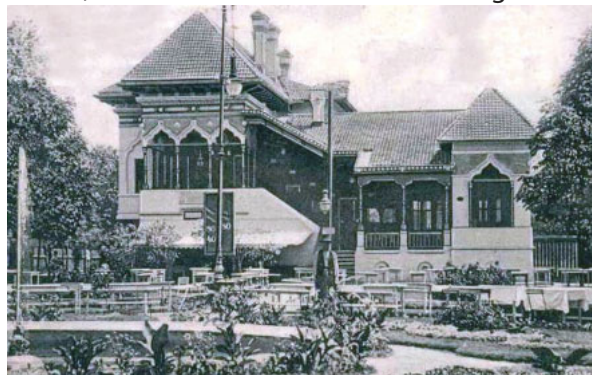

Această clădire ridicată în anul 1886 a produs oarecare senzație în lumea artistică, pentru că era prima încercare de a se realiza o arhitectură inspirată din tradiția națională.

O caracteristică a lucrărilor lui Ion Mincu, care se regăsește și la Casa Lahovary, îl constituie arcul lanciat (are forma unui vîrf de lance), despre care specialiștii o consideră „nu doar o imagine pitorească, reflectînd unele înclinații romantice de inspirație mauro-venețiană. Originea arcului lanciat din majoritatea lucrărilor românești ale lui Mincu trebuie căutate în faptul că el constituia un element caracteristic ultimei perioade a sec. al XVIII-lea din București, și care se recunoaște – printre altele - la biserica Sf. Elefterie, Batiște și mai ales Stavropoleos”⁵. Ce este deosebit de expresiv la Casa Lahovary și care constituie elementul dominant, este peronul de acces acoperit, pe care arhitectul îl tratează sub forma unui pridvor de casă boierească.

„Bufetul” de la Șoseaua Kiseleff, chiar dacă nu urmează cronologic casei Lahovary, constituie o reluare a ideilor de la prima lucrare, prin acumularea unor noi idei și elemente ornamentale. Clădirea a fost proiectată în anul 1889, pentru un pavilion românesc, destinat a fi o „cîrciumă românească” la expoziția internațională de la Paris, unde din diferite motive nu a putut fi realizată.

Întreaga construcție este compusă din elemente tradiționale românești, de la casele țărănești și conacele boierești de deal, din zona Argeșului și Vîlcei. Există și o influență a arhitecturii de tip Hurez, care la rîndul ei reprezintă o transpunere savantă a elementelor componente ale unei case țărănești.

Scara principală desfășurată lateral spre foișor, te îndreaptă spre o „loggie”, o adevărată sală deschisă, care comunică cu sălile adiacente. Este remarcabilă proporția înaltelor arcade, care conferă demnitatea unei case domnești de tipul celor de la Mogoșoaia sau Potlogi. Se poate remarca virtuozitatea, cu care utilizează detaliul de relief, cromatic, lucrarea lemnului și ornamentele ceramice aplicate pe zidărie, care pot constitui un creuzet foarte personal.

Stîlpul de lemn al cerdacului românesc e tratat avînd un pedestal și capitel, păstrînd însă proporțiile și eleganța stilului românesc. Colonețele de lemn nu susțin grinzi ca la prispa țărănească. Frizele ornamentale de teracotă smălțuită, în relief, în care sursa de inspirație ne duce spre faianțarii atelierului de la Robia, dar

⁵ CAFFÉ, Mihai, op. cit, p. 26

și spre decoratorii bisericilor din vremea lui Ștefan cel Mare, sau chiar a majolicei iberice ⁶. Toată această superbă dantelă de forme armonios proporționate, se ridică pe un postament alb, masiv, cu o ușă boltită, ce semnaleză o cramă, devenind în ansamblu o expresie a arhitecturii tradiționale românești.

Prin cele două clădiri: „Casa Lahovary” și „Bufetul” de la Șoseaua Kiseleff, Ion Mincu a creat premisele unor lucrări, care să dezvolte un nou stil, și să se impună ca o arhitectură națională românească.

Școala centrală de fete din București, construită în anul 1890, este un simbol al arhitecturii „Mincu”, inimitabilă, pentru că este foarte personală. Se poate face o paralelă cu ansamblurile mănăstirești de la Hurezul din Oltenia, Antim și Văcărești din București. Planul de formă dreptunghiulară, este compusă din patru aripi cu parter și etaj fiecare, dispuse simetric în jurul unei curți interioare. La etaj este amenajat internatul, compus din șase dormitoare, fiecare cu intrări și anexe independente. Curtea interioară este tratată ca o incintă mănăstirească, mărginită la parter de o suită de arcade trilobate în acoladă, sprijinite pe coloane de piatră. Ca și foișorul „Bufetului”, zidul de deasupra arcadelor este tapițat cu ornamente florale realizate din ceramică colorată. Pe fațada principală, brîul median construit din faianță policromă și lanțul continuu de arcuri sprijinite pe console de teracotă smălțuită verde de sub streșină, își au originea în plastica decorativă caracteristică arhitecturii feudale românești ⁷.

Tema unei școli de fete a dat posibilitatea arhitectului, de a ieși din tipicul școlilor internat de tip cazarmă, intervenind, atît în rezolvarea funcțională, cît și în plan stilistic. El a căutat să dezvolte o arhitectură modernă, pe linia tradiției naționale, păstrînd proporțiile monumentale. Mincu a adoptat o arhitectură, care trebuia să includă un mare număr de săli mari și spațioase, grupate pe circulații largi, gravitînd în jurul elementelor centrale: amfiteatre, laboratoare.

El a transformat curtea interioară, utilizată anterior doar pentru iluminatul coridoarelor și recreații insalubre, într-o zonă activă de culoare și lumină, o grădină înconjurată cu arcade frumos desenate și ornate cu ceramică policromă. Amploarea spațiilor și decorarea interioarelor cît și compoziția ornamentelor de la fațadă, conferă acestei școli o viziune unitară deosebit de atractivă pentru elevi. Parterul cu cancelarii și clase sunt separate de dormitoarele de la etaj printr-un brîu de inspirație românească. Ferestrele de la parter sunt deschise amplu pentru a ilumina clasele, în timp ce ferestrele de la etaj apar mai înguste și rare, creîndu-se un agreabil joc de contraste care sugerează un caracter intim al sălilor. Ornamentele de ceramică smălțuită în tonuri predominant albastre a brîului dintre etajele clădirii, medalioanele-lemnă ce punctează plinurile dintre ferestrele etajului, cornișele bogat profilate sunt elemente care conferă o notă de inspirație națională.

Curtea interioară înconjurată de arcade, are o valoare incontestabilă datorită vir-

⁶ Ibidem, p. 33

⁷ IONESCU, Grigore, op. cit. pp. 552-553

tuozității desenului și a paletelor de culori care este pusă în slujba ideii de vioiciune și prospețime tinerească ⁸.

Această lucrare, prin multiplele ei abordări este considerată de specialiști, capodopera arhitectului Ion Mincu.

Casele Monteoru și Vernescu

Două reședințe de lux, aflate pe Calea Victoriei, la mică distanță una de alta, au fost construite în perioada anilor 1887 -1889, imediat după casa Lahovary, dar într-o manieră cu totul opusă acesteia. Abordarea stilului academic eclectic se poate explica prin faptul, că cei doi comanditari, aparțineau unor familii bogate, care au dorit asemenea reședințe, care să-i reprezinte în societate.

La casa Monteoru se remarcă holul central pe trei nivele, scara fiind amplificată de amplasarea unei oglinzi, sufrageria cu lambriuri, deschisă, cu vedere spre grădină.

Casa Vernescu atrage atenția prin plafoanele în casete și chesoane, de forme și ornamente, pe cât de variate, pe atât de abundente în modelaje și culori. Impresionează scara a cărei spirală fastuoasă culminează în rotunda cu splendide arcade. „Predomină culoarea caldă, cu străluciri discrete a stucaturilor, bronzului, ornamentelor aurite, lambriurilor și tapițeriilor care poartă amprenta unui îndrăgostit al pitorescului senzual, care încălzește și însuflețește întreaga operă a lui Mincu”⁹. Sunt două lucrări de virtuozitate, ale imaginației și al autenticului simț al compoziției, cu care Mincu va aborda fiecare din lucrările sale.

Vila Robescu din Sinaia.

O lucrare aparte o constituie Vila Robescu de la Sinaia. Autorul acestui proiect a considerat necesar să abandoneze în totalitate adaosurile decorative, mergând pe o puritate geometrică, unde predomină streșinile proeminente, profilate pe fundalul pădurii de brad. Cu un parter foarte ridicat, specific caselor de munte, unde predomină încăperile de serviciu, se suprapun vaste săli de primire, dispuse după schema tradițională a caselor țărănești, în stînga și dreapta unei tinde spațioase. Etajul superior cuprinde dormitoare și mai multe încăperi mai mici, care oferă o diversitate a volumelor pe ansamblu ¹⁰.

Prin masivitatea construcției ea se poate asemăna cu o tradițională „culă”, caracteristică zonelor subcarpatice meridionale, unde impresionează cerdacul, la care se ajunge printr-o rampă monumentală a scării exterioare.

Referindu-se la această vilă de la Sinaia, Ion Mincu avea să scrie în anul 1896, o mărturisire de credință pentru profesia de arhitect: „Orașe întregi s-au ridicat ca din pământ în țara aceasta, Sinaia spre pildă, și de unde am fi putut continua în ele o tradițiune și a realiza o arhitectură originală, care să fie expresiunea obiceiurilor, climei, trebuințelor și simțirilor noastre, am alcătuit o adunătură bizară și hibridă de

⁸ CAFFÉ, Mihai, op. cit., p. 42

⁹ Ibidem, p. 50

¹⁰ Ibidem, p. 54

modele rău copiate ale arhitecților din toate țările și din toate climatele, adunătură care ne înfățișează în cea mai ridicolă alăturare, așa numita *maison de plaisance* din preajma Parisului cu casa flamandă, castele gotice în miniatură și vile din sudul Italiei”¹¹.

Casa Robescu din Galați

Faptul că Ion Mincu execută nu mai puțin de trei proiecte de clădiri familiei Robescu, întărește supoziția lui Mihail Caffé, de existență a unui grad de rudenie între arhitect și comanditar¹².

La București, arhitectul realizează o reședință fără trăsături caracteristice, spre deosebire de vila - palat impunătoare, de la Galați, unde se pot admira ornamente ceramice și de lemn, la streșini, colonete, balustrade, ancadramente. Anumite ornamente precum: ceramica policromă, desenul arcaturilor lanciate, friza de ocnițe și butoni, colonetele de lemn sculptate ale logiei de la intrare, cât și modul cum a conceput streșina, indică o apropiere evidentă cu arhitectura utilizată la casa „Casa Lahovary” și mai ales la „Bufet”. Dar volumul acestei case se apropie mai mult de vila de la Sinaia decât de celelalte două semnalate, dorind parcă să realizeze o reședință impozantă. Abundența ornamentelor ceramice la partea superioară a fațadei, cât și anumite detalii decorative, atenuează severitatea siluetei monumentale¹³.

Palatul administrativ din Galați.

Amplasat pe artera principală a orașului, Palatul administrativ este conceput pe un plan simetric având un corp principal în lungul bulevardului și două aripi secundare, mai scunde și mai puțin ornate. Curtea interioară este de factură strict utilitară. Fațada corpului principal, care din păcate este lipsită de o generoasă perspectivă frontală, este placată cu o piatră gălbuie, având delimitate trei părți distincte. La parter, cele trei arcade de factură romanică, sunt flancate de o parte și alta de ferestre dreptunghiulare suprapuse. Decorul acestei fațade, în care cele trei goluri înalte de la etaj sunt terminate cu arce de vîrf de lance, conțin elementele pe care Ion Mincu le-a utilizat de regulă la cele mai multe clădiri: butoni, discuri, acolade, ocnițe. Stemele de

¹¹ MINCU, I. *Școalele noastre de arte frumoase*, Literatura și arta română, 1896

¹² CAFFÉ, Mihai, op. cit., p. 55

¹³ Ibidem, p.58

bronz ale orașului Galați și cele două statui care semnifică „Industria” și „Agricultura”, contribuie la amplificarea decorativă a fațadei. Cele două statui sunt realizate de Carol Stork, cu care arhitectul va colabora și la realizarea cavoului familiei Gheorghieff. Această împletire a decorului arhitectural cu statui și embleme din bronz încrustate în piatră, caracterizează viziunea plasti-arhitecturală a lui Mincu, mergînd pe buna tradiție ale artei monumentale ale antichității, goticului și barocului¹⁴.

Cavourile familiilor Gheorghieff, Cantacuzino și Ghica din cimitirul Belu. La realizarea acestor cavouri arhitectul Ion Mincu experimentează cîteva idei spațiale și decorative. Privite în ansamblu aceste cavouri pot constitui o sinteză stilistică a întregii sale experiențe și pot constitui, după părerea autorizată a lui Mihail Caffé, „operele sale capitale pe linia elaborării unei mari arhitecturi”. Echilibrul expresiv al maselor, pe care ornamentul de piatră și bronz, statuarul și decorativul le amplifică fără să le anuleze, puritatea liniilor și a suprafețelor realizate în materiale, cărora învechirea le adaugă frumuseți noi, sunt calitățile unei arhitecturi, care se integrează în operele de artă ale cimitirului Belu, datorate unor maeștri renumiți precum: I. Georgescu, Carol și Fr. Stork, Paciurea, Milița Petrașcu, Medrea, etc.¹⁵.

Activitatea parlamentară a lui Ion Mincu din perioada 1895-1899, ca deputat al județului Putna, se caracterizează prin denunțarea corupției, lipsei de onestitate profesională și dezinteresul oficialităților pentru dezvoltarea artelor și arhitecturii în România.

În cuvîntarea sa din 26 martie 1898, prin care interpela guvernul privind lipsa unei școli superioare de arhitectură, declara: „Pentru arhitecți, nu s-a făcut nimic. Anul acesta s-a îndurat d. ministru G.Mîrzescu să prevadă în buget suma de lei 16.000 pentru înființarea secției de arhitectură la școala de belle-arte și atît”¹⁶.

Lui Ion Mincu nu i-a fost străină nici o activitate legată de progresul artei și arhitecturii naționale. Prestigiul profesiei și creșterea unor generații de arhitecți, care să se dedice ideii de ilustrare a unui panteon cultural modern românesc, a fost una din preocupările constante ale lui. A scris și a pledat pentru **învățămîntul românesc de arhitectură**, căruia i-a consacrat 20 de ani din viață. Fiind un apropiat al artiștilor G. D. Mirea și I. Georgescu, dar și un colaborator al sculptorilor C.Stork și Romanelli, avea cu siguranță o privire de ansamblu a potențialului artistic, de care putea beneficia școala de arhitectură.

O scurtă trecere în revistă a etapelor premergătoare înființării Școlii de arhitectură, scoate în evidență o perioadă de peste 40 de ani de încercări și tatonări.

La înființarea „Școlii de arte frumoase” din Iași, prin decret domnesc, în anul 1860, s-a omis o secție de arhitectură. Secția de arhitectură a Școlii de arte frumoase, înființată la București în anul 1864, nu a funcționat din lipsă de elevi. O încercare în anul 1872, de înființare a unei secții de arhitectură pe lîngă Facultatea

¹⁴ Ibidem, p.63

¹⁵ Ibidem, p. 68

¹⁶ Ibidem, p. 77

de științe, sau la Academia de arte în anul 1890, a eșuat din nou. Această situație este semnalată printr-un memoriu în anul 1888, care va fi semnat de Ion Mincu și de arhitecții: V. Valbudea, Al Săvulescu, I. N. Socolescu, D. Maimarolu. În anul 1891, odată cu înființarea „Societății Arhitecților”, apare ideea, de a se înființa o școală de arhitectură. Înființată în anul 1892 după un regulament de funcționare elaborat de I. Mincu, constituie prima formă de învățământ de specialitate, care a funcționat timp de cinci ani într-un local impropriu, avînd ca profesori și pe cei semnați mai sus. Statutul școlii nu oferea absolvenților un privilegiu de arhitect cu diplomă. Numai în anul 1904, sub ministeriatul lui Delavrancea, avea să se înființeze „Școala superioară de arhitectură”, unde director a fost numit E. Pangrati, G. Cerkez a funcționat ca profesor de construcții și Ion Mincu, profesor de arhitectură.

Dar preocupările didactice sunt mult mai vechi. Ca profesor de desen și decorație la formarea tîmplarilor de artă, el a funcționat la Școala de arte și meserii. Interesant este faptul că el însuși a desenat un leagăn de lemn sculptat pentru un copil, care era destinat primei sale fete, Eliza (1895). O altă lucrare, de data asta o decorație interioară, viza mobilierul catedralei din Constanța (1890-1894). Desenat în spiritul artei decorative populare a creștăturilor în lemn, acesta poate constitui prima încercare de a transpune în arta mobilierului modern cult, elemente populare. În sala de ședințe ale Palatului de Justiție din București, Mincu a proiectat mobilierul în care a combinat elementele folclorice cu linia desenului de mobilier din Renașterea italiană și franceză. Această abordare este caracteristică în general a întregii opere de arhitectură a lui Ion Mincu care scoate în evidență faptul că stăpînea toate tehnicile de prelucrare a lemnului, metalului, pietrei, ceramicei și faianței, dublată de un simț înnăscut al decoratorului¹⁷.

Timp de 15 ani, pînă la sfîrșitul vieții Ion Mincu a îndrumat și format generații de arhitecți, care prin pasiune au realizat o școală românească modernă de arhitectură.

Cel care va ține cuvîntarea de doliu, la moartea arhitectului Ion Mincu, pe care o comemorăm anul acesta, 2012, la 100 de ani, este E. Pangrati, directorul Școlii superioare de arhitectură: „...Mincu a avut convingerea puternică că fiecare țară, are datoria să-și dezvolte arta națională... Opera lui are o altă latură, mai puțin cunoscută dar covîrșitor de importantă. Partea aceasta de activitate a artistului este din acelea care nu se manifestă prin clădiri de piatră sau de marmură; ea a fost clădită în sufletele elevilor săi și constituie un monument nepieritor”¹⁸.

---

¹⁷ Ibidem, p. 80

¹⁸ Ibidem, p. 83

MUZICA ESTE CHEMATĂ
SĂ NE TRANSFORME EGO-UL...

The music is called to transform the ego mind...

Elena ȚURCAN

Abstract: *At the book launch of composer George Mustea participants were invited to listen his music. All genres of music created by the composer have been presented: symphonic music, vocal-symphonic, opera, chamber (vocal and instrumental), choral, theatre and film, light-music and popular style. The book contains an audio CD.*

Dacă virtuțile în general reprezintă calitatea de a face bune, de a sluji adevărul și frumosul, atunci iubirea este acea virtute care conferă omului noblețe în plan moral și oferă generoase resurse de creație în plan estetic. Iubirea în sens uman și cu atât mai mult iubirea care ne propulsează prin spirit, dincolo de timpul existenței corporale, este evocată de către D-nul Ion Gagim, autorul cărții „Gheorghe Mustea și lumea muzicii sale”, printre categoriile necuantificabile

SĂRBĂTORI PENTRU SUFLET

pentru un credo de creație a compozitorului Gheorghe Mustea și a muzicologului Ion Gagim. Lansarea cărții, care a avut loc la deschiderea stagiunii 2012-2013 a ciclului de Conferințe-audiții cu genericul „Arta de a asculta și a înțelege muzica”, protagonist Ion Gagim cu invitatul special – compozitorul Gheorghe Mustea, Artist al poporului, pe fundalul muzicii din însăși cartea, a constituit un veritabil act de cultură.

Activitatea a început cu o introducere - audiție în arta maestrului, după care au urmat după carte: 7 emisiuni, 7 note muzicale, 7 culori ale curcubeului... Au fost actualizate cele 2 luni, în care la postul de radio al Companiei Publice „Teleradio-Moldova”, profesorul Ion Gagim a ținut un ciclu de emisiuni dedicate creației compozitorului și dirijorului Gheorghe Mustea, cu prilejul împlinirii vârstei de 60 de ani. De acolo a și venit ideea, la sugestia compozitorului, de a publica textele acestor emisiuni, doleanță satisfăcută prin editarea lucrării de față.

Lansarea volumului a avut ca subiect inițierea auditivă în creația compozitorului. Au fost prezente toate genurile de muzică în care a creat compozitorul: muzica simfonică, vocal-sinfonică, de operă, de cameră (vocal și instrumentală), corală, de teatru și de film, ușoară și stil popular – ceea ce, de fapt, este prezent și în CD-ul ce însoțește cartea. Acesta cuprinde și alte lucrări pentru o mai largă familiarizare cu muzica maestrului prin îmbinarea lecturii cu audierea muzicii.

Cele două ore și jumate, nespuse de frapante, au început cu regula nescrisă în muzică, precum a numit-o profesorul Ion Gagim, regula de aur: „înainte de a vorbi despre muzica, trebuie ca mai întâi să-i oferi ei însăși cuvântul – pînă muzica nu a răsunat, nimic încă nu s-a întîmplat. Apoi poate veni cuvântul despre ea”. Așa și s-a întîmplat. Muzica și cuvântul despre ea, întrebări către maestru, răspunsuri și iar muzică, descifrări pe segmente, muzică, comentarii, analiză. A fost foarte incitant și prin faptul că compoziția era nominalizată după audiție (toată imaginația era pusă la încercare). Era important să ascultăm și să înțelegem – aceasta își dorește orice compozitor.

„Ceea ce este mai important, a trăi în interior adevărurile din creația dată, în a însuși la nivel personal și a ne trăi viața după înțelepciunea care se conține în muzica lui, în poezia lui. Gheorghe Mustea stă față în față cu muzica anume sub aspectul existențial, deci arta nu este un mijloc de informare, ci de transformare și formare. Muzica este purtătoarea de cuvînt a celor mai elevate sentimente, gînduri și trăiri ale ființei umane. Această lume, armonia supremă, ne-o aduce și ne-o dăruiește Gheorghe Mustea prin muzica sa. Gheorghe Mustea este nu numai una dintre cele mai cunoscute personalități artistice ale Moldovei, dar este și unul dintre cei mai valoroși și apreciați oameni de artă, fiind mereu prezent pe scenele

de concert ale Republicii, prezent pe ecranele televizoarelor și pe posturile de radio, minunatele turnee din lumea întregă, diversele întâlniri cu oamenii de artă, de știință, studenții”.

Ne-a impresionat mult opera „Alexandru Lăpușneanu”. Compozitorul a căutat mai mult motivul pentru libret, scris apoi de Gheorghe Dumitriu după cunoscuta nuvelă cu același nume de Constantin Negruzzi. La istoria neamului nostru compozitorul va reveni și în opera „Ștefan cel Mare”. Premiera a avut loc la 1 decembrie 1987 pe scena Operei Naționale din Chișinău. Spectacolul a fost înalt apreciat la noi și peste hotare, opera fiind prezentată și pe scena Teatrului Mare din Moscova, la fel, sub bagheta compozitorului. Pentru această creație i s-a decernat Premiul de Stat al Republicii Moldova.

În ambele lucrări, iar dacă ne aplecăm asupra creației integrale a lui Gh. Mustea, distingem imaginea codrului, pe care, poate că din copilărie (născut în satul Mîndrești, raionul Telenești – acolo începe Codrul) încă, a învățat să-l asculte... „Codrul, și anume doinind... Această imagine arhetipală conține în sine ceea ce are mai fundamental Moldova, atît sub aspect geografic, ca natură, cît și sub aspect ancestral și spiritual. Codrul este „martorul ocular” a tot ce a cunoscut acest plai, atît ca bucurii și fericire, cît și ca dramă, ca tristețe profundă. Codrul este o „ființă vie”, este un „personaj” al istoriei acestui pămînt. Cu codrul au stat la sfat domnitorii Alexandru Lăpușneanu, Ștefan cel Mare, cu el a vorbit Eminescu, cu el stă la sfat omul simplu”. Pe el îl ascultăm frecvent doinind în muzica lui Gheorghe Mustea. Deloc întâmplător Gheorghe Mustea a fost caracterizat ca unul dintre cei mai talentați interpreți ai Doinei. Maestrul Vladimir Curbet după un concurs instrumental la care a participat viitorul compozitor i-a spus : „Tinere, doinele noastre nu pot fi interpretate de oricine de pe lumea aceasta, ci doar de suflete mari și frumoase. Îl ai, acest suflet.”

Nu poți rămîne indiferent de muzica ușoară a lui Gheorghe Mustea. Găsim și în carte o dorință a muzicologului Ion Gagim : „felurile de comunicare a noastră cu lucrurile lumii în care trăim și nu numai. Adică „înlocuirea” sufletului ordinar cu altul, cu unul care vine din lumea divină, lumea lui Dumnezeu, a Spiritului Etern”. Numai că el nu vine, ci este permanent aici și acum, ci noi nu sîntem „acasă”... (devenim ordinari). Muzica este chemată să ne trans-forme eu-l, cu părere de rău ne-am pomenit că acesta „a ruginit” la majoritatea.

„Pentru aceasta mergem la biserică și ne rugăm lui Dumnezeu, pentru aceasta citim și studiem, medităm asupra celor spuse de Eminescu și Vieru, pentru aceasta îl ascultăm pe Mozart și pe Mustea”.

Mă voi referi și la creația lui Gheorghe Mustea în domeniul muzicii populare și activității sale de interpret de muzică populară, ca să mă bucur de prietenia lui Gheorghe Mustea și Nicolae Botgros – această legendă vie a muzicii neamului. Acești doi mari muzicieni ai plaiului nostru, nu putea, cu siguranță, Nicolae Botgros să nu cînte muzica fermecătoare a lui Gheorghe Mustea, și invers, nu putea

SĂRBĂTORI PENTRU SUFLET

Gheorghe Mustea să nu încredințeze neîntrecutului lăutar muzica sa pentru a fi scoasă în fața oamenilor.

Nu a fost lipsă și o generalizare. Gheorghe Mustea se bucură de înaltă apreciere a publicului pentru care scrie și pentru care interpretează, dirijează muzică de diferite genuri, din diferiți compozitori, de diferite stiluri, epoci. Maestrul a fost înalt apreciat și de conducerea statului, fiind decorat cu cele mai înalte distincții ale statului : Artist al Poporului, Cavaler al Ordinului Republicii, Laureat al Premiului de Stat și multe altele.

„Gheorghe Mustea este omul muncii, este creatorul total, este artistul integru. Creația lui este alimentată de o anumită sevă „nevăzută” și neconștientizată chiar de compozitorul însuși – de „mustul” acestui pământ. Totul se zămislește, nevăzut și, deseori, neconștientizat, la nivel de rădăcini și pomul creației lui Gheorghe Mustea este împlinit. Fructele sînt coapte... Muzica reprezintă ceva din care se naște. E vorba de o realitate care se află dincolo de sunetele propriu-zise, realitate care este și ea „muzicală”. Este

o „muzică” de dincolo de muzică, este muzica Luminii, a Sferelor, a Universului”. Maestrul ne-a mărturisit că deseori unele melodii, motive ale creațiilor sale îi apar în auz involuntar „pe neașteptate” (unele chiar în vis), ocolind zona conștiinței, a rațiunii, compozitorului nerămînîndu-i decît doar să le noteze imediat pe ce are la îndemîină (uneori chiar pe palmă la eșirea din „gastronom”) ca să nu dispară.

Rămînem doar cu capul plecat în fața compozitorului și al muzicologului pentru această bogăție tălmăcită. Grație unor discifrări, înregistrate pe discuri, a unor studii purtînd semnătura lui Ion Gagim, creația lui Gheorghe Mustea s-a consacrat în plenitudinea calităților sale organic înrudite cu cele proprii tuturor capodoperelor, a căror esență expresivă constă în sublimarea lirismului, atît de caracteristic sensibilității basarabenilor.

Referințe bibliografice:

1. GAGIM, Ion. *Gheorghe Mustea și lumea muzicii sale*. Ch.: Știința, 2012. 100 p. ISBN 978-9975-67-866-7
2. GAGIM, Ion. *Muzica și filosofia*. Ch.: Știința, 2009. 160 p. ISBN 978-9975-67-629-8

COSTACHE PARNO - VESTITUL LĂUTAR DIN BĂLȚI

Balti Famous fiddler Costache Parno

Elena ȚURCAN

Abstract: *Costache Parno is one of the first well-known Bassarabian musicians who was born and lived in Balti. He did not know neither write nor read, but learned the notes and was the first fiddler, who taught music at city school, driven by a methodological rules and system. Parno Costache's life was dedicated to art.*

Dezvoltarea culturii muzicale basarabene în general și a celei violoniste în special, după cum era și natural, este legată nu numai de Chișinău, ci și de alte localități. În a doua jumătate a secolului trecut, ca și acum, orașul Bălți era și este după mărime al doilea după Chișinău.

Alături de cunoscuții lăutari Alexandru Lemîș [1] și Colțea, la Bălți și-au desfășurat activitatea violonistii Costache Parno, Alexandru (ori Sașa) Ciobanu, Papa Borș (probabil poreclă) și alții. Dintre toți aceștia cel mai remarcabil este, fără îndoială, Costache Parno, în a cărui artă s-au întruchipat cele mai bune tradiții ale creației populare basarabene.

Costache Parno (1856, Bălți, - 20.04.1912, Bălți), lăutar basarabean (violist). A fost unul din cei mai vestiți violonisti de pe atunci, s-a născut într-o familie de țărani săraci. Copilăria lui a fost o școală aspră, ca și copilăria a milioane de copii săraci de la sate.

Costache Parno a învățat să cânte la vioară de la faimosul lăutar Alexandru Lemîș [2] și în curînd agunge și el lăutar vestit. El a trăit și a activat în orașul natal. „Între Lemîș și elevul său Costache Parno, chiar din primii ani ai contactului lor, s-a legat o vie prietenie. Îi unea dragostea față de artă, comunitatea idealurilor și a orientării lor artistice. Lemîș era pentru Parno nu numai învățător, dar și un ghid spiritual. Această prietenie nu a încetat nici după ce primul a plecat

SĂRBĂTORI PENTRU SUFLET

în America. Ne o spune scrisoarea, trimisă de el lui Parno din Filadelfia, cu puțin înainte de moartea lăutarului din Bălți. Cu o atenție mișcătoare Lemiș întreba de sănătatea lui Parno, despre viața și activitatea lăutarilor prieteni comuni, îl întreba, dacă nu are nevoie de coarde și, în sfârșit, îi trimite dansul „Șer”, dedicat lui” [3].

Deși Costache Parno a fost cunoscut mai mult ca interpret, activitatea lui nu s-a limitat numai la vioară. El dirija și preda muzica atît acasă, cît și în școala orășenească, unde mai conducea fanfara.

Parno cunoștea bine instrumentele de coarde și cele de suflat, cea ce îi permitea să orchestreze foarte bine. Caută să redea nuanțe de timbre și cele dinamice, folosind cu iscusință particularitățile de expresie ale fiecărui instrument muzical. În orchestra sa, compusă din 18 muzicanți (vioară, contrabas, instrumente de suflat de lemn, aramă și instrumente de percuție), el a inclus viola și cornul, care pînă la dînsul nu erau folosite în orchestrele populare.

Costache Parno organizase munca orchestrei sale pe baze democratice. Toate veniturile erau împărțite egal, cheltuielile făcute pentru reparația și cumpărarea instrumentelor, coardelor, notelor le suporta orchestra. Cel care ieșea din colectiv primea o parte din proprietatea comună. În caz de boală membrii orchestrei primeau o subvenție, - în caz de moarte familia răposatului primea un ajutor.

Costache Parno, care nu știa nici a scrie, nici a citi, a învățat notele și a fost primul lăutar, care a predat muzica la o școală din oraș. Dădea lecții și în particular, dar majoritatea ucenicilor lui erau copii de țărani, care veneau la el din diferite sate, trăiau și învățau la dînsul acasă. Dintre elevii săi s-a remarcat lăutarul Toader Moraru.

Costache Parno este unul dintre primii lăutari basarabeni, cunoscuți nouă, care se conduceau în predarea muzicii de un anumit sistem și reguli metodice. După spusele fiului său Ion Constantin Parno, (1896-1979) [4, 5, 6] el se folosea afară de muzica populară, și de materiale didactice larg răspîndite pe atunci, de pildă, școala Berio, studiile lui Kaizer, Kreițer ș.a. E interesant faptul, că Parno, spre deosebire de alți lăutari care cîntau la auz, care nu știau carte, nu citeau notele, cînta și-i învăța pe alții să cînte numai după note. Exigent față de sine, el era la fel de exigent și față de alții, în primul rînd, față de elevii săi. Lucra mult și sîrguincios în vederea perfecționării măestriei sale. Odată cu materialul artistic el acorda atenție cuvenită gamelor și exercițiilor. Parno știa că perfecția se poate atinge numai printr-o muncă dîrză, fără de care nu este posibilă stăpînirea instrumentului musical, nu este cu putință interpretarea artistică. Deaceea și la elevii săi el căuta să obțină unitatea dezvoltării artistice și celei tehnice, unitate în care el vedea garanția formării muzicantului interpret.

„Cu toate că era lăutar vestit, Costache Parno, nu era bogat. Ca și alți muzicanți, depindea și el în mare măsură de bunul plac al acelora, care-i cumpărau talentul, cum scria într-un document al vremii, „lăutarul carele zice cu vioara și alăuta pre la tîrguri și pre la nunte, nu poate să ea fată de om bun sau de boiaru,

unii ca acela sînt batjocură lui dumnezeu și oamenilor”.[7]

Ca interpret, Costache Parno, este, fără îndoială, unul dintre cei mai de seamă reprezentanți ai culturii violonistice basarabene cu tradiții profund populare și realiste. Stilul lui Parno se distingea printr-un dramatism adînc. În sunetele viorii lui Parno se simțea o mare căldură spirituală, îmbinată cu un temperament viu. Lui îi plăcea mai mult să cînte doinele și jocurile populare. El știa să găsească intonațiile cele mai proaspete și convingătoare pentru a reda cele mai diferite sentimente și stări sufletești. Muzica lui sublinia totdeauna conținutul principal. Aceasta se realiza printr-o subordonare riguroasă a mijloacelor de interpretare față de sarcinile artistice. Arta lui era un exemplu de unitate artistică, în care ideea și sentimentul se îmbinau într-un tot întreg și convingător. Stilul lui de interpretare îl ilustrează următoarele piese, care făceau parte atît din repertoriul lui, chît și din al lui Lemiș : două doine, „Bulgăreasca”, „Joc” și „Hora” [8].

Viața lui Costache Parno a fost o continuă și totală dăruire artei. Chiar și moartea l-a surprins cu vioara în mîină. Ea l-a răpit pe neașteptate, la 20 aprilie 1912, în timp ce cînta la teatru. În necrologul tipărit în gazeta locală din Bălți se spune, că „pe sicriu au fost depuse cîteva coroane din partea admiratorilor răposatului. Sicriul era urmat de o mulțime de lume, care venise să aducă ultimul său omajiu acestui cîntăreț al poporului. Județul nostru a suferit o mare pierdere prin moartea lui Costache! Orchestra se va destrăma fără maestrul său, care a condus-o în decurs de mulți ani și care și-a depus în lucrul acesta tot sufletul său”. Parno „...era iubit de întregul județ, - nici o nuntă, nici un bal ori serată nu se făcea fără orchestra lui Costache. Aveau nevoie de el acei, care simțiau în sufletul lor căldura poeziei populare, căroră le era drag cîntecul popular”.[9]

În fondurile Muzeului Republican de Studiere a Ținutului din Chișinău se păstrează numeroase materiale, ce ne vorbesc elocvent despre viața și activitatea unor personalități de cultură din Moldova. Printre ele se află și cîteva obiecte, ce au aparținut lui Costache Parno, vestit viorist basarabean, care, de rînd cu alți maeștri, ca Barbu Lăutaru, Iancu Perju, Alexandru Lemiș a sporit patriotismul culturii muzicale basarabean de la sfîrșitul sec. XIX – începutul sec. XX.

„Printre materiale se află fotografii îngălbenite de vreme, ce ne mărturisesc despre activitatea lui în calitate de interpret, pedagog și dirijor. Pe una citim inscripția următoare : „Оркестръ подь управлениемъ Костакія Парно. Бельцы. 1 августа 1895”. Fotografia se păstrează într-o ramă de lemn, sub sticlă, așa cum a fost ea găsită mai tîrziu la o soră de-a lăutarului.

Altă fotografie, din 1905, ni-l prezintă pe Costache Parno împreună cu orchestra școlii de muzică din Bălți, unde acesta a lucrat în calitate de pedagog, fiind, tot odată, și conducătorul tarafului din școală.

Nu mai puțin interes prezintă și fotografia, în care Costache Parno este înfățișat cu cel mai scump instrument al său – vioara, care, împreună cu alte materiale, a fost dăruită în 1962 colecției muzeului de către fiul său. Conform mărturisirilor

SĂRBĂTORI PENTRU SUFLET

feciorului, tata a cumpărat vioara cu intenția de a-l învăța să cînte, însă i-a plăcut atît de mult lăutarului, încît n-a putut să se despartă de ea pînă la sfîrșitul vieții. Pe prima pagină a caietului de note fiul său menționa : „На последних звуках этого вальса скончался 12.04.1912 мой незабвенный” „Cu ultimul sunet a acestui vals a trecut în neființă la 12.04.1912 neuitatul...” [Traducerea autorului]. În caiet întîlnim romanețe, cîntece populare, alte lucrări muzicale fixate de Costache Parno, care împreună cu pupitrul, se păstrează, de asemenea, în fondurile muzeului”.[10]

Note

1. Alexandru Lemiș, lăutar (? , Bălți – ?). Autodidact. Violonist în orchestra lui Alexandru Flechtenmacher din Iași (1840), capelmaestru al formației instrumentale din Iași compusă din 12 interpreți (1857), mai tîrziu șef de orchestră de muzică populară (Iași, 1868-1869) cu care a concertat și în Basarabia, cîntînd la nunțile și petrecerile boierești, unde a făcut cunoștință cu Costache Parno. Vioara și vocea lui au stîrnit admirația românilor basarabeni, nu și a regimului, în 1870, guvernul rus, prin guvernatorul său, expulzîndu-l din Basarabia pe motiv că “ar fi fost periculos”... [1, p. 259].
2. După datele de care dispunem, Lemiș s-ar fi născut în prima jumătate a secolului trecut, într-o familie de lăutari din tată în fiu și ai cărei membri erau bine cunoscuți în diferite orașe ale Moldovei. Așa, de exemplu, tatăl lui era vestit ca viorist și cîntăreț în Iași. De la el Lemiș capătă un renume de talentat interpret de cîntece populare și romanețe orășenești, precum și de viorist dar și dirijor. Contemporanii apreciau mult timbrul moale al tenorului său expresiv, care, după amintirile multora, corespundea de minune lirizmului romanelor sentimentale, la modă în acei ani. Repertoriul lui Lemiș conținea, în afară de romanța „Doi ochi” și „Copilița” lui Iancu Perju, și producții proprii, cîntece și melodii de dans. Dintre cîntece îi dă măsura talentului o meloioasă „Doină”, plină de o sobrietate naivă și de un sentiment pur și adînc. Dintre dansuri – „Sîrba” și dansul evreesc de nuntă „Șer” ... [2, pp. 82-84].
3. Ca interpret, Costache Parno, este fără îndoială unul dintre cei mai de seamă reprezentanți ai culturii violoniste basarabene cu tradiții profund populare și realiste [3, p. 88].
4. Parno, Ion Constantin - „60 de ani pedagog, savant, candidat în științe matematice la Universitatea de Stat din Chișinău. Om emerit al științei din RSSM, autor a mai multe manuale și a ideii editării dicționarului de matematică”, care a fost dusă la bun sfîrșit de elevii săi academicianul Valentin Daniil Belousov (1925, Bălți – 23.06.1988, Chișinău), și profesorul Universității de Stat „Al.Russo” din Bălți Iacob Ignat Neagu (23.11.1934, Vărzărești, Nisporeni -) [4, pp. 61-62].
5. Valentin Daniil Belousov (1925, Bălți – 23.06.1988, Chișinău), doctor habilitat în științe fizico-matematice, profesor universitar, om emerit în știință și

tehnică, laureat al Premiului de Stat al Republicii. Fondator și prim șef catedră Matematică Superioară, Institutul Pedagogic, Chișinău. Fondator și prim șef al catedrei Algebră, Universitate, Chișinău. De la finele anilor '70 – considerat unul din cei mai mari specialiști din lume în teoria cvasigrupurilor, ramură a algebrei universale [5, p. 192].

6. Iacob Ignat Neagu (23.11.1934, Vărzărești, Nisporeni -) Absolvent al Universității de Stat, Chișinău, facultatea Fizică și Matematică (1958). Lector superior la catedra Analiza Matematică (1961-69). Doctor în științe Pedagogice (1972). Doctor conferențiar Prodecan la facultatea Fizică și Matematică (1967-68). Șef interimar la catedra Analiza Matematică, apoi la catedra Algebră și Geometrie (1972-76). Șef la catedra Pedagogie și Metodică a Învățământului Primar (1976-82). Concediat în 1982; Autorul edițiilor dicționarului de matematică 1929, 1932, 1955, 1973, 1980, 2011, disponibile în Biblioteca Științifică a Universității [6, p. 261].

Referințe bibliografice:

1. BUZILĂ, S. Lemiș, Alexandru. In: *Interpreți din Moldova : lexicon enciclopedic (1460-1960)*. Ch.: Ed. ARC, 1996, p. 259.
2. KOTLEAROV, B. Costache Parno. In: *Lăutarii moldoveni și arta lor*. Ch.: Cartea Moldovenească, 1966. pp. 82-84.
3. KOTLEAROV, B. Lăutarii moldoveni și arta lor. Ch.: Cartea Moldovenească, 1966. pp. 86-87.
4. BELOUSOV, V., NEAGU, I. Îndrăgostit de profesie. In: *Învățătorul sovietic*. 1971, nr. 2, pp. 61-62.
5. POPA, Iulius. Belousov V. In: Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți (1945-2005). Ch.: Litera, 2005, p. 192.
6. POPA, Iulius. Neaga I. In: Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți (1945-2005). Ch.: Litera, 2005, p. 261.
7. CEAIKOVSKI-MEREȘANU, Gleb. Lăutarii Moldovei. In: *Literatura muzicală moldovenească*. Ch.: Lumina, 1982, p. 42.
8. KOTLEAROV, ref. 2, pp. 88-89.
9. KOTLEAROV, ref. 2, p. 89.
10. CIOCANU, Maria. Din arhiva lăutarului Costache Parno. In: *Lit. și arta*. 1984, 27 sept., p. 8.

CITEȘTE-MĂ ROMÂNIE!

Read me Romania!

Radu MOȚOC

Abstract: *The article presents the successful activity of Oscar Print publishing house beginning in 1993 when it was founded. The author reveals the editorial events worthy of being known for professionals and amateurs of history and national art.*

Cartea rămîne o bucurie pentru mulți cititori care doresc să se informeze, dar și să simtă în mînă prețiosul volum cu foșnetul paginilor și mirosul inconfundabil de hârtie. Tirajele edițiilor Sînt din ce în ce mai mici și concurența internetului este greu de imaginat în viitor. Din acest motiv, trebuie să apreciem eforturile și riscurile la care Sînt supuse editurile în prezent. Nu atît concurența, cît lipsa cumpărătorilor determina inevitabil falimentul multor edituri.

Alegerea autorilor și a subiectelor abordate constituie de multe ori cheia succesului la o editura.

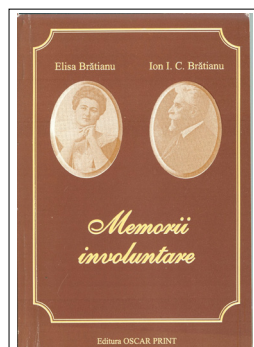
Fidelitatea ideii de a publica cărți valoroase din domeniul socio-uman precum și manuale școlare, a făcut din **Editura Oscar Print** o activitate de succes începînd cu anul 1993 cînd a luat ființă.

Pentru a demonstra cheia succesului acestei edituri este suficient să parcurgem selectiv și cronologic temele abordate și respectivii autori. Este și un bun prilej de a semnala evenimente editoriale demne de a fi cunoscute pentru specialiști și amatorii de istorie și artă națională:

„**Memorii involuntare**” ale Elisei Brătianu și Ion I. C. Brătianu, Sînt prezentate de Marian Ștefan ca „documente literar-istorice de incontestabilă importanță pentru reconstituirea unor evenimente istorice de primă rezonanță”¹.

Elisa Brătianu (1870-1957) era nepoată de domn, fiică de ministru, martoră a patru războaie, contemporană tuturor regilor dinastiei românești a Hohenzollernilor, soția lui Alexandru Marghiloman și apoi a lui Ion I. C. Brătianu, a trăit bucuria cuceririi independenței de stat, a proclamării Regatului și a făuririi României Mari, dar și drama destrămării acesteia și instaurarea comunismului².

Sînt consemnate amintiri legate de personalități de primă mărime din

România precum: Regele Carol I și Regina Elisabeta, Barbu D. Știrbei, Lascăr Catargiu, Petre P. Carp, Titu Maiorescu, C. Stere, Take Ionescu, mareșalul Alex. Averescu, Regele Ferdinand și Regina Maria, Regele Carol II.

În amintirile scrise de I. C. Brătianu sînt consemnate acele cuvinte născute din conștiința unei personalități care a marcat istoria românilor: „Mi-a fost dat încă de copil să trăiesc în împrejurări atît de mari și de însemnate pentru dezvoltarea neamului nostru, încît nu pot rămâne indiferent la dorința acelor care îmi cer să nu rămân mut pentru viitor asupra vremurilor în care am trăit. Iată de ce mă hotărîsc, azi să scriu nu memoriile, ci amintiri și reflecții care vor putea să ajute pe cei de mâine ca să cunoască mai bine cele trecute”³.

„Prietenia și corespondența literară a Împăratului brazilian Dom Pedro al II-lea cu cele două Prințese române, Elena Ghica și Regina Elisabeta a României (1870 -1890)”.

Gestul de profundă generozitate pe care l-a făcut doamna Angela Comnène de a dona Muzeului Național de Istorie a României celebra colecție de decorații moștenite de la socrul său, Nicolae Petrescu Comnène, cunoscut diplomat și ministru de externe al României interbelice, a determinat Ed. Oscar Print să publice această corespondență care a constituit rodul unei activități desfășurată de doamna Angela Comnène în Brazilia ⁴.

„Tragedii și suferințe neștiute”.

Volumul îngrijit de Andrei Șiperco are la bază documente provenite din Arhivele federale elvețiene din Berna și din Arhiva Comitetului Internațional al Crucii Roșii din Geneva. Volumul este grupat în două capitole: 1. Situația prizonierilor de război și a internaților civili supuși ai Puterilor Centrale deținuți în România (1917-1918). 2. Situația prizonierilor și internaților civili unguri deținuți în România (1919) ⁵.

„Comerțul exterior al României cu țările din sud-estul Europei (1878-1914)”. Subiectul propus de Daniela Bușă vine în sprijinul specialiștilor, istorici și economiști preocupați de istoria comerțului exterior și relațiile României cu țările vecine din Balcani. Interdependența dintre comerțul exterior al României cu parteneri din Balcani este analizată și din punctul de vedere al politicii vamale și a tarifelor cu ideologiile aferente ⁶.

„Interesele austriece la Dunărea de Jos (1526- 1791)”

Interesele militare și strategice dar și contactele comerciale între Casa de Austria și spațiul sud-este european a constituit o interesantă analiză făcută de Ileana Căzan. O evoluție cartografică cu o prezentare artistică alb-negru, con-stituie un capitol inedit. Sînt prezentați 20 pictori, gravori, editori, care au contribuit la realizarea unor hărți de mare interes în perioada semnalată, privind principatele dunărene și a bazinului pontic⁷.

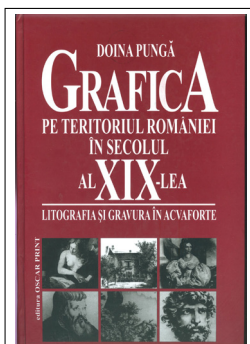
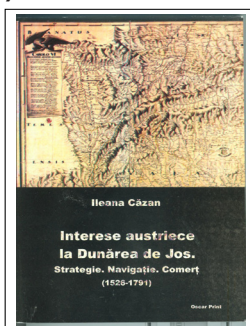
Începînd cu anul 2009, Editura Oscar Print face un salt considerabil privind modul de prezentare a volumelor editate și prețiozitatea reproducerilor. Cu siguranță editura s-a confruntat cu o lucrare de excepție în care subiectul fiind gravura și litografia, a fost necesară o schimbare a politicii editoriale axată în principal în acest caz pe reproduceri.

„Grafica pe teritoriul României în secolul al XIX-lea.”

Volumul constituie un studiu fundamental al gravurii, impresionant prin dimensiunea subiectului, realizat de Doina Pungă care poate fi considerat o continuare a lucrărilor lui Gh. Oprescu. Nu trebuie să surprindă afirmația celui care a prefațat lucrarea, Raoul Șorban, care afirmă că „Cercetarea este un mod de a-ți trăi viața”. După ce tratează subiectul sub prisma reperelor istorice, a tehnicilor utilizate la realizarea litografiilor, autoarea studiului abordează sistematic această artă în spațiul românesc din Transilvania, Moldova și Țara Românească. Un capitol aparte este consacrat gravurii în acvaforte. Sînt catalogate și descrise pe autori, 717 lucrări, dintre care 514 sînt și reproduse cu o acuratețe exemplară⁸.

O conjunctură favorabilă poate constitui un eveniment editorial atunci cînd se întîlnesc patru factori care concură în aceeași direcție. Primul factor îl constituie autorul ca factor dinamic de valoare și care poate garanta succesul unei lucrări. Al doilea factor îl constituie subiectul abordat care trebuie să fie de interes cît mai general. Al treilea factor poate fi editura care face dovada unei colaborări de excepție și garantarea unei ținute cu accente de prețiozitate a volumului propus spre editare. Și nu în ultimul rînd, comanditarul care trebuie să dețină resursele financiare suficiente pentru a coagula toate pretențiile unor tratate cu tente bibliofile.

Acești patru factori au concurat favorabili la apariția unei „colecții” care se referă în mod special la **Banca Națională a României**. Autorul care a coordonat aceste lucrări este istoricul Cristian Păunescu. În ordine cronologică, începînd cu anul 2009, apar cinci volume care tratează istorie bancară, bancheri, legende și

tezaurul Băncii Naționale a României.

„Banca, banii și bancherii - Pagini de istorie bancară.”

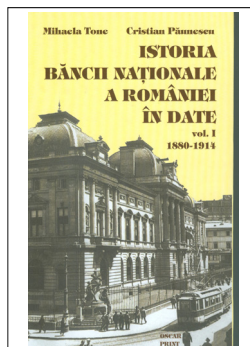
Volumul constituie un bun prilej pentru autor de a trece în revistă istoria BNR de la înființare și pînă la anul 1947. Sînt tratate: sucursalele BNR din Bucovina, Basarabia și Cadrilater; Palatele Bătrînei Doamne; aurul polonez păstrat la BNR cît și contribuțiile BNR la sprijinirea românilor din străinătate. Un alt subiect interesant îl constituie „ctitoriile BNR în Italia”. Toate sînt subiecte de mare interes național⁹.

„Legendele Bătrînei Doamne - Oameni și întîmplări din trecutul BNR.” Autorul pune în valoare „cutezanța, trăinicia, eleganța sobră și echilibrul săi desăvîrșit” cînd vorbește de sediul BNR și ne îndeamnă „să privim cu dragoste și admirație spre trecut”. Evocările din volum au fost „găzduite timp de mai bine de un deceniu în paginile revistei Magazin istoric, și-au păstrat intactă prospețimea, iar ordonarea lor într-un volum le-a dat și o altă respirație. S-a dorit a fi un omagiu adus publicistului Cristian Popișteanu, cel care împreună cu acad. Mugur Isărescu a provocat ciclul de articole consacrate civilizației bancare românești și a inițiat un simpozion ce-i poartă numele”. Din galeria celor care au condus BNR sînt amintiți; Eugeniu Carada, Theodor Rosetti, Mihai Manoilescu, Ion Lapedatu, Aurel Vijoli, etc. Un capitol pitoresc îl constituie personajele misterioase aflate în jurul tezaurului dus la Moscova¹⁰.

Ultima copertă redă monumentul ridicat la 17 martie 1924 în amintirea lui Eugeniu Carada și care a fost înlăturat de autoritățile comuniste în anul 1952.

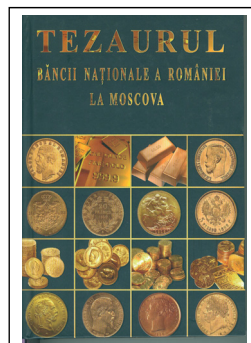
„Istoria Băncii Naționale a României în date: Vol. I (1880- 1914); Vol. II (1915-1918)”

Cele două volume care impresionează prin numărul de pagini (1 200 pagini) și conținut, sînt redactate respectând cronologia evenimentelor bancare și nu numai. Printre subiectele interesante merită a fi semnalat cel referitor la „Împrumuturile acordate statului român de BNR în perioada 1914-1918 sau despre costurile realizării României Mari”. „Eroii acestor pagini, mărturisește guvernatorul BNR, acad. Mugur Isărescu, indiferent de ceea ce au fost obligați să înfrunte, un singur reper rămăsese la orizont: realizarea idealului unității depline a românilor... Ei ne-au lăsat o lecție de patriotism și de prudență, dar și de curaj”¹¹.

„Tezaurul Băncii Naționale a României la Moscova „

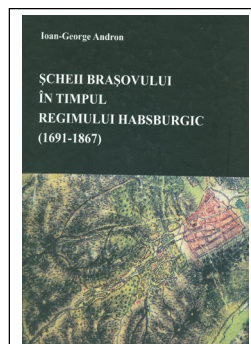
O mărturisire demnă de un guvernator al BNR, în cazul nostru acad. Mugur Isărescu, este cu siguranță și cea scrisă în prefața acestui volum: „Pe lângă viețile omenești și sumele de bani, BNR a mai depus pe altarul unității naționale o importantă jertfă materială, tezaurul adăpostit la Moscova și nerecuperat încă”. Autorii acestui volum Sînt Cristian Păunescu și Marian Ștefan, care prin cercetările făcute în arhive au adus noi date care completează pe cele scrise de Mihail Gr. Romașcanu în 1934 din volumul „Tezaurul român de la Moscova”¹².

O altă conjunctură de factori care au contribuit la apariția unor volume grupate în colecția **Patrimoniului Cultural** îl constituie în primul rînd acel factor principal care a inițiat această colecție. Este vorba de **prof. univ. dr. Ioan Opriș** care în calitatea de conducător de doctorate a propus **editurii Oscar Print** publicarea tezelor de doctorat care tratează „Patrimoniul cultural”. O contribuție remarcabilă evident aparține și autorilor care au ales subiecte de importanță națională cu accent pe identificare, conservare și restaurare unde a fost cazul. Un numitor comun al acestor volume din colecție îl constituie prefața redactată de prof. univ. dr. Ioan Opriș.

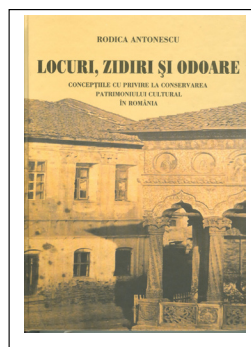
„Șcheii Brașovului în timpul regimului habsburgic (1691-1867)”

Acest volum inaugurează colecția **Patrimoniul cultural**, la editura Oscar Print. În prefața lucrării prof. univ. dr. Ioan Opriș consemnează valoarea documentară a lucrării scrise de Ioan-George Andron: „Lucrarea constituie un model al genului, adunînd mulțimea informațiilor documentare care, reunite și (re)interpretate, repun Șcheii Brașovului într-un alt plan în contextul relațiilor economice și sociale.” Cadrul istoric, ocupațiile șcheienilor, instituțiile precum biserica, școala, constituie capitoare bine dezvoltate. Sînt consemnate și revendicările șcheienilor față de Magistratul orașului Brașov, care pot fi considerate ca o contribuție originală prin analiza demersului revendicativ¹³.

„Locuri, zidiri și odoare. Concepțiile cu privire la conservarea patrimoniului cultural în România. (Privire istorică și antropologică)”

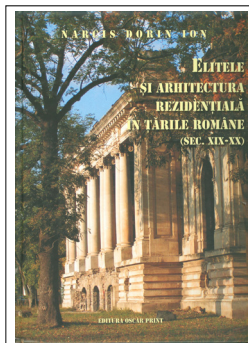
Autoarea acestui volum este Rodica Antonescu, care, prin cunoașterea aprofundată a concepțiilor privind conservarea patrimoniului cultural în România, vine, după părerea prof. univ. dr. Ioan Opriș, să servească unei largi clase de

utilizatori din sistemul educațional, din sectorul cultural și al instituțiilor religioase, dar și pentru administratori, juriști sau colecționari ¹⁴.

„Elitele și Arhitectura Rezidențială în Țările Române (sec. XIX-XX)” Autorul Narcis Dorin Ion face parte din generația istoricilor născuți în anii 70. Avînd o vastă cultură istorică, dar și o experiență profesională ca universitar, editor, cercetător și muzeograf, este remarcat ca utilizatorul unor moderne metode științifice de cercetare a izvoarelor istorice. Prof. univ. dr. Ioan Opriș consemnează în prefață: „Lucrarea analizează cele mai reprezentative monumente de arhitectură proiectate, edificate, decorate și mobilate de arhitecți, artiști, decoratori – străini în bună măsură, dar și români - care au răspuns cererii comanditarilor” ¹⁵.

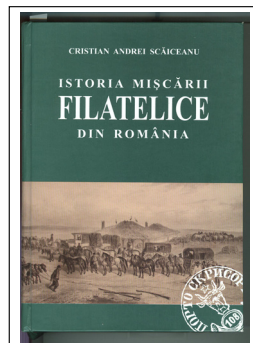
Merită a fi consemnate aceste obiective analizate în lucrare precum:

- Palatul Ghica - Mavrocordat din Căciulați
- Palatul Cantacuzino - Ghica din Deleni
- Palatul Știrbei din Buftea
- Conacul Callimachi din Stâncești
- Conacul Brătianu de la Florica
- Conacul Rosetti - Roznovanu din Stânca
- Conacul Văcărescu - Callimachi din Mănești

Sînt puși în valoare atît arhitecții cît și artiștii și decoratorii care au lucrat în Principatele Române în perioada respectivă. Autorul trage următoarea concluzie la finele acestui remarcabil studiu: „Toate clădirile analizate în această lucrare stau mărturie pentru bunul gust, educația aleasă, stilul și rafinamentul aristocrației române de la cumpăna celor două veacuri” ¹⁶.

„Istoria mișcării filatelice în România” ¹⁷.

Cristian Andrei Scăiceanu, este autorul acestui volum care a fost lansat la sediul Băncii Naționale a României, cu o participare de excepție, sub patronajul guvernatorului BNR, Mugur Isărescu, care a și prefațat volumul. Susținînd faptul că „între filatelie și istorie există o complexă legătură”, se poate explica și decizia luată în anii 80 de a se forma, în cadrul BNR, *Tezaurul Național Filatelic*, care asigură integritatea acestui patrimoniu național. Din cele peste 660 de pagini de istorie filatelică, cît conține acest volum, Mugur Isărescu a selectat în prefață următoarele impresii: „Merită reținute informațiile din acest volum despre pasiunea pentru filatelie a regilor Carol al II-lea al României sau Faruk al Egiptului, precum și a președintelui F. D. Roosevelt sau Nicolas Sarkozy” ¹⁸.

Prof. univ. dr. Ioan Opreș, cel care a condus această teză de doctorat, în prefață a scos în evidență unicitatea acestei lucrări motivînd-o prin faptul că are meritul de a fi studiat: „destine de mari filатели, filatelia **regală**, filatelia comercială, filatelia supravegheată, filatelia ca propagandă și artiștii care au servit domeniului”. Dar lista poate continua cu domenii interesante din filatelie care au constituit capitoare bine reliefate precum: Confiscarea colecției filatelice a baronului von Witzleben; fenomenul expozițional în filatelie; studiul ștampilelor, etc.

Este cu siguranță un privilegiu pentru autorul acestui important studiu filatelic, Cristian Andrei Scăiceanu, ca volumul să fie postfațat și de acad. Ionel Haiduc, Președintele Academiei Române și de alți doi remarcabili istorici precum: prof. univ. dr. Ion Bulei și prof. univ. dr. Ion Calafeteanu.

„Icoane și iconari din Țara Făgărașului”¹⁹.

Cercetarea icoanelor pe sticlă din Țara Făgărașului a constituit pentru doamna Elena Stoian Băjenaru o temă de doctorat care s-a concretizat cu o lucrare care va devenii: „o temeinică referință științifică publică pentru ceicare respectă și susțin valorile autentice și de lungă durată ale artei românești”, după cum mărturisește în prefața volumului, prof. univ. dr. Ioan Opreș²⁰.

Cercetarea acestui univers specific icoanelor pe sticlă a deschis perspectiva nebănuită pentru înțelegerea mentalității și sensibilității colectivității satului transilvănean cu accente făgărășene. Identificarea surselor iconografice oferă posibilitatea de a explica temele iconografice preferate de țărani, descifrînd în același timp, componentele artistice în context social, cultural și istoric.

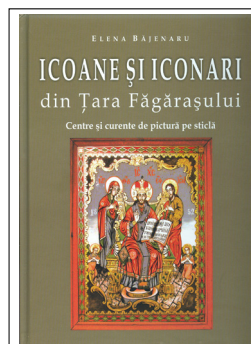
Această cercetare a avut la bază cele peste 400 de icoane pe sticlă din patrimoniul Muzeului Țării Făgărașului, cît și alte cîteva sute identificate de autoare în biserici și colecții private²¹.

O interesantă abordare exprimată de prof. univ. dr. Ioan Opreș, se referă la: „Un proiect muzeografic pentru valorificarea icoanelor pe sticlă, constituie baza unui muzeu tematizat ce ar avea menirea nu doar să individualizeze centrul artistic făgărășean, de acum mult mai bine definit, ci și să valorifice inteligent și multidirecțional un patrimoniu de excepție ca parte a artei populare”²².

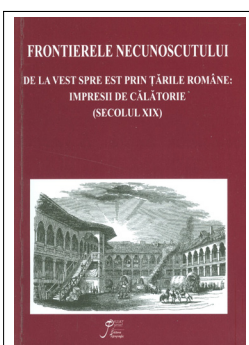
Volumul semnat de doamna dr. Elena Stoian Băjenaru, constituie prin cercetările multidisciplinare, ilustrare adecvată cît și prin explicațiile detaliate specifice icoanelor prezentate, o etapă importantă în evaluarea patrimoniului iconografic național, unic în spațiul cultural european.

„Frontierele necunoscutului. De la vest spre est prin Țările Române: impresii de călătorie (secolul XIX)”

Lucrarea coordonată de Irina Gavrilă conține o grupare de studii a 7 cercetători de la Institutul de Istorie „Nicolae Iorga”, la care se adaugă Adrian-Silvian Ionescu

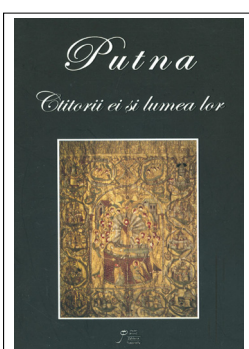

de la Institutul de Arte „G. Oprescu” și Constatin Ardeleanu de la „Universitatea Dunărea de Jos” din Galați. Temele abordate se referă la: arhitectura și urbanismul din România; Bucureștiul, oraș al contrastelor; însemnări de călătorie; navigația prin gurile Dunării în relatările călătorilor străini; percepții ale călătorilor străini despre spațiul românesc etc. Demn de remarcat sînt litografiile reproduse în volum care ilustrează convingător temele abordate ²³.

„Putna. Ctitorii ei și lumea lor”

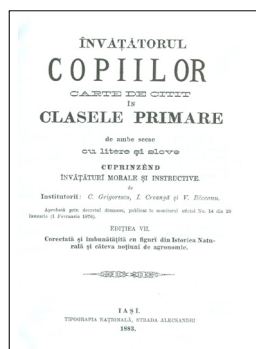

În anul 2004 la Sfînta Mănăstire Putna s-a organizat un colocviu „Ștefan cel Mare. Atlet al credinței creștine”, manifestare prilejuită de împlinirea a 500 ani de la moartea celui mai important domn al Moldovei. Un an mai tîrziu, la 2 ianuarie 2005, a luat naștere „Centrul de Cercetare și Documentare Ștefan cel Mare” care publică și „Analele Putnei”. Pentru a ușura accesul cercetătorilor la prețioasele surse de informare, au fost transpuse pe suport digital arhiva istorică a Putnei. „Lucrarea de față s-a dorit a fi un modest omagiu închinat celor care, de mai bine de 7 ani, țin să ne aducă aminte că rezultatele muncii noastre sînt importante, că nu se pierd... Au fost reunite în final 15 texte dintre care

4 sînt consacrate istoriei și odoarelor Mănăstirii Putna, alte 5 domniei lui Ștefan cel Mare și succesorilor săi – iar ultimele 6 abordează diferite subiecte ale istoriei Moldovei. Este o mare varietate de abordări și metode utilizate de la genealogie și prosopografie la istoria socială, de la istoria politică, la istoria puterii” ²⁴.

Dintre cei 14 autori consemnăm pe următorii: Dumitru Nastase, Petronel Zahariuc, Gh. Lazăr, Maria Magdalena Szekely, Lucian-Valeriu Lefter, Ștefan S. Gorovei, Silviu Andrieș-Tabac, Mihai-Bogdan Atanasiu etc.

„Învățătorul Copiilor. Carte de citire în clasele primare de ambele sexe cu litere și slove cuprinzând învățături morale și instructive. De institutorii C. Grigorescu, Ion Creangă și V. Răceanu”

Lucrarea este o ediție anastatică după ediția a VII-a din 1883, editată la Iași. Prima ediție a fost aprobată prin decret domnesc și publicată în data de 1 februarie 1876. ²⁵

Este o carte enciclopedică care tratează și oferă explicații referitoare la: animale, diverse obiecte, personaje istorice, subiecte religioase, probleme financiare, administrația puterii judecătorești, anatomie, termeni filozofici, monumente, etc. Cartea cu siguranță a avut un impact puternic în rîndul elevilor în condițiile în care în anul 1876 nu exista încă un dicționar enciclopedic român.

După cum se vede există un fond de carte care poate constitui un înderm spre a fi citite în primul rând datorită abundenței de informații de ultimă oră oferite de specialiștii din domeniul istoriei și artei naționale.

Este și meritul editurii **Oscar Print** care cu toate riscurile asumate a editat aceste cărți care au valoarea lor științifică.

Note:

- ¹ Elisa Brătianu, Ion I. Brătianu, *Memorii involuntare*. Ed. Oscar Print, București, 1999. Pag. 7

(Endnotes)

- ¹
- ² *Ibidem*, pag. 5
- ³ *Ibidem*, pag. 108
- ⁴ Angela Comnène, *Prietenia și corespondența literară a Împăratului brazilian Dom Pedro al II-lea cu cele două Prințese române, Elena Ghica și Regina Elisabeta a României (1870-1890)*, Ed. Oscar Print, București, 2001, pag. 7
- ⁵ Andrei Șiperco, *Tragedii și suferințe neștiute*, Ed. Oscar Print, București, 2003, pag. 7
- ⁶ Daniela Bușă, *Comerțul exterior al României cu țările din sud-estul Europei (1878-1914)*, Ed. Oscar Print, București, pag. 6
- ⁷ Ileana Căzan, *Interese austriece la Dunărea de Jos*, Ed. Oscar Print, București, 2006, pag. 192
- ⁸ Doina Pungă, *Grafica pe teritoriul României în secolul al XIX-lea*, Ed. Oscar Print, București, 2009, pag. 6
- ⁹ Cristian Păunescu, *Banca, banii și bancherii – Pagini de istorie bancară*, Ed. Oscar Print, București, 2009.
- ¹⁰ Cristian Păunescu, Marian Ștefan, *Legenda Bătrânei Doamne*, Ed. Oscar Print, București, 2009, pag. 7
- ¹¹ Mihaela Tone, Cristian Păunescu, Nadia Manea, *Istoria BNR în date*, București, 2009 (vol. I, 1880-1914), 2010 (vol. II, 1915-1918), pag. 10
- ¹² Cristian Păunescu, Marian Ștefan, *Tezaurul BNR la Moscova*, Ed. Oscar Print, București, 2011, pag. 8,9
- ¹³ Ioan-George Andron, *Scheii Brașovului în timpul regimului habsburgic (1691-1867)*, Ed. Oscar Print, București, 2010, pag. 1
- ¹⁴ Rodica Antonescu, *Locuri, zidiri și odoare*, Ed. Oscar Print, București, 2010, pag. 11
- ¹⁵ Narcis Dorin Ion, *Elitele și Arhitectura Rezidențială în Țările Române (sec. XIX-*

- XX), Ed. Oscar Print, București, 2011
- ¹⁶ *Ibidem*, pag. 453
- ¹⁷ Cristian Andrei Scăiceanu, *Istoria mișcării filatelice din România*, Editura Oscar Print, București, 2011
- ¹⁸ *Ibidem*, pag. 21
- ¹⁹ Elena Stoian Băjenaru, *Icoane și iconari din Țara Făgărașului*, Editura Oscar Print, București, 2012.
- ²⁰ *Ibidem*, pag. 9
- ²¹ *Ibidem*, pag. 7
- ²² *Ibidem*, pag. 9
- ²³ Coordonator Irina Gavrilă, *Frontierele Necunoscutului*, Ed. Oscar Print, București, 2011, pag. 7
- ²⁴ *Putna. Ctitorii ei și lumea lor*, Ed. Oscar Print, București, 2011, pag. 7-9
- ²⁵ C. Grigorescu, Ion Creangă, V. Răceanu, *Învățătorul copiilor*, Tipografia Națională, Iași, 1883. Ediția anastatică a apărut la Ed. Oscar Print, București, 2011

RIGOARE, PROFESIONALISM, DINAMISM, FLEXIBILITATE SAU SUB SEMNUL ANIVERSĂRII

HARSHNESS, PROFESSIONALISM, DYNAMISM, FLEXIBILITY or under the sign of the anniversary

Valentina TOPALO

Abstract: *Municipal Library „B. P. Hasdeu” has reached 135 years. The Program „Days Of Municipal Library „B. P. Hasdeu” was held under the motto of innovation for the future: Rethinking, Redesigning, Revitalization, Reinvention, Regaining, various forms of cultural events insert with titles and impressive themes: colloquia, conferences, lessons, guests day, debates, book releases and journals, talk-show Library 3. 0, exhibitions of photos, journals, bibliographic information, totals of contests: videos Municipal Library „B. P. Haşdeu” - 3. 0 Library, the Blog of the Year in the library network, communications- posters, projects-posters.*

În anul 2012 Biblioteca Municipală „B. P. Haşdeu” se află în al 135-lea an al activităţii, an în care se constată încă odată că angajaţii ei s-au îmbogăţit profesional, sufleteşte trecînd prin mai multe etape de modelare şi remodelare de specialitate. Biblioteca şi bibliotecarii zilnic aprind rugul cunoaşterii între pereţii plini de comori tipărite şi resurse electronice, spaţii cu statornice efecte, organizînd tot felul de activităţi interesante şi utile. Plini de fantezie şi creativitate, bibliotecarii haşdeeni au spart întotdeauna canoanele, dispunînd de posibilităţi în a demonstra că orice carte, orice serviciu de biblioteca este ca un organism viu, ce vine spre utilizator cu o permanentă şi reînnoită prospeţime.

Luna octombrie i-a găsit pe bibliotecarii municipali din Chişinău la fel de preocupaţi de atragerea la lectură a noi şi noi utilizatori. Zilele Bibliotecii Municipale „B. P. Hasdeu” - 135 de tradiţie şi inovaţie, organizate în acest an la 15-21 octombrie, s-au înscris sub semnul acestei aniversări atît ca o modalitate de informare a utilizatorilor despre notabilele rezultate de activitate, cît şi o modalitate de a „cîştiga” noi şi noi utilizatori. Programul „Zilele” s-a desfăşurat sub genericul *Inovare pentru viitor: Regîndire, Redisign, Revitalizare, Reinventare, Recîştigare*, înserînd diverse forme de ample manifestări culturale, cu titluri şi teme impresionante: colocvii, conferinţe, lecţiile zilei, invitatul zilei, dezbateri, lansări de

carte și reviste, talk-show Biblioteca 3.0, expoziții de carte și de fotografii, reviste bibliografice, ore de informare, totaluri ale concursurilor: video-clipuri Biblioteca Municipală „B. P. Hașdeu”- Biblioteca 3.0, Blogul anului în rețeaua BM, comunicări –postere, proiecte-postere.

„Zilele” de program au fost de tip *Memorii documentare*, cu diferențe specifice, gândite inovativ de personalitatea creatoare a fiecăruia din cei numiți: Directorul General al Bibliotecii Municipale „B. P. Hașdeu”, dr. Lidia Kulikovski, Tatiana Coșeri, director adjunct, Genovieva Scobioală, manager, Departamentul marketing, managerii de filiale, bibliotecarii. Judecând după energia dezvoltată în această săptămână, colectivul Bibliotecii s-a pregătit să se împărtășească cu utilizatorii, cu colegii, cu prietenii fiind mândri de ceea ce au realizat prin munca lor individuală și de echipă.

Ce sens au atribuit motoului înscris pe programul Zilelor Bibliotecii Municipale „B.P. Hașdeu”: *Inovare pentru viitor: Regîndire, Redesign, Revitalizare, Reinventare, Recîștigare?* Din perspectiva profesiei de bibliotecar, promovarea a inclus strategii și tehnici de comunicare cu comunitatea chișinăuiană, întreaga activitate a Bibliotecii Municipale constînd în faptul ca cartea și informația să ajungă la utilizator și utilizatorul la ele, înțelegînd aceste raporturi sub aspect calitativ ca o cerință esențială a Societății Cunoașterii.

CONSTRUIREA DURABILĂ A REALAȚIILOR DINTRE BIBLIOTECĂ – UTILIZATOR. ACTIVITĂȚI DE MARKETING

Biblioteca a venit în fața utilizatorilor cu materiale de publicitate menite să facă cunoscută existența instituției și a serviciilor ce le oferă: de la publicarea și difuzarea materialelor, ghidurilor pentru utilizatori, codului utilizatorului, instrumentelor de autenticitate științifică și informativă, privind activitatea și munca asiduă a celor 30 de filiale existente pe teritoriul Chișinăului, acțiuni de mediere a accesului utilizatorilor la colecțiile acestora, semne de carte originale - pînă la sprijinul editurilor, a presei locale, a mass-mediei naționale. Manifestările au fost promovate în Filialele: „Onisifor Ghibu”, director, scriitorul, criticul literar, dr. Vitalie Răileanu, Biblioteca Publică de Drept, director Mariana Harjevschi, Filiala „Transilvania”, director Parascovia Onciu, avînd un aport însemnat în ansamblul desfășurării activității Bibliotecii Municipale. Invitații speciali ai zilei au fost scriitorul Mihai Vakulovscki, jurnalistul Cristian Tabără, academicianul Mihai Cimpoi, directorul editurii „Cartier” Gheorghe Erizanu, dr Teodora Fîntînaru, Ion Șpac-bibliograf. Unul din scopurile urmărite a fost o mai bină cunoaștere a scriitorilor, a intelectualilor din România, Republica Moldova, a tinerilor scriitori proaspăt publicați.

CERCETAREA DOCUMENTARĂ ȘI ȘTIINȚIFICĂ

Activitățile științifice a Bibliotecii Municipale „B. P. Hașdeu” îi sînt caracteristice: analiza și sinteza lucrului efectuat, studierea problemelor istoriei activității de bibliotecă, elaborarea biobibliografiilor și bibliografiilor, editarea revistei BiblioPolis, sociologia bibliotecară (studierea lecturii și intereselor utilizatorilor de diverse categorii: studierea conținutului și structurii ofertei la publicații în BM în scopul influenței asupra politicii editoriale, accesibilitatea oricărui utilizator la informații pe pagina web a Bibliotecii Municipale, pe bloguri, organizarea de conferințe științifice, lecturilor bibliotecare / manageriale. Comunicările din cadrul a 3 colocvii și a 4 conferințe au pus în evidență valoarea documentară și științifică a BM: Dr. Lidia Kulikovski: „Modelul de atragere și loializare a utilizatorilor”, „Biblioteca Municipală „B. P. Hașdeu”-o zidire colectivă, o instituție edificatoare a Chișinăului”, „Biblioteca Municipală-laborator de cercetare biblioteconomică”, G. Scobioală: „Preocupările de branding în activitatea BM”, T. Coșeri: „Vizibilitatea Bibliotecii Municipale în spațiul profesional”, I. Colesnic: „Activitatea de cercetare a BM, activitate prioritară de valorificare a patrimoniului cultural chișinăuian”, V. Răileanu: „Lectura-experiențe din care învățăm”, E. Butucel: „Fortificarea și consolidarea sistemului comunicării: Adolescentul și cartea”, L. Juc: „Cluburile de lectură-modalitatea de educare a lecturii la Filiala „Tîrgoviște”, A. Vîrlan: „Filiala de Arte „T. Arghezi”- platformă pentru valorificarea și promovarea artei și culturii basarabene”, N. Mușet: „Euro-pragmaticii”- o aplecare mai simplă de integrare a tinerilor din Republica Moldova în familia europeană”, T. I. Schimji: „Cartea veche și rară - patrimoniul cultural al poporului evreu”, V. Pohilă: „Educarea culturii scrisului la bibliotecarii”, I. Colesnic, T. Foiu: „Activitatea de cercetare la CID „Chișinău”- imagine de ansamblu privită din interior”, G. Bulduma: „Activitatea editorială a Bibliotecii Municipale. Analiză. Sinteză”, C. Tricolici: „Greșeli comune în elaborarea publicațiilor bibliografice”, L. Sitaru: „Cercetarea bibliografică la Biblioteca Publică Raională „A. Donici”, Orhei.

La activitățile nominalizate au participat cu comunicări: L. Corghenci: „Parteneriate, colaborări, comunicare personală-motivare, interese și impact”, „Contribuții ale BM la formarea spațiului științific profesional al domeniului infodocumentar”, (DIB ULIM) N.Ț urcan: „Biblioteca publică în mediul digital: provocări și strategii de supravețire „Evoluția metodologiei de bibliografiere la Biblioteca Municipală „B. P. Hașdeu” (Catedra de Biblioteconomie și Asistență Informațională, USM), N. Goian: „Activitatea de cercetare în parteneriat: Catedra de Biblioteconomie și Asistență Informațională-Biblioteca Municipală „B. P. Hașdeu” (USM), V. opalo: „Colaborări creative internaționale în beneficiul universitarilor bălțeni” (BȘU, Bălți).

OPORTUNITĂȚII ACESTUI PROGRAM I S-A ADAUGAT EFICIENȚA CONTACTULUI VIU CU NOILE ACHIZIȚII

În Filialele BM s-au produs lansări de carte: *Bibliototeca* - autor M. Vaculovski, *Morții mătii*, Cristian Cosma, scriitor, editor, *Casa Verde*: 16 tineri poeți și prozatori basarabeni-Filiala „Ștefan Cel Mare”, *Melopee pentru mileniul trei* - Filiala „O. Ghibu”, *Ghidul Utilizatorului*-autor BM, *Biblioteca XXI: Management și Marketing* de Gh. Buluță, O. M. Sachelarie, *Bibliologii români: dicționar* de G. Buluță, V. Petrescu, E. Vasilescu, *revista „BiblioPolis”* - autor BM. Au fost prezentate reviste bibliografice: *Autografe de la scriitori*, *Cronica Bibliotecii Municipale în oglinda presei: 1877-2012*, *Publicațiile filialelor-contribuție la imaginea de ansamblu a Bibliotecii Municipale*. Prin astfel de activități cu cartea BM orientează și influențează pozitiv lectura.

DESCOPERIRI / REDESCOPERI ZILNICE CE ȚIN DE FUNCȚIA CONDUCERII

S-a evidențiat locul Bibliotecii Municipale în parteneriat cu Fundația Cărții, condusă de Claudia Balaban, editurile „Gunivas”, director - Nicolae Guțanu, „Princeps Magna” - director - Ioan Mânăscuță, Alexandra Tănase, șefa Catedrei limba și literatura română de la Liceul Teoretic „Gaudeamus”, moderatoarea Salonului de lectură „Ceaiul de la ora 4” de la Biblioteca „Transilvania”, directoare - Parascovia Onciu. Viorel Cojocar, preot la Biserica „Sfinții Apostoli Petru și Pavel” din Chișinău. Directorul general al BM, Lidia Kulikovski a subliniat aportul substanțial al tuturor la promovarea culturii cărții și a lecturii, menționându-i ca CEI MAI BUNI DONATORI și PARTENERI.

„Zilele” Bibliotecii Municipale „B. P. Hașdeu” au fost utilizate cu mult succes. BM este pregătită pentru societatea de mâine, ea merge cu un pas înaintea utilizatorilor, grație îndrumătorului ei, Directorului General Lidia Kulikovski, care cu inteligență, dăruire, energie și profesionalism îi orientează pe cei 342 de bibliotecari spre împlinirea unui ambițios Credo: *Biblioteca Municipală „B. P. Hașdeu” în sprijinul și spre binele utilizatorilor chișinăueni*.

PRIN PRISMA VIITORULUI.
LA VÎRSTĂ MAJORATULUI DE IMAGINE,
EFORT ȘI REALITATE

**In the light of the future.
The age of image and reality**

Valentina TOPALO

Abstract: *20 years ago in the library community was integrated a new University Library – Information and Library Science Department of Free International University of Moldova. During these years has been formed a professional team, were created various info-documentary collections, new services, digital library, institutional repository, were realized institutional projects, national and international.*

20 de ani în urmă în comunitatea biblioteconomică moldovenească s-a lansat o Bibliotecă Universitară nouă - **Departamentul Informațional Biblioteconomic** al Universității Libere Internaționale din Moldova. Pornind de la 0 resurse materiale și umane, dezvoltarea a avut loc în plan conceptual, al gândirii funcțiilor, al pregătirii serviciilor și bibliotecarilor dintr-o perspectivă, care în acel îndepărtat 1992, avea mari speranțe în viitor. Astfel, managerul DIB, doamna Zinaida Sochircă, a reușit să construiască o Bibliotecă rațională, în care, modernitatea s-a simțit tot timpul. Dominant a fost, este și rămîne efortul, competențele colectivului de bibliotecari, încercarea și reușita lor de a se apropia an de an de stilul biblioteconomic contemporan, pentru constituirea unei echipe profesionale, crearea diverselor colecții infodocumentare, serviciilor noi, Bibliotecii Digitale, Repozitoriului instituțional, proiectelor instituționale, naționale și internaționale, parteneriatelor internaționale.

Conferința Științifică Internațională Aniversară *BiblioUniversitas*, ediția I: *Dimensiuni Info-Biblioteconomice ale Societății Informației și Cunoașterii*, organizată de DIB ULIM la 16-17 octombrie 2012, a fost un prilej de abordare complexă a locului și statutului Bibliotecii în Societatea Informației și Cunoașterii, orientată implicit spre noi modele de educație și cultură. Tema conferinței a fost generoasă, presupunînd o analiză a devenirii acestei instituții și mai ales prefigurarea viitorului ei în comunitatea universitară. Structurat pe mai multe teme, prin complexitate, programul a deschis perspective și a dat naștere la dezbateri profesionale. Ar fi greu de nominalizat anumite comunicări, întrucît nota generală a fost aceeași,

caracterizată prin rigoare științifică, profesionalism, deschidere spre preocupările stringente ale profesiei.

La activitate au participat reprezentanți din toate rețelele de biblioteci, din toate generațiile de bibliotecari, reuniți prin spiritul pluridisciplinar și viziunea de sistem pe care le implică serviciile de lectură. Ideea care a polarizat cele mai multe reflecții, propuneri privind revigorarea procesului educativ este cea a rolului bibliotecilor în general, a DIB-ului în particular în susținerea curriculei universitare. Indiferent de perspectiva în atingerea obiectivelor bibliotecarilor, în stimularea creativității din care a fost tratată această temă și de stilul în care s-au exprimat referenții, a reieșit cu claritate rolul determinant al cărții, accesului deschis la informație, la educarea unei culturi a informației. Potențialul uman pe care îl solicită Societatea Informației și Cunoașterii se regăsește și în DIB ULIM. În cadrul Conferinței Aniversare au fost susținute comunicări științifice ale membrilor școlii bibliotecomice moldovenești: Zinaida Sochircă, director general DIB, ULIM: *Departamentul Informațional Biblioteconomic în spațiu și timp*; Ludmila Corghenci, director adjunct, DIB ULIM: *Biblioteca Universitară: provocări la cunoaștere*; Dr. Lidia Kulicovski, director, Biblioteca Municipală „B. P. Hașdeu”: *Munca în Bibliotecă ca Teatru*; Dr. Nella Țurcan, Universitatea de Stat din Moldova, *Catedra Biblioteconomie și Asistență Informațională: Vizibilitatea producției științifice a Republicii Moldova și provocările Accesului Deschis*; Elena Harconița, director Biblioteca Științifică a Universității de Stat „Alec Russo” din Bălți: *Resurse informaționale și servicii electronice: aspecte manageriale în biblioteca universitară*; Lulia Tătăresu, șef departament, Biblioteca Republicană Științifică Agricolă: *Construirea unei noi imagini a bibliotecii universitare*.

La manifestare au fost prezenți colegi din străinătate, partenerii americani ai DIB, reprezentanți ai Școlii de biblioteconomie americană: Dr. Rosann Bazirjian: „Dean of University Libraries, The University Greensboro: New Library Service Strategy: A Perspective from the University of North Carolina at Greensboro”; Ph.D. Sha Li Zhung, Assistant Dean for Collections and Technical Services, University

OMAGIERI

of North Carolina at Greensboro Libraries: *University Libraries' Role in Enabling Students' Success*.

Remarcăm prezența colegilor *Școlii biblioteconomice* din România: Prof. univ. dr. Angela Repanovici, Universitatea Transilvania din Brașov, Asociația Bibliotecarilor din România: *Abordări inovatoare privind accesul deschis la informația științifică prin cultura informației*. Corina Apostoleanu, vice-președinte al Asociației Bibliotecarilor din România: *Brandul de Bibliotecă: servicii, promovare și imagine*; Lucreția Picui, Biblioteca Județeană „Dinu Golescu”, Pitești: *Bibliofilia între pasiune și rigoare*.

Bibliotecile universitare au devenit demult un compartiment științific academic de necontestat, un centru al informării și documentării, o mărturie a capacității de creație existentă în spațiul educational moldovenesc. Comunicările au pus în evidență valoarea științifică a resurselor umane din sistemul de învățământ, pe cât de necesare și eficiente, pe atât de neînțelese de către cei care decid destinul lor. Referindu-se la capacitatea managerială a bibliotecarului universitar participanții au identificat locul bibliotecii universitare într-un sistem de parteneriat de tipul Bibliotecă-Facultate, Bibliotecă-Catedră, Bibliotecă - cadru-didactic-cercetător. S-a insistat asupra conceptului de Open Access, sublinindu-se că strategiile, spiritul întreprinzător, atitudinea activă și creatoare sînt esențiale pentru susținerea cercetărilor științifice, satisfacerea cerințelor utilizatorilor.

În Atelierul profesional *Cultura informației*, au fost prezentate interesante experiențe din activitățile bibliotecilor privind prezența indispensabilă a culturii informației în activitatea bibliotecii moderne. Participînd la conferință, pe lângă îmbogățirea experienței profesionale cu noi interpretări, cei prezenți au avut prilejul să i-a act de acțiuni specifice activității bibliotecare cum ar fi lansări de publicații: studii științifico-bibliografice elaborate de DIB, lansarea cărții: *Triunghiul cunoașterii-carte, lectură, bibliotecă de Sachelarie Octavian*, prezentarea publicației „Ghidul de Cultura Informației”, autor Angela Repanovici, demonstrînd că într-o bibliotecă, știința se îngemănează cu programele cultural-educative.

Conferința Științifică Internațională Aniversară, gîndită și organizată de DIB ULM sub semnul creativității organizatorice a directoarei Sochircă Zinaida, a directorului adjunct Ludmila Corghenci, a reușit prin complexitate și originalitate.

Prin firea lucrurilor DIBul are resurse, este la o vîrstă tînă, plină de cele mai bune calități, cu dragoste față de profesie și optimism, fără îndoială, în viitor vor aborda cu același interes problemele majore ale profesiei de bibliotecar.

La Muți Ani DIB ULM !

Lucia ZADIRAICO la vârsta împlinirii

Mult stimată Doamnă **Lucia ZADIRAICO** în aceste zile geroase de iarnă, prindeți al 70 – lea trandafir în buchetul bogat al vieții. Timp de aproape 45 de ani de activitate ați acumulat cele mai frumoase realizări, speranțe, bucurii, sănătate, împliniri și dragoste. Vă puteți mândri, cu certitudine, pentru faptul că ați lucrat cu mult har toată viața și acum priviți cu satisfacție la tot ce ați creat pentru azi și pentru viitor ...

Sunteți cel mai vechi și fideli colaborator al Bibliotecii noastre. Anul **1968** s-a înscris în istorie ca un început promițător de carieră, prin opțiunea ce ați făcut-o pentru Biblioteca Institutului Pedagogic „Alec Russo” din Bălți. Hotărârea de atunci V-a marcat totalmente și această instituție a devenit o parte componentă a destinului Dumneavoastră.

Vă admirăm alesele calități umane și profesionale pe care le-ați demonstrat dintotdeauna : *hărnicie, acuratețe, rigoare, răbdare și dragoste față de cei ce vă înconjoară, bunătate sufletească, optimismul și bunăvoința, tăria de caracter.*

Ați fost în Bibliotecă, la bine și la greu, un itinerar de o viață dăruită profesiei de bibliotecar. Deși V-ați format inițial ca pedagog absolvind Facultatea de Limbi străine, Specialitatea Limba franceză, Limba engleză, ați îndrăgit cartea și tot ce este legat de ea, ați stat cu mult suflet și responsabilitate la cîrma serviciului Dezvoltarea colecțiilor, asigurînd o calitativă veghe documentară pentru utilizatorii de la Bălți, monitorizînd procesele de achiziție, evidență, prelucrare inițială a documentelor, purtînd cu onoare și demnitate titlul de amfritroană a RMF-ului, a multiplelor registre inventare și fișiere de evidență.

Sînt deosebit de importante contribuțiile Dumneavoastră, stimată Dnă Lucia ZADIRAICO, în creșterea și înflorirea colecțiilor, demersul asiduu și sărguincios de zi cu zi, consacrarea pentru care Vă aducem cordiale și respectuoase mulțumiri.

Pentru colegii tineri, care Vă poartă toată stima și recunoștința, sunteți un exemplu demn de onestitate, exigență și perseverență.

Activitatea Dumneavoastră a fost apreciată cu Diploma de Onoare și premiul rectoratului USB pentru succese remarcabile profesionale, Diploma Asociației Bibliotecarilor din Republica Moldova pentru performanțe profesionale și atitudine creativă în dezvoltarea și susținerea activității ABRM, Veteran al Muncii (1997) și Eminent al Culturii Republicii Moldova (1979).

Dragă colegă, în ambianța sărbătorească de astăzi Vă dorim multă sănătate, tinerețe inepuizabilă și multă putere, sete de viață, belșug și prosperitate, să Vă înconjoare cei dragi și să Vă ajungă energie și dragoste pentru nepoței.

LA MULȚI ANI!

Cu mult respect, în numele tuturor bibliotecarilor universitari,
Elena Harconița, directoarea Bibliotecii Științifice a Universității de Stat
„A.Russo” din Bălți

MUSAFIRII BIBLIOTECII

2 octombrie, 2012 -

Reprezentantul Companiei Draexlmaier.

3 octombrie, 2012 - Vizita cadrelor didactice de la extensiunea Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași la Biblioteca universitară. În cadrul vizitei la Universitatea bălțeană, cadrele didactice de la extensiunea Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași s-au întâlnit cu dna Elena Harconița, directoarea Bibliotecii, într-o tură prin spațiile Bibliotecii.

18 octombrie, 2012 - Brice Arsène MANKOU, Docteur, Enseignant chercheur à l'Université du Littoral Côte d'Opale, Adjoint au Maire de St Omer, France în vizită la Biblioteca Științifică

1 noiembrie, 2012 - Reprezentanții Comitetului Sindical al USM în vizită la Bibliotecă

5 noiembrie, 2012 - Ph. D. George PANAIOTOV, Ambasadorul Extraordinar și Plenipotențiar al Republicii Bulgaria în Republica Moldova a vizitat spațiile Bibliotecii, lăsînd un mesaj în Cartea de Opinii și sugestii.

30 noiembrie, 2012 - Vizita Managerului de Programe al Institutului Suedez la Biblioteca Științifică

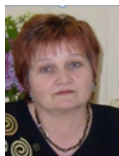

6 decembrie, 2012 - Lauren Perlaza, prim secretar pentru cultură și presă de la Ambasada Statelor Unite ale Americii la Chișinău, și Tamara Țurcan, directorul Centrului de Resurse American al Ambasadei SUA la Chișinău, au vizitat Biblioteca universitară fiind însoțite de rectorul Universității de Stat „Alecru Russo” prof. univ. dr. hab Gheorghe Popa.

11 decembrie, 2012 - Un grup de reprezentanți ai ONG-urilor din Ucraina au vizitat Biblioteca universitară. Tinerii au admirat spațiile generoase și au apreciat bogatele resurse informaționale la care au acces studenții, cadrele didactice și liceenii din municipiul Bălți.

AUTORII

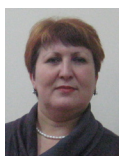

HARCONIȚA, ELENA

H.E. – Bibliotecar-bibliograf, specialist în domeniul biblioteconomiei și științele informării, manager, grad de calificare superior. Președinte al filialei BIN a ABRM Bălți, directoarea Bibliotecii Științifice a Universității de Stat „Alec Russo” din Bălți, e-mail: elena.harconita@mail.ru

GANGAN, IRINA

G.I. - Șef serviciu Automatizare.Tehnologii de bibliotecă, Biblioteca Științifică Medicală USMF “Nicolae Testemițanu”

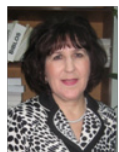
MIHALUȚA, LINA

M.L. - bibliotecar-bibliograf, specialist în domeniul biblioteconomiei și științei informării, manager, grad de calificare superior. Director adjunct, Biblioteca Științifică a Universității de Stat „Alec Russo” din Bălți, e-mail: aculina12@mail.ru

MOȚOC, RADU

M.R. – Inginer, secretarul Asociației Pro Basaradia și Bucovina, Filiala Galați, România, e-mail: motoc.radu@yahoo.com

STRATAN, ELENA

S.E. – bibliotecar, manager funcțional, domeniul biblioteconomie și științele informării, grad de calificare superior, șef serviciu Cercetare. Asistența de specialitate, e-mail: elena.stratan1@gmail.com

TOPALO, VALENTINA

T.V. – bibliotecar, specialist în domeniul biblioteconomiei și științele informării, șef CD a ONU, șef CIEUI, grad de calificare superior, e-mail: valeandrew@gmail.com

ȚURCAN, ELENA

Ț.E. – bibliotecar-bibliograf, specialist în domeniul biblioteconomiei și științele informării, grad de calificare superior, șef Oficiu Documente Muzicale, e-mail: elturcan@gmail.com

ZADAINOVA, SNEJANA

Z.S. – bibliotecar, grad de calificare doi, Serviciul Dezvoltarea Colecțiilor, e-mail: 05skorki69@gmail.com

